

ქსომავერულ - ნუსხურის მოძავალო

ჩამაზ შქედლიძე

ტა	ყბ	ღგ	ძდ	უე	ფვ	ზზ	ჩც	წთ
ტვესი	ყანაკი	ღანგაში	ძონე	უნა	წინაობა	ზენტები	ჩერიპა	წანხა
იო	ბკ	ხლ	შმ	ნნ	ჯგ	ღო	სპ	ყე
ინდაური	ბანკელი	ხასტი	შანქანა	ნარდი	ჯეს	ღანკანი	სარკი	ყანგი
ქრ	სს	ღტ	ყვ	ფფ	ჩქ	ნღ	ყყ	ყშ
ქაეზი	სანაგვე	ღარბუნა	ყმე	ფარი	ჩანდარა	ნანძილი	ყარტლი	ყინდი
ხბ	ცც	ძძ	წწ	სჭ	ღხ	ყჯ	ჯჯ	სპ
ხინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	სარმაგი	ღანმარი	ყარი	ჯანი	საერი
ჭჭ	ჩართული ანზანი	ტ - ტ 1 - 9 ჩ - ყ 10 - 90	ქ - ყ 100 - 900 ხ - ს 1000 - 9000	ჭ 10 000	ქხ 100 000	ხხ 1 000 000	ხპ 10 000 000	ჭჭ 100 000 000
ჭვერა	@ წ. შქედლიძე	ტრთი - ტთი	სსი - სთასი	ყვერი	ყვერის ბვერი	ო.შქარი	ო.შტი	ო.შტის უშტი

ՀԾ
ՎԾ
ՊՑ
ԾԾ
ՊԵ
ԴՅ
ՆՑ
ԻՅ
ԸԹ
ԿԹ
ԿԿ
ՊԼ
ԺԹ
ԻՆ
ՏՁ
ՕԹ
ՆՅ
ՎԵ
ՄԾ
ՆՆ
ԲԸ
ՎՅ
ՕՊ
ՓԳ
ԿԴ
ՈԾ
ՎԳ
ՍԹ
ԻԻ
ԸԸ
ԺԺ
ԲԾ
ՏՅ
ԿՅ
ՔՅ
ՆՅ
ԲԲ

საქართველო-საქართველო
ქართველი

საქართველო-საქართველო
მოქალაქე

Շնամառ էրդի պոռ - Ի պ և ը պ տ հ և Ժ ա ժ է դ է ո ռ ր

Բ է ծ է ն ժ ճ դ ծ ո ռ ի ղ

Շ է	Վ ը	Ղ ղ	Ծ ծ	Ղ ղ	Դ դ	Դ դ	Ն ն	Ի ի	Բ ո
Շիկիկ	Վահահ	Ղահղաց	Ծահի	Ղահ	Դրիհաց	Նիիղիղ	Իդիդուհ	Բահի	
Դ ղ	Գ ղ	Ն ո	Ժ ժ	Ի ի	Չ չ	Օ ա	Ս ռ	Վ ղ	
Դծեպի	Գհիղիղ	Նուը	Ժհիի	Իհիծ	Չի	Օհիհի	Սուիի	Վհի	
Ժ ի	Ն լ	Ը ը	Վ ղ	Փ փ	Գ գ	Ո ո	Վ ղ	Գ ղ	
Ջիի	Նահիղիղ	Ըհիղիղ	Վի	Փհի	Գհիծի	Ոհիծի	Վիղի	Գիի	
Ի ի	Գ ղ	Ժ ի	Բ ո	Տ ճ	Ը ը	Ս ղ	Ջ ճ	Ն ո	
Իհի	Գհիղիղ	Ժի	Բի	Տիիծի	Ըհիի	Սի	Ջի	Նի	
Ք Ք	Գ ղ	Շ - Գ	Ժ - Վ	Ք	Ժ ի	հ հ	հ Ք	Ք Ք	
Քիի	Գհիղիղ	1 - 9 1 - 4 10 - 90	100 - 900 հ - Ն 1000 - 9000	10 000	100 000	1 000 000	10 000 000	100 000 000	
Քիի	@ Գ. Ժ ճ դ ծ ո ռ ի ղ	Ղի ո - Շ ո	Շի ո - Շ ո լ	Վիղի	Վիղի ո լ ղի ո ղ	Օ ղ ի ո	Օ ղ	Օ ղ լ ո ղ ղ	

ქსომავერულ - ნუსხურის მოძავალო

ჩამაზ შქედლიძე

ტა	ყბ	ღგ	ძდ	უე	ფვ	ზზ	ჩჭ	ცთ
ტკეხი	ყბაკი	ღანგაში	ძონე	უნა	ფინაობა	ზენტები	ჩერიპა	ცანხა
იო	ბკ	ხლ	შმ	ნნ	ჯგ	ღო	სპ	ყუ
ინდაური	ბანკელი	ხასტი	შანქანა	ნარდი	ჯეს	ღანკანი	სარკი	ყანგი
ქრ	სს	ღტ	ყვ	ფფ	ჩქ	ნღ	ყყ	ყშ
ქაეხი	სანაგვე	ღარხუნა	ყმე	ფარი	ჩანდარა	ნანძილი	ყარტლი	ყინდი
ხბ	ცც	ძძ	წწ	სჭ	ღხ	ყჯ	ჯჯ	სპ
ხინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	სარმაგი	ღანმარი	ყარი	ჯანი	საერი
ჭჭ	ჩართული ანზანი	ტ-ტ 1-9 ჩ-ყ 10-90	ქ-ყ 100-900 ხ-ს 1000-9000	ჭ 10 000	ქხ 100 000	ხხ 1 000 000	ხპ 10 000 000	ჭჭ 100 000 000
ჭკვრა	@ წ. შქედლიძე	ტრთი - ტთი	სხი - სთასი	ყვერი	ყვერის ბვერი	ო.შქარი	ო.შტი	ო.შტის უშტი

ძეძახ შვედნარიი. ნიბერირიი ჭეხთაქირი ჩინეჩი. — ჟაქინძე, 2013. — 150 გერ. — 240 რი., 43 გეც.

ჲერე ეცეაქიეცეირიე ესაშთეჩიქირი ბე ჩაქსეაქირი ნიბერირი ბე შვედნარიიე იქი-
თიე ბეჩიე ეაროქირიქირი გშეხიეცეი სეჩიქირი. ლეჩირიქირიე ში-19 სეაქიქირი 60-ეჩი ქოთე-
ეცე გშეხიეცეიე ნეშოქეცეიე გქირი ესას ნიბერირი სეჩიქირი, ჭეხთაქირი სესეეშეცე ესა-
იეცეი ეჩირი ბე ბეჩიე რბერეაქირიე თეჩირიქირი ესაიეცეი, ჭეხთაქირი ესაიეცეი ეცეექირი
ქოქირი ნექირიეცე, ჭეხთაქირი ლეჩირიქირიე ექირიქირიე ნიბერირი ბე ეჩირიქირიეცე,
ჭეხთაქირი ლეჩირიქირი სეჩიქირი ბე სერე ბეჩირიქირი.

ჩემაზ შქედეიბე. ნდეგენილი ქართული ანბანი. — ჟულდე, 2013. — 150 გვ. — 240
ილ., 43 ტაბ.

ჲიგნი გამუქებულია ასომთავრულის და ნუსხურის ადეგენის და მხედრულთან ერთად მა-
თი ეოველიური ხმარების საკითხი. ლეჩირიქირიე მე-19 საუკუნის 60-ან წლებში ხმარები-
დან ამოღებული ხუთი ასოს ადეგენის საკითხი, ქართული სსეტამბო ასოების არსი და მათი
იდეენტურობა ლათინურ ასოებთან, ქართული ასოების გამბული წერის ათვისება, ქართული
კალიგრაფიის ხელოვნების ადეგენა და განვითარება, ქართული კლავიატურის საკითხები
და სხვა მრავალი.

© ძეძახ შვედნარიი, 2013

© ჩემაზ შქედეიბე, 2013

სარჩევი

ჩინასიტვაობა	11
ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა	14
ქართული სასტამბო ასოების არსი და მათი იდენტურობა ლათინურ ასოებთან	35
ქართული სასტამბო ასოების სახეობები	37
ქართული სასტამბო ასოების ხმარება	48
ქმარებიდან ამოვარდნილი ასოების აღდგენა	50
სასტრიქონო ციფრების ნიშნები	52
ქართული ანბანის ასოების სახეობები	54
საწყისი ასოები	77
საწყისი ასოების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან	77
ყიდვე მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან	78
ჩახტანგის სტამბაში 1709 წ. გამოცემული „სახარების“ საწყისი ასოები	80
ჭუთაისის სტამბაში 1807 წ. დაბეჭდილი „წავითნის“ საწყისი ასოები	81
ჩესის (წმერთი) სტამბაში 1811 წ. დაბეჭდილი „ქამოკრებილ სადღესასწაულოს“ საწყისი ასოები	82
ქარასი წრქიმანდრიტის მიერ შექმნილი საწყისი ასოები, გადმოცემული სიფიელ ქრისტავის მიერ 1883 წელს	82
მხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ქ. ჩატოშვილის მიერ 1902 წელს . 84	
მხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ქ. ჩატოშვილის მიერ 1902 წელს . 85	
მხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ოთარ მცგრელიძის მიერ 2009 წ. 87	
მხატვრული საწყისი ასოების ტექსტში ხმარების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან	88
მხატვრული საწყისი ასოების ტექსტში ხმარების მაგალითები თანამედროვე კალიგრაფების ნამუშევრებიდან	89
ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა	92
ქართული ასოების სახეობები	92
ქანსხვაკება ბეჭდურ და კალიგრაფიულ ასოებს შორის	93
ქართული კალიგრაფიული წერის ნიმუშები	95
ქართული ქსოვილწერის ნიმუშები	97
ქართული ხვეულწერის ნიმუშები	97
ქვროპული კალიგრაფიის მე-16-18 სს. ნიმუშები	97
ქერმანია. მე-19 ს. დასასრული	99
ქმირ ჭურჯანაძის ნაშრომები	100
წასკვნები	102
ქელითწერა	103
ქართული კლავიატურა	115
ქლუსტრაციების მაჩვენებლები	139
ქაბულების მაჩვენებლები	143
ქხიტერატურა	144

Նշանակություն

Բռնչելությունը.....	11
Հնամենի հայկական ծառայության բնույթը.....	14
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության բնույթի մասին.....	35
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահություն.....	37
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահություն.....	48
Էթնոկենտրոնական բնույթի ծառայության բնույթը.....	50
Ներքին գործերի կարգապահության հարցեր.....	52
Ֆեուդալային իրավունքի և ծառայության կարգապահություն.....	54
Ներքին և արտաքին.....	77
Ներքին և արտաքին ծառայության կարգապահության և ծառայության	
կարգապահության կարգապահության.....	77
Գերագույն ծառայության կարգապահության և ծառայության կարգապահության	
կարգապահության.....	78
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության 1709 թ. կարգապահության «Ներքին»	
կարգապահության.....	80
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության 1807 թ. ծառայության «Ծառայության»	
կարգապահության.....	81
Քրեական (Ներքին) կարգի և ծառայության 1811 թ. ծառայության «Մարտական»	
կարգապահության.....	82
Քրեական և քաղաքացիական ծառայության կարգապահության և ծառայության,	
կարգապահության և ծառայության 1883 թ. կարգապահության.....	82
Ծառայության կարգապահության և ծառայության Մ. Քարապետյան	
ծառայության 1902 թ. կարգապահության.....	84
Ծառայության կարգապահության և ծառայության Մ. Քարապետյան	
ծառայության 1902 թ. կարգապահության.....	85
Ծառայության կարգապահության և ծառայության Օտարի ծառայության	
ծառայության 2009 թ. կարգապահության.....	87
Ծառայության կարգապահության և ծառայության կարգապահության	
կարգապահության կարգապահության.....	88
Ծառայության կարգապահության և ծառայության կարգապահության	
կարգապահության.....	89
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահության բնույթը.....	92
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահություն.....	92
Մարտական կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահության.....	93
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	95
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	96
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	97
Մարտական կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	97
Մարտական կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	99
Մարտական կարգի և ծառայության կարգապահության կարգապահություն.....	100
Ծառայության կարգապահություն.....	102
Կարգապահություն.....	103
Ֆեուդալային կարգի և ծառայության կարգապահություն.....	116
Նշանակության կարգապահության կարգապահություն.....	139
Կարգապահության կարգապահություն.....	143
Նշանակության կարգապահություն.....	144

წინასიტყვაობა

წინასიტყვაობა

იგნი წარმოადგენს ასომთავრული და ნუსხურის აღდგენის და მხედრულთან ერთად მათი ყოველიური ხმარების საკითხის გამუქების მცდელობას. წიგნში განხილულია აგრეთვე: მე-19 საუკუნის 60-ან წლებში ხმარებიდან ამოღებული ხუთი ასოს აღდგენის საკითხი; ქართული სასტამბო ასოების არსი და მათი იდენტურობა ლათინურ ასოებთან; ქართული სასტამბო ასოების სახეობები და მათი ხმარების მაგალითები; ქართული ანბანის ასოების სახეობები — მთავრული, მცირე მთავრული, ნუსხური, მხედრული და თავისუფალი სტილის ასოები; სასტრიქონო ციფრების ნიმუშების აღდგენა; ქართული საწყისი ასოების ისტორიული მაგალითები და ამ სახის ასოების აღდგენა თანამედროვე წიგნებში; ქართული ასოების გაბმული წე-

რის ათვისება; ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა და განვითარება; ქართული კლავიატურის საკითხები და სხვა მრავალი.

ყვესტი გამართულია მთავრული ასოებით, რომლებითაც იწყება წერტილის შემდეგ ახალი წინადადება და აგრეთვე პირადი და საკუთარი სახელები. ეს წესი მოქმედებს სხვა ევროპულ დამწერლობებში და ქართულშიც ფართოდ იყო ხმარებაში მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრამდე.

წიგნი დაიწერა ასომთავრული და ნუსხური ასოების სილამაზის წარმოსაჩენად და იმ დავიწყებული მშვენიერი წესის აღსადგენად. ზვიგ მიზანს ისახავდა წინა წლებში დაწერილი წიგნები. ზვემოთ მომყავს ამ წიგნების ნუსხა.

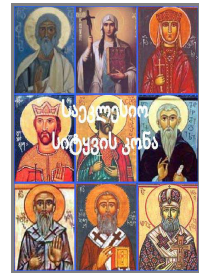
ძველიძე ძამაშ. ასომთავრული. — 1999. — 440 გვ., 978 ილ., ტაბ.

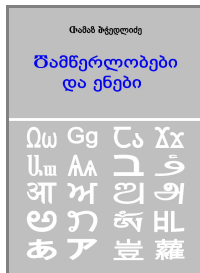
ძველიძე ძამაშ. ასომთავრული. — 2005. — 254 გვ. — 646 ილ; 2006. — 134 გვ., 670 ილ., ტაბ.

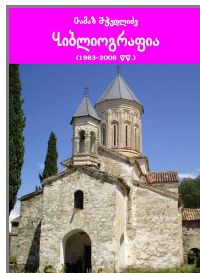
ძველიძე ძამაშ. ქართული დამწერლობა. — 2006. — 134 გვ., 670 ილ., ტაბ.

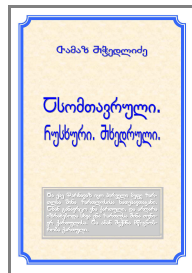
საეკლესიო სიტყვის კონა. — 2006. — 74 გვ., 40 ილ.

ძველიძე ძამაშ. დამწერლობები და ენები. — 2007. — 412 გვ.;

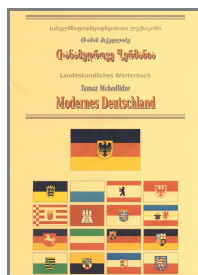
ძველიძე ძამაშ. ღიბლიოგრაფია. — 2007. — 58 გვ. — 14 ილ.

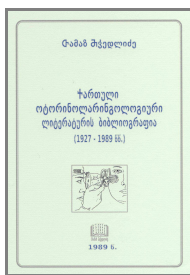
ძველიძე ძამაშ. ასომთავრული. რუსური. მხედრული. — 2008. — 312 გვ., 697 ილ.

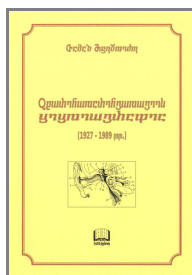
ძველიძე ძამაშ. საქართველოს სიმბოლოები. — 2009. — 340 გვ., 3667 ილ., 89 ტაბ.

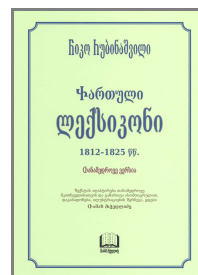
ძველიძე ძამაშ. თანამედროვე ღერმანი — 2009. — 182 გვ., 1939 ილ., 88 ტაბ.

ძველიძე ძამაშ. ქართული ოტორინოლოგია-რინგლოგიური ლიტერატურის ბიბლიოგრაფია — 1989. — 66 გვ.

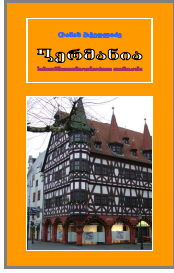

ძველიძე ძამაშ. ოტორინოლოგიის ბიბლიოგრაფია — 2009. — 142 გვ.

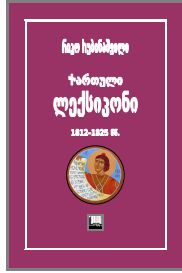

ჩიკო ღუბინაშვილი. ქართული ლექსიკონი. — 2010. — 230 გვ. — 559 ილ.

წინასიტყვაობა

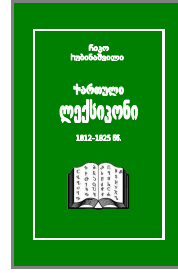
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2010. —
 344 გვ. 1712 ილ.

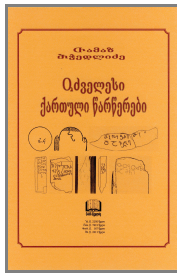
ჩიკობავა ნიკა.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2010. —
 441 გვ. — 559 ილ.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2011. — 252 გვ.

ჩიკობავა ნიკა.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2011. — 441 გვ.

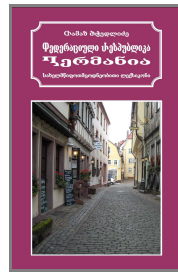
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2011. — 114 გვ.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი და ანბანის
 — 2011. — 274 გვ.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2012. — 212 გვ.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013. — 280 გვ.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

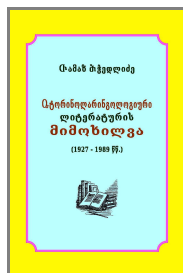
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

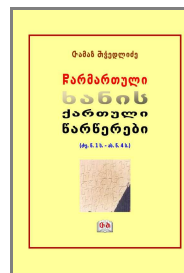
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

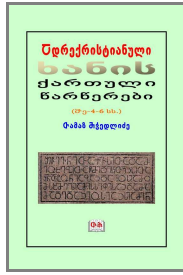
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

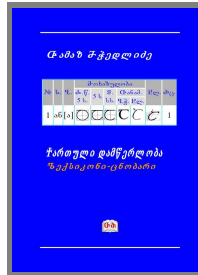
შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013.

შტედლიძე სამაზ.
 ქართული ენის ლექსიკონი — 2013. — 114 გვ.

შკელიძე მამაზ.
სტრუქტურული ხანის ქართული წარწერები
— 2013. — 189 გვ.

შკელიძე მამაზ.
ქართული დამწერლობა.
ზეუსიკონი-ცნობარი.
— 2013. — 134 გვ.

მამაზ შკელიძე.
სომხურ-ნუსხურის მონაგალი.
— 2013. — 148 გვ.

მ. შკელიძე

ფულდა. ჟერმანია.
2013 წლის ნოემბერი

სლათინური ასოების და რუსული ასოების ეტიმოლოგია

სლათინური ასოების და რუსული ასოების ეტიმოლოგია

ანამედროვე ქართულ წერაში იხმარება ხელოვნურად შექმნილი მთავრული ასოები, რომლებიც პირველად შემოღებულ იქნა გაზეთ „წიგნების“ მიერ 1866 წელს რუსული დამწერლობის ზეგავლენით. მანამდის კი იხმარებოდა ჭეშმარიტი მთავრული ასოები მრგვლოვანის სახით.

ღმ პრობლემის გასაგებად საჭიროა პატარა ექსკურსი ისტორიაში. მანამედროვე დამწერლობებში ბერძნულ, ლათინურ, სომხურ, სლავურ ფუძეებზე განიხილება სასტრიქონო და საზედაო (მთავრული) ასოები. ეს სხვაობა გამოდინარეობს ჩვეულებრივი ასოების და ინიციალების დაპირისპირებიდან (ლათინური დამწერლობის ქვეყნებში მე-11-15 სს).

სასტრიქონო ასოები აგრძელებენ შუასაუკუნეების კურსივის წარმოშობის მინუსკულური წერის ტრადიციებს. მინუსკულური (ლათ. minusculus პატარა) წერა ხმარობს მხოლოდ სასტრიქონო ასოებს. იგი შეიქმნა როგორც სწრაფწერის და კურსივის შედეგი მე 8 საუკუნის ბოლოს (ლათინურ ანბანის ფუძეზე). ჟერმული სწრაფწერა კი შეიქმნა მე-9 ს.

მე-13 საუკუნიდან ლათინურ დამწერლობაში იწყება მაიუსკულური და მინუსკულური ასოების ხმარება სხვადასხვა ფუნქციით.

წლების შემოღების თარიღები				
	მთავრული	ჩუსხური	მხედრული	მთავ./ჩუსხ.
ჟერმ.	ძვ.წ. 9 ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
ლათინ.	ძვ.წ. 7 ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
ქართ.	ძვ.წ. 5 ს.	8 ს.	8 ს.	14 ს.
სომხ.	წვ.წ. 5 ს.	13 ს.	19 ს.	14 ს.
სლავ.	10 ს.	14 ს.	15 ს.	16 ს.

საზედაო (მთავრული) ასოები სასტრიქონოებისაგან განიხილება სიმალლით, ზოგ შემთხვევაში კი მოხაზულობითაც (ბერძ. Αα, Γγ, Δδ; ლათ. Aa, Bb, Gg). საზედაო ასოები ატარებენ არა მარტო ასოების ხასიათს, არამედ დეტერმინატივებისაც, აღნიშნავენ რა მათგან დაწყებულ სიტყვას როგორც წინადადების დაწყებას, საკუთარ სახელს, სხვადასხვა სათაურების ნაწილებს. ჟერმანულ დამწერლობაში საზედაო ასოებით წერენ არსებით სახელებს, ინგლისურში — ყველა სრულმნიშვნელოვან სათაურებს. საზედაო ასოები ორიენტირებულია ლათინური კაპიტალური მონუმენტური მაიუსკულური წერის ფორმებზე.

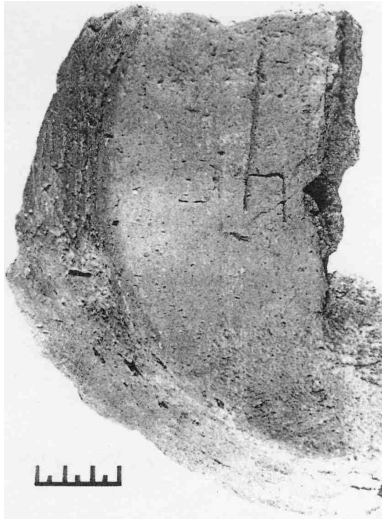
მაიუსკულური წერა (ლათ. majusculus ცოტადენ მეტი) შედგება მარტო საზედაო ასოებისაგან. ჟერმული მაიუსკულური წერა წარმოდგენილია კლასიკური მონუმენტური ბერძნული ანბანით, რომელიც დამკვიდრდა ლათინურ ძვ. წ. მე-7 ს. ლათინური მაიუსკულური წერა წარმოდგენილია მონუმენტური ლათინური ანბანით (ძვ. წ. მე-6 ს.). სათაურებში, წერტილის შემდეგ ტექსტის ნაწილის გამოსაყოფად, საკუთარ სახელებში საზედაო ასოების ხმარება ლათინურ წერაში დაიწყო მე 13 ს., სლავურ წერაში კი მე-16 ს.

წხლა გადავხედოთ ქართული დამწერლობის განვითარებას. ქართული დამწერლობა წარმოიშვა წარმართულ ხანაში, რაც დაამტკიცა ქაიხაძე სატარიძემ თავის ბრწყინვალე მონოგრაფიაში «ქართული ასომთავრული».

ქართული დამწერლობის აქამდე აღმოჩენილ უძველეს ნიმუშებზე ითვლება ჟანის წითელკეციანი ჭურჭლის და ღრემის დარგის ძირის წარწერები, შესრულებულია ძვ. წ. 1 საუკუნეში.

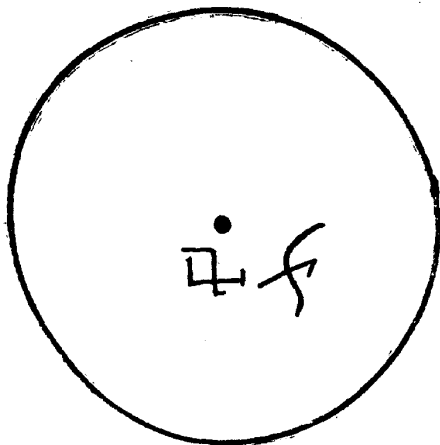

ჟანის წითელკეციანი ჭურჭლის წარწერა „H“ (მთავრის სიმბოლური რიცხვი) (ძვ. წ. 1 ს.)

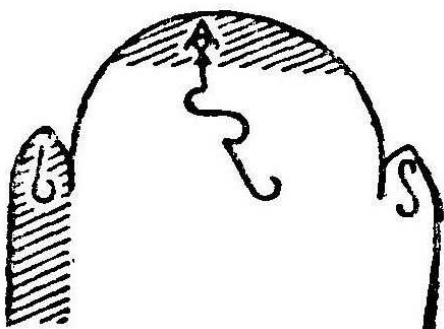
ღრეშის დარგის წარწერა
„h“ (მთვარის სიმბოლური რიცხვი)
(ძვ. წ. 1 ს.)

ღრმაზის ნეკროპოლში აღმოჩენილ ვერცხლის ლანგარზე ახ. წ. 70 წ. შესრულებული პიტიახშის ინიციალები: „ჟ[ერცუმ] ხ[იტიახში] ჟ[არძამის-ძმ]“. ეს ლანგარი აჩუქა ჟართლის მეფემ ჟარძამმა ღრმაზის პიტიახშს ჟერცუმს, რომელიც იყო თვით ჟარძამის შვილი.

ღრმაზის ლანგარის ინიციალები:
„ჟ[ერცუმ] ხ[იტიახში] ჟ[არძამის-ძმ]“
(ახ. წ. 70 წ.)

ზებრიის მეფის ჟიჰრდატ ჟარსმანის-ძის დროინდელი ვენზელი „წ[ევახო]ს“, შესრულებული ახ. წ. 75 წ. სტელაზე იმავე ნეკროპოლიდან.

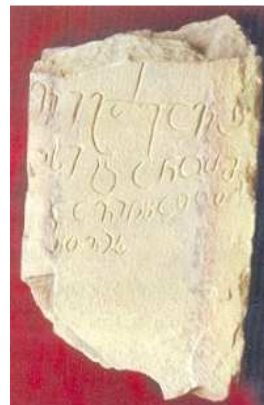

ღრმაზის სტელის ვენზელი:
„წ[ევახო]ს“
(ახ. წ. 75 წ.)

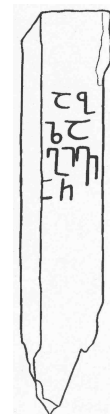
წარწერები ჩეკრესის ნაქალაქარში აღმოჩენილ საფლავის ქვებზე ამოკვეთილია 1-2 სს.

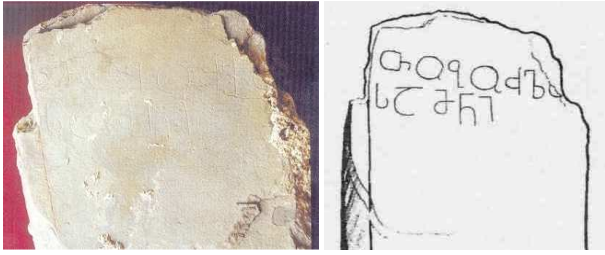
ჩეკრესის წარწერა 7:
„[ჟრს] [ემ]ან აზატსი არს ნურცა ვინ ხრევს“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის წარწერა 8:
„ჟი...ე ავანისი და ნუმცავინ წა...ერთვის“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის წარწერა 1:
„ზბზა ვივ წ“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

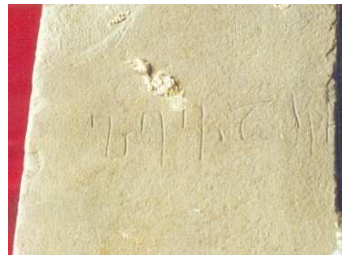
ჩეკრესის რარჩერა 3:
„ჩიბულა[ს] საბნი“
(აბ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის რარჩერა 6:
„ჩბ ებე ჭქური მე დავრგე“
(2-3 სს.)

ჩეკრესის რარჩერა 4:
„სი...ეო სოთორისი“
(აბ. წ. 1-2 სს.)

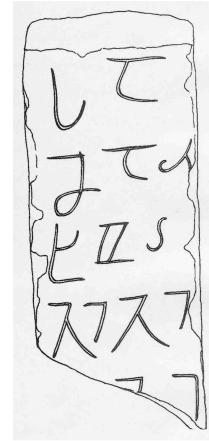

ჩეკრესის რარჩერა 2:
„ხევაკი“
(2-4 სს.)

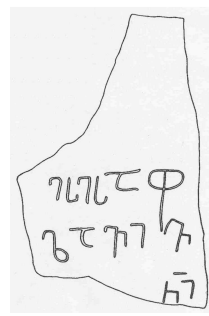
ჩე-2-4 სს. ამოკვეთილია ქუსთავის ნაქალაქარში აღმოჩენილი რარჩერები.

ჩეკრესის რარჩერა 5:
„ჩე საფ...ე“
(აბ. წ. 1-2 სს.)

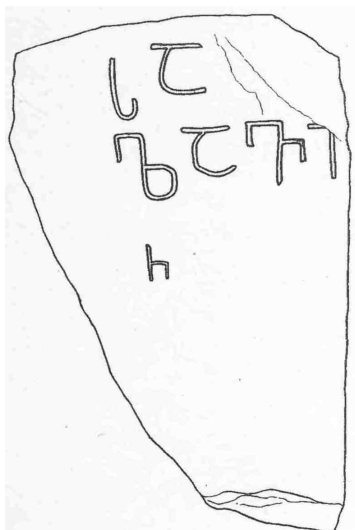

ქუსთავის რარჩერა 1:
„სამარხი ვივი იი“
(2-4 სს.)

ქუსთავის რარჩერა 2:
„ჩე საფლაკი ვ ჩი“
(2-4 სს.)

ჩეკრესის ნაქალაქარის მარანში აღმოჩენილ ქვევრებზე რარჩერები შესრულებულია 2-4 სს.

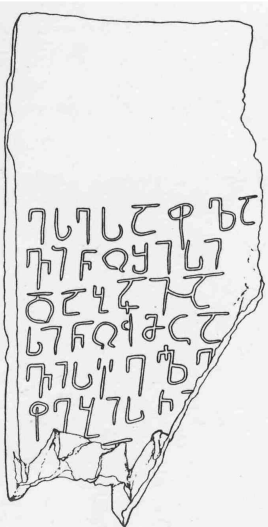
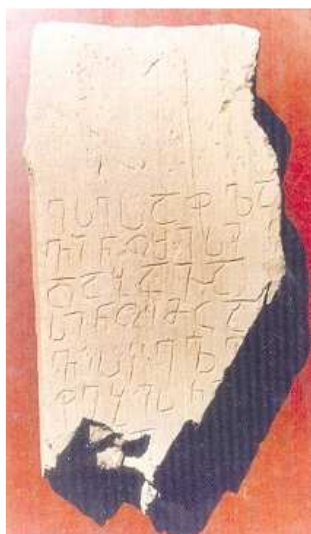

ძუსთავის წარწერა 3:
„საფლავი ნ“
(2-4 სს.)

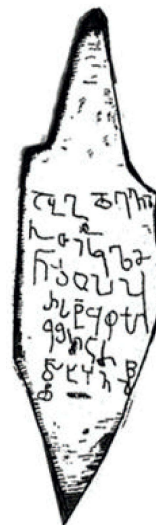
ძუსთავის წარწერა 4:
„სე საფლავი თვის“
(2-4 სს.)

ჩეკრესის ნაქალაქარის მარანში საწნებლის კედელზე ამოკვეთილი წარწერა შესრულებულია 3 ს.

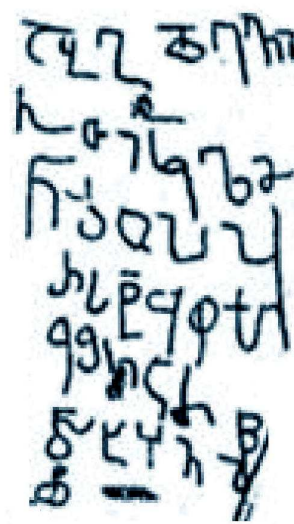
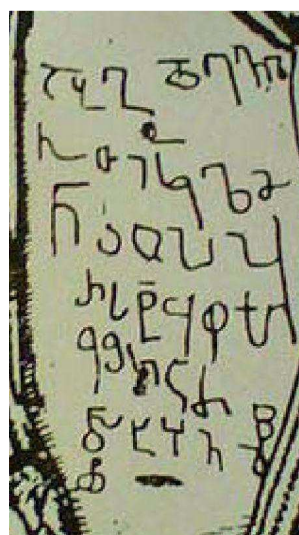

ჩეკრესის წარწერა 10:
„სე საფლავი ჩოშესი და ჴავასი ნუმცავის კელეწიფების ჩი“
(3 ს.)

წრწო-ჩიანეთში, სოფელ შავათში არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოჩენილ ქვა-ჯვარზე ასომთავრული ანბანი ამოკვეთილია 367 წელს.

შავათის სტელა
„მლ აბგდევზსთიკლმნიოპურსტვფელემნცძწჭკჳჰჱ“ (367 წ.)

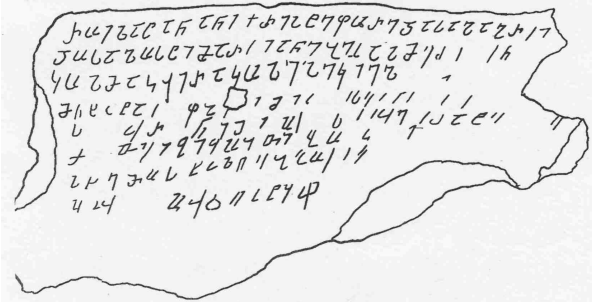
შავათის სტელა
„მლ აბგდევზსთიკლმნიოპურსტვფელემნცძწჭკჳჰჱ“ (367 წ.)

შავათის სტელა
„მლ აბგდევზსთიკლმნიოპურსტვფელემნცძწჭკჳჰჱ“ (367 წ.)

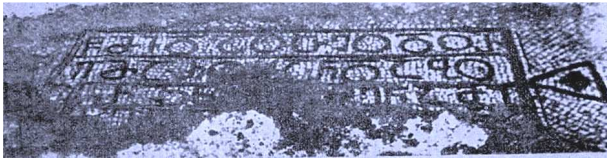
სომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ჩვერესის ნაქალაქარის მე-4 საუკუნის ბაზილიკის სვეტში აღმოჩენილი წარწერა ამოკვეთილია 370 წ.

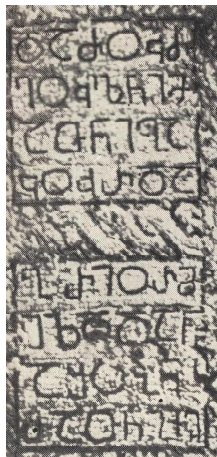

ჩვერესის წარწერა 9 (ანტიქრისტიანული):
„სიო სატანანი ჴრისტეფორე და სალალრიმ დო
სალოსტიმარიანებო ასმე რ ღოზმა ღვირიაკოზ უშევიელ
მოხატა ფა იმის“
(370 წ.)

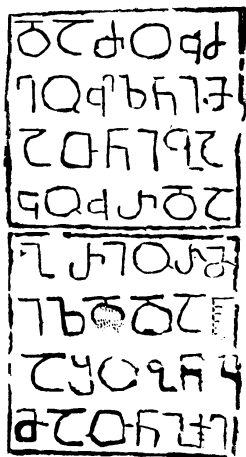
სალესტინაში სეტრე იბერიელის მიერ მე-5 ს. აშენებული მონასტრის მოზაიკური წარწერები დათარიღებულია 430 წლით.

მოზაიკური წარწერა სალესტინის
მონასტრის ჩელოდორეს მონასტერში (430 წ.)

მოზაიკური წარწერა სალესტინის
მონასტრის ჩელოდორეს მონასტერში (430 წ.)

ჩვენამდის მოაღწია მე-5 ს. პალიმფსესტმა სახარების ფრაგმენტით.

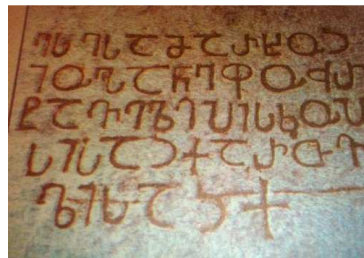
ფრაგმენტი სახარებიდან (პალიმფსესტი). მე-5 ს.

მოზაიკური წარწერა სალესტინის
მონასტრის ჩელოდორეს მონასტერში (532 წ.)

მოზაიკური წარწერა (532 წ.) სალესტინის
მონასტრის ჩელოდორეს მონასტრიდან ამჟამად ინახება
ერუსალიმის მონასტრის მუზეუმში

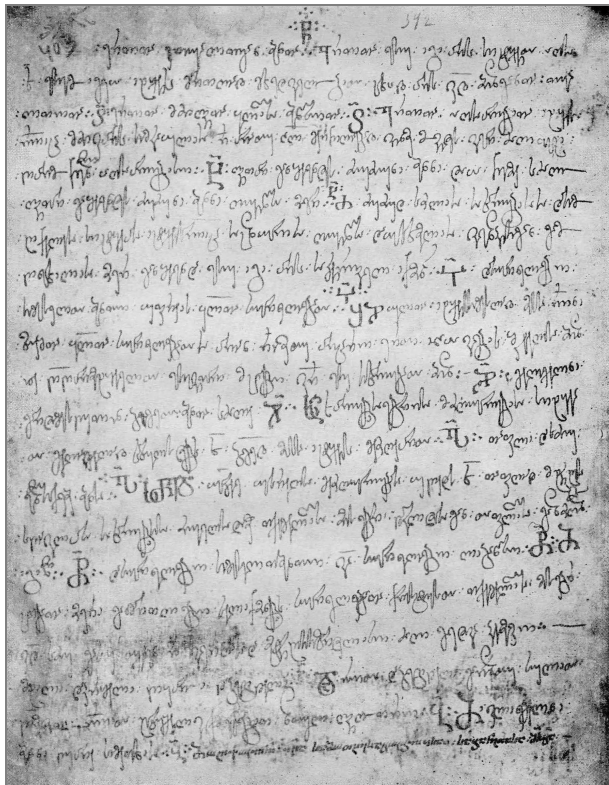
იოვანე ეპისკოპოსის საფლავის ქვის წარწერა ომ სეფსუნში
(ერუსალიმის მახლობლად) მდებარე ქართულ მონასტერიდან (5 ს.)

ეს ასოები მოხაზულობით მრგვალია და სიმაღლით ისინი არიან თანაბრები (იწერებიან ორ ხაზს შუა). ორთა განმავლობაში ზოგ ასოს ჩამოუგრძელდა ვერტიკალური ხაზი, ზოგს კი გაეხსნა შეკრული თავი. მაშასობლივად მე-4 საუკუნიდან დაიწყო და მე-8 ს.

„მრგვლოვანიდან“ წარმოიშვა ე. წ. «ნუსხური», რომელიც წარმოადგენს წერის კუთხიდან სახეობას და რომელშიც არის სხვადასხვა სიმაღლის ასოთა ოთხი ჯგუფი. ღმავე დროს ასოები არიან გადახრილნი ოდნავ მარჯვნივ. ჴანვითარების შემდეგ ეტაპზე (მე-8 ს.) ასოები დამრგვალდა, გასწორდა და გამარტივდა, რაც განაპირობა მათი გადაბმულობისაკენ მიდრეკილებამ. ღმასთანავე ასოებმა შეინარჩუნეს ოთხსახოცნობა. ჩარმოიშვა ქართული წერის მესამე სახეობა «მხედრული», რომელიც ფაქტიურად წარმოადგენს სწრაფ-წერის ნაირსახეობას.

ქართული წერის სახეობები
წლობთავრული
ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ
ნუსხური
ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ
მხედრული
ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ

ზემოსხენებულისაგან ჩანს ნათლად, რომ ქართულმა წერამ თავის განვითარებაში განვლო იგივე გზა, რაც ბერძნულმა და ლათინურმა. ქართული წერის სამივე სახეობა შემდგომში იხმარებოდა პარალელურად. ჩიგნები იწერებოდა ნუსხურით, მრგვლოვანს კი ხმარობდნენ სათაურებში, ინიციალების და აბზაცების დასაწყისად.

ჭება-ჭებათას თარგმანება. 1188-1210 წწ.

მრგვლოვანის მთავრულებად (საკუთარი სახელების, წერტილის შემდეგ ახალი წინადადების დასაწყისი ასოები) გამოყენებით დაიწერა ჴეორგიევსკის ღრაქტატი, ღნტონ ჴაგრატიონის „ჩეობილსიტყვაობის“ სხვადასხვა ნუსხები, მე-19 ს. პირველ ნახევარში დაბეჭდილი წიგნები «ღანწესება შინაგანისა საქართვე-

ლოდსა მართვისა» (1810 წ.), ღეიმურაზ ჴაგრატიონის «წტორია დაწყებითგან წვერისა, ე. ი. ჴიორგისა, რომელ არს სრულიად საქართველოდსა» (1848 წ.). ღმავე წესითა არის შესრულებული ღეიმურაზ ჴაგრატიონის ხელნაწერი «ღანმარტება პოემა ჴეფხისტყა-ოლისისა».

Ordo.	Figura.	Appellatio.	Valo.	
1	Ⴀ	Ⴀნ	ან	ა
2	Ⴁ	Ⴁნ	ბან	ბ
3	Ⴂ	Ⴂნ	გან	გ
4	Ⴃ	Ⴃონ	ღონ	ღ
5	Ⴄ	Ⴄნ	ჲნ	ჲ
6	Ⴅ	Ⴅონ	ვინ	ვ
7	Ⴆ	Ⴆონ	გენ	გ
8	Ⴇ	Ⴇნ	ქე	ქ
9	Ⴈ	Ⴈონ	თან	თ
10	Ⴉ	Ⴉნ	ონ	ო
11	Ⴐ	Ⴐნ	კენ	კ
12	Ⴑ	Ⴑნ	ღან	ღ
13	Ⴒ	Ⴒნ	მან	მ
14	Ⴓ	Ⴓნ	ნან	ნ
15	Ⴔ	Ⴔნ	ჲაიე	ჲ
16	Ⴕ	Ⴕნ	ონ	ო
17	Ⴖ	Ⴖნ	ბან	ბ

ღრანცისკო-მართა მთავილი.
«ქართული გრამატიკა». ტომი, 1670 წ.

18	Ⴗ	Ⴗნ	ჲან	ჲ
19	Ⴘ	Ⴘნ	რან	რ
20	Ⴙ	Ⴙნ	სან	ს
21	Ⴚ	Ⴚნ	ღან	ღ
22	Ⴛ	Ⴛნ	ჟან	ჟ
23	Ⴜ	Ⴜნ	ფან	ფ
24	Ⴝ	Ⴝნ	ქან	ქ
25	Ⴞ	Ⴞნ	ღან	ღ
26	Ⴟ	Ⴟნ	ყან	ყ
27	Ⴀ	Ⴀნ	შან	შ
28	Ⴁ	Ⴁნ	ჩან	ჩ
29	Ⴂ	Ⴂნ	ცან	ც
30	Ⴃ	Ⴃნ	ძილი	ძ
31	Ⴄ	Ⴄნ	წილი	წ
32	Ⴅ	Ⴅნ	ჭან	ჭ
33	Ⴆ	Ⴆნ	ხან	ხ
34	Ⴇ	Ⴇნ	ჯან	ჯ
35	Ⴈ	Ⴈნ	ჲანი	ჲ
36	Ⴉ	Ⴉნ	ვანი	ვ
37	Ⴐ	Ⴐნ	კანი	კ

ღრანცისკო-მართა მთავილი.
«ქართული გრამატიკა». ტომი, 1670 წ.

სლოთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

Ճ: Ստեղծեց զանանի ընդհանրությունս:

Ե Վ Ն Դ Կ Զ Է Ը Թ Կ Ը Կ Ը Կ Ը

Ճ: Երբնի անոն ցուցանի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Կոնստանդնուպոլիս, 1710.

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Կոնստանդնուպոլիս, 1721

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Կոնստանդնուպոլիս, 1710

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

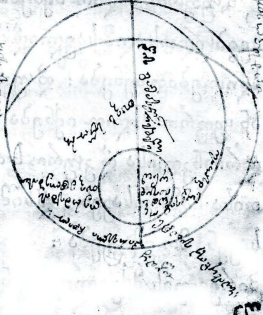
Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Ճ: Երբնի զհոգի տանն ինքն ինքն զանանի ընդհանրությունս:

Կոնստանդնուպոլիս, 1721 (ժողովրդական)

ՄԱՐԿՈՍԻԱՆ ԵՎ ԼՈՒԿԱՍԻ ԱՊՈՍՏՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՐԿՈՍԻԱՆ ԵՎ ԼՈՒԿԱՍԻ ԱՊՈՍՏՈՒՆՆԵՐԻ

ქალ: **ჴსნი ოსურს**
 საეგვიპტოსა სამსრის წინსწაღსე შივა: ჴ პირველი
 შვილოღოსნისა სამსრის წინსწაღის მიერული შეიქ
 ნება: ჴ აღარ. ამჴა ჴ რო. დისაჴ ნისვლის რიგი პი
 რველის ტყუბსე შივა: სიმრე ჴსაეგვიპტოსა ნილო
 ოს წინსწაღსე შივა: ჴ პირველი ტყუბი ნილოოს
 წინსწაღის მიერული შეიქნება აღარ ნაჴა: ჴ ეტლე
 ბის ცის სასასაობა ასე იქნება რო. შ: იმისი სასილო
 ველი ნასეგარი ტყუბის პირველიდმ: შვილოღოსნ
 ის პირველიაშიდი ჴსაეგვიპტოსაკენ იქნება: ნილოოს
 წინსწაღის სამსრის წინსწაღამდი ჴ ეტლეების ცის
 სასილოველი ღერბის თაგი პირველის შტარების გრჴა
 ღისეიქნება: აღმსაეგვიპტოსაკენ ცის ქმნულიება მა
 შინ ამ სასესაგით იქნება:.

ჴუამასუჴან რო. შ სიარს
 ღის დაიწყებს პირველი
 ტყუბი ნილოოს წინსწა
 ღიიდაჴ შჴუქმეღსეღ შუმი
 აღოღებას დაიწყებს აღმს
 აღოღებისაკენ ჴ პირველი
 შვილოღოსანი სამსრის წი

ქმნულების ცოდნის წიგნი. *ჴვილიბი, 1721*

ბის ჴეზისე ნეგეჴი ჴეგეზისე:

ღეტენი ჴათა ჴართუჭლის ღიღეშული.
 სიჭყვი. დასაქმით უნძი იყო უგლი ჴრამს.
 უღვით, ჴ სემით ღიღი სანძმამს ჴ ყურარე.
 ჴიგენი სარგმანი უნძი სეღმრო იმს ჴეცყუნელი
 ჴიჭარ თუბუ ჴეცყუნე ჴუღმარაჴ შჴეგარ ჴუღმარა.
 ჴიქსლიქნა შჴმს ცილ სეგონს.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.

ნეტონ ჴავტატიონი. „ჴეობილსიტყვაობა“. ჴადაწერილია 1768 წ. *ჴიორგილღეჴსი-შეხსიშვილის მიერ*

ხურღუნს სუქბინი

ანუ

სწაეღ-ქუშეანასა მიერ
 ბეღნიერად ცხოურე
 ბისა:

რუსულათ ქართულსა ენასა ჴე
 და გარღმობეჭდილი -
 არხი ღიპკონ
 ისა:

გ ა ი ო ს ი ს მ ი ე რ ი

ბეშელიცა აწ არს. არხი მანღრიტი და
 თელავისსემინარიის ღეჴტორი:
 წელსა - 1777.

მოსკოვის:

ჴიტაიის სიბრძნე. *ჴვილიბი, 1784*

მ. **გეგვი**

ღეტენი ჴათა ჴართუჭლის ღიღეშული.
 სიჭყვი. დასაქმით უნძი იყო უგლი ჴრამს.
 უღვით, ჴ სემით ღიღი სანძმამს ჴ ყურარე.
 ჴიგენი სარგმანი უნძი სეღმრო იმს ჴეცყუნელი
 ჴიჭარ თუბუ ჴეცყუნე ჴუღმარაჴ შჴეგარ ჴუღმარა.
 ჴიქსლიქნა შჴმს ცილ სეგონს.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.

ქმნულების ცოდნის წიგნი. *ჴვილიბი, 1721*

ღეტენი ჴათა ჴართუჭლის ღიღეშული.
 სიჭყვი. დასაქმით უნძი იყო უგლი ჴრამს.
 უღვით, ჴ სემით ღიღი სანძმამს ჴ ყურარე.
 ჴიგენი სარგმანი უნძი სეღმრო იმს ჴეცყუნელი
 ჴიჭარ თუბუ ჴეცყუნე ჴუღმარაჴ შჴეგარ ჴუღმარა.
 ჴიქსლიქნა შჴმს ცილ სეგონს.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.
 ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა ჴიქსლიქნა.

რეველე მეფის წერილი მუსეუთის იმპერატორ *ჴკატერინე II-სადმი (1784 წ.)*

სლომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

აჲოღის, აჲოღის. ვაღღის. ტეჲიჲის. ხაზაღღა-
ბაჲი. ჲეჲეს. ჲეღღეს: ქაღღის რეღღის ტეღღის
ჲესი: (სხაღღისჲეჲის): ვაღღის ვაღღის:

თარი ჲოღეს ხელწერა

ათო თთ თბილისი თბილისი
ჲჲჲ ჲჲ ჲუთაისი ჲუთაისი
ღღღღღღღღღღღღ გბ გორი ბორი
ზზზზზზზზზზზ მმ მანგლისი მანგლისი

ქანმარტეჲა უღღის ჲეღღისჲესი: .
ქანმარტეჲა უღღის ჲეღღისჲესი: .
ქანმარტეჲა უღღის ჲეღღისჲესი: .
ქანმარტეჲა უღღის ჲეღღისჲესი: .

თეიმურაზ ჲაგრატიონი.
ქანმარტეჲა პოემა «ჲეღღისჲესისა»

ს ი მ ლ ე რ ა
ია ვნახო ვენახი, მოფმა მგელი,
რამ შეჲამა ვენახი, მგელმა თხა,
მიველ ვნახე ვენახი, მისამ ვენახი,
მისამ შეჲამა ვენახი. შეჲამა.
ია ვნახო თხა, ია ვნახო თოფი,
რამ შეჲამა თხა, რამ შეჲამა თოფი,
მიველ ვნახე თხა, მიველ ვნახე თოფი,
მგელმა ჲამა თხა. ჲანგმა ჲამა თოფი.
ია ვნახო მგელი, ჲანგმა თოფი,
რამ შეჲამა მგელი, მოფმა მგელი,
მიველ ვნახე მგელი, მგელმა თხა,
მოფმა ჲამა მგელი. მისამ ვენახი, შეჲამა.

იაკობ ჲოგებაშვილი. „ჲართული ანბანი და
პირველი საკითხავი წიგნი მოსწავლეათვის“.
1865 წ.

სლახტორიქაჲოუს ჲეღღისჲესი

თამასადამე, საზედაო და სასტრიქონო ასოების ხმა-
რებას საქართველოში მე-19 ს. მეორე ნახევრამდენ
ჲქონდა კარგა ხნის ისტორია. მე-19 ს. 60-ნ წლებში
მთავრულების ხმარება ქართულ დამწერლობაში წავი-
და მრუდე გზით. 1866 წ. დაარსდა გაზეთი „წოღება“,
რომელმაც განიზრაზა გაზეთის ფურცლებზე გაეტარე-
ბინა მთავრული ასოების ხმარების ორთოგრაფიული
წესი. ჲაგრამ იმის მაგივრად, რომ მთავრულებად გა-
მოეყენებინათ ბუნებრივი მრგვლოვანი ასოები, აიღეს
მხედრული ბეჲღური შრიფტი და მისგან გააკეთეს
მთავრულები.

წ. ი., ოთხხაზოვანი მხედრული ასოები გადააკეთეს
ორხაზოვანად, რის შედეგადაც ყველა ასო განდა ერთი
სიმაღლის. ჲუა ტანის ასოები (ა, თ, ი, ო) გაიწელა და
დაგრძელდა, მთლიანი ტანის ასოები (ჲ, წ, ჲ) შეიკუმშა,
ჲვედა ტანის ასოები (გ, დ, ე, ვ, კ, ლ, ჲ, ტ, უ,
ფ, ჲ, ყ, ც, ჲ) ამოუდგნენ გვერდით ჲედა ტანის ასოებს
(ბ, მ, ნ, პ, რ, ს, შ, ჩ, ხ, ჲ). მხედრულმა ასოებმა მიი-
ღეს არაბუნებრივი დამახინჯებული სახე.

ათო ჲჲჲ გღღღღღღღღღღღღ ჲზზზზზზზზზზზ
მხედრული ასოები

ათო ჲჲჲ გღღღღღღღღღღღღ ჲზზზზზზზზზზზ

„წოღების“ მიერ შექმნილი ცრუმთავრული ასოები

„წოღების“ ამ აჲტმა ვერ მიადწია თავის მიზანს,
რადგან ამ ახლად გაკეთებული ასოების ხმარება სა-
თაურებში და ტიტულებში კი შეიძლება, მაგრამ მათი
ხმარება შიგ ტეჲსტში იყო შეუძლებელი, ვინაიდან
ოთხხაზოვანი და ორხაზოვანი ჲედა ტანის ასოების
გარჩევა შეუძლებელია. ჲვემთ მოყვანილ სურათებზე
ეს ჩანს ნათლად.

ღმ მაგალითიდან კარგად ჩანს ჲედა ტანის ასოების
ფერმკრთალობა.

წ. ი., ორთოგრაფიული მიზანი ვერ იქნა მიღწეული,
და ამ ახლად გაკეთებულ ასოებს ან საერთოდ არ ხმა-
რობდნენ, ან იშვიათად მხოლოდ სათაურებში. ჲო-
ლოს და ბოლოს, ასეთი გაუზრებელი ექსპერიმენტე-
ბის შედაგად დაინერგა უმთავრულო ტეჲსტის ხმარე-
ბის წესი, რომელიც მე-20 საუკუნის განმავლობაში იქ-
ცა ერთადერთ მისაღებ წესად ქართული წერისათვის.
ღნდა ითჲვას, რომ „წოღება“ ნერგავდა ამ წესს შესა-
შური სიჯიუტით, მიუხედავად იმ წინააღმდეგობისა,
რომელსაც უწევდა მას მაშინდელი საზოგადოებრიობა
(ძირითადად უფროსი თაობის, გარუხებას გადაარჩენი-
ლი მოხუცი ხალხი, რომელთაც უკეთესად ესმოდათ
ქართული დამწერლობის არსი და ამავე დროს შესტ-
კიოდათ გული).

სამწუხაროდ, ამ ასოებმა სწრაფად მოიკიდეს ფეხი
და იმდენად დამკვიდრნენ, რომ ამჲჲამად ფართოდ
ხმარობენ მათ ქართულ ჲურნალ-გაზეთებში, წიგნებში
და ხელნაწერ განცხადებებშიც კი.

მთავრული ასოების უხმარებლობა თანამედროვე
ქართულ დამწერლობაში ჲქმნის უამრავ მოუხერხებ-
ლობას. ჲამოკვთვლი რამოდენიმეს: 1. მხელად საკით-
ხავი, თვალების დამღლეელი ერთგვაროვანი ტეჲსტი;
2. მკითხველისათვის ტეჲსტიდან საკუთარი სახელე-
ბის სწრაფად გამოყოფის შეუძლებლობა. საც შეეხება
უცხოურ საკუთარ სახელებს ან გეოგრაფიულ სახელ-
წოდებებს, სრულიად ძნელია სწრაფად გაგება, რაზე
ლაპარაკი ტეჲსტში; 3. ჲბრევიატურების ტეჲსტში ხმა-
რების შეუძლებლობა. სხვა ენებში (გერმანულში, ინგ-
ლისურში, რუსულში და ა. შ.) ხომ ფართოდ იხმარება
ასეთი შემოკლებები. ჲრსებობს კიდევ ვრცელი «ჲე-

მოკლებათა ლექსიკონები». ლმ სიის გავრძელება შე-
იდლება კიდევ.

გ ო ს კ ა რ ო

1861

ფეხერვალი
წელიწადი შესუფე

ქოდება თხზულებათა:

I. — მოკლებათა ვაზირი ვისეობათისა
შესე, თქული ცხარელ ქისს.
კანაზის მოსელის ვისის ქისს.
. დე. ვარგი ვაძ-
. რველივისვან.

II. — სოლომ ასაკი მქლასუ-
მული (რომის) დე. ანდრეასა.

III. — ლექსები სიუ ზ სიუ 'სწაღის'.
სდაუბის უწყლო ვოლიცებისა

IV. — ლექსები აზნა შესებ კერძისა. ივ. გვარჯილიანისა.

V. — სსუ ზ სსუ ანაუი (ახალ მსოფ ლეწაქედ)

რეილისს.

გვარჯილის ტაბოჯაჩი-ში

ყურნალ «ცისკრის» თავფურცელი. 1861 წ.

ღმრიგად, მთავრული ასოების აღდგენის აუცილებ-
ლობა არის თავისთავად ცხადი. ონდა აღინაშნოს,
რომ პირველად ეს საკითხი წამოაყენა 1962 წელს აკა-
დემიკოსმა ლაკვი შანიძემ, რომელიც წლების მანძილ-
ზე გმირული შეუპოვრობით მარტოკა იცავდა ამ აზრს
სრული გაუგებრობის გარემოცვაში. შაინც, რა იყო
მიზეზი იმისა, რომ მას არავინ არ დაუჭირა მხარი?

ღმის მიზეზს მე ვხედავ ჩვენი ეროვნული ხასიათის
ისეთ თვისებაში, როგორც არის თანდაყოლილი სი-
ზარმაცე. ქოდესაც ეუბნები ადამიანს, რომ უნდა აღ-
ვადგინოთ ასომთავრულიო, ის იმაზე კი არ ფიქრობს,
რამდენად სალია ეს აზრი, არამედ იმაზე, თუ როგორ
ზეგავლენას მოახდენს ეს მოვლენა (ახალი ასოების
შესწავლა, მათი წერის ათვისება და ა. შ.) პირადად
მასზე. შა აქ ვერაფერს ვერ ხედავს გარდა აუტკივარი
თავის ატკივებისა. შაგრამ ხმამაღლა ამას ვერ იძახის
და მოჰყავს სხვა საწინააღმდეგო არგუმენტები, რომ-
ლებიც ვერ უძლებენ ვერავითარ კრიტიკას.

წეშმარიტი მთავრული ასოების აღდგენა მკვეთრად
გააუმჯობესებს დაბეჭდილი ტექსტის ხარისხს და მის-
ცემს მძლავრ ბიძგს ჩვენი ცხოვრების ყველა მხარის
განვითარებას. ლმავე აქტიით ჩვენ გამოვასწორებთ 156
წლის წინათ დაშვებულ შეცდომას. ჩვენი დამწერლო-
ბა მოქნილობით და ძალით გაუსწორდება წერის ევ-
როპულ სისტემებს და ჩვენ დავიბრუნებთ ჩვენთვის
კუთვნილ ადგილს ცივილიზებულ ძველდამწერლობა
მქონე ხალხებს შორის.

ღამაზ შკედლიძე. ლდგენილი ქართული ანბანი

შოქალეო ლემწიფეე

ღავით სესესქე!

ღქვენი ლრამატიკა რომ აღარ იმოგებოდა, და აღარც
სხვებისა, სკქე ისე გავვიძნელდა, რომ დედა-წინის სწა-
ვლებას ვეღარ ვახერხებდით; — მეტი ღონე აღარ იყო,
ჩემი შვილებისათვის მევე უნდა შემედგინა ლრამატიკა,
როგორც მომეხერხებოდა და, აი, სტამბაში ვგზავნი გიდეც
დასაბეჭდავად.

ღმ წლის ოქტომბრის დამდეგს რომ ჩემს სახლში
ბანდებოდათ, მაშინ გთხოვეო და თქვენც დამრთოთ ნება,
რომ პირველად თქვენი პატივისცემით სახსენებელი სა-
ხელი ვახსენო და თქვენს მეგობრობას ვუძღვნა ეს წიგნი,
ქებას თქვენს მეგობრობით და თქვენი მაგალითით სხვებმაც
ქართული ენის სიფარულით, მითხრათ ან შემომითვა-
ლოთ, რასაც ეს სიფარული ჩემთვის სათქმელად გავო-
ნებთ: კნას ერთგულებას გაუწევო მავითი და მე დიდად
დამაყალებთ.

თქვენი აღმატებულების
გულითადი პატივისცემელი
შამატრა ყაფიანა.

სოფ. ქვიშეთი,
12 დეკემბერი 1881.

წიმიტრი ყიფიანი. ჟართული ღრამატიკა.
1882 წ.

ღსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენის შედეგად
ჩვენ მოგვეცემა საშუალება ყოველდღიურად ვიხმა-
როთ ეს ასოები მხედრულთან ერთად ისევე, როგორც
ეს იყო ჩვენში წინა საუკუნეებში, და როგორც ეს არის
დღეს ბერძნულ-ლათინურ სამყაროში. შავალი-
თისთვის მომყავს ანბანების შედარებითი ტაბულები.

მთავრული ასოები

A	J	S	ღ	წ	ქ	ყ	ღს
B	K	T	ყ	ღ	ს	ჩ	ქქ
C	L	U	ღ	ღ	ღ	ღ	
D	M	V	წ	შ	ყ	ძ	
E	N	W	ღ	ჩ	ღ	ღ	
F	O	X	ღ	წ	ღ	წ	
G	P	Y	წ	ღ	ყ	ღ	
H	Q	Z	ღ	წ	ღ	ყ	
I	R	ღ	ღ	ყ	ყ	ღ	

მცირე მთავრული ასოები

AA	JJ	SS	ღღ	წწ	ქქ	ყყ	ღსღს
BB	KK	TT	ყყ	ღღ	სს	ჩჩ	ქქქქ
CC	LL	UU	ღღ	ღღ	ღღ	ღღ	
DD	MM	VV	წწ	შშ	ყყ	ძძ	
EE	NN	WW	ღღ	ჩჩ	ღღ	ღღ	
FF	OO	XX	ღღ	წწ	ღღ	წწ	
GG	PP	YY	წწ	ღღ	ყყ	ღღ	
HH	QQ	ZZ	ღღ	წწ	ღღ	ყყ	
II	RR	ღ	ღღ	ყყ	ყყ	ღღ	

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ჩუხზური ასოები

Table of Georgian letters Aa through Ii with their phonetic representations and symbols.

მხედრული ასოები

Table of Georgian letters Aa through Ii with their historical phonetic representations and symbols.

სურათი: ქართული რედაქციის ტექსტი. 1. ზიღებამ მაცხოვარსა, მხოლოსა ღმერთსა ჩუენსა... 2. ეწუე ეწუე ვიწუეთ ჩუენ აღწურად ღმრთისა მიერ განსაზღვრებამ... 3. ჩინააოჲან უეუე მაქუნდა სიყუარული და მობამ სულიერი პატივისცემისა...

სლამთაქრიალური ზე რაქსუაქური ეთნოქრე

ღრსებობს მეორე პრობლემაც. ზემამად მოგვეგოვება ათიოდე დასახელების ქართული სასტამბო შრიფტის გარნიტური. ზმ ათიდან პრაქტიკულად იხმარება ორი-სამი, წიგნებში კი ერთი. სწორედ ეს არის მეორე მიზეზი იმისა, რომ თანამედროვე ქართული წიგნები პოლიგრაფიული თვალსაზრისით უფერულია, ძნელად საკითხავი და თვალისდამღლევი. ყესადარებლად შეიძლება ითქვას, რომ სლავური წერის სამყაროს მოკვება სასტამბო შრიფტების ასობით ნაირსახეობა. ზათინურ სამყაროს კი ოცი ათასი.

ზათინური შრიფტი ემსახურება მსოფლიოს 75 ენას მრავალ ქვეყანაში. სლავური შრიფტი ემსახურება რამოდენიმე ენას შვიდ ქვეყანაში. ყერძული და სომხური შრიფტები ემსახურებიან თითო-თითო ენას, მაგრამ მათი ჟურნალ-გაზეთები გამოდის მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში. ჲართული შრიფტი ემსახურება ერთ ენას და ქართული წიგნები გამოდის ერთ ქვეყანაში. ჴე იგი, თუ სხვაენოვან შრიფტებს აქვეთ განვითარების მდიდარი შესაძლებლობანი, ქართული შრიფტის განვითარება არის ერთი მუჭა ხალხის კისერზე. ეა თუ ჩვენ თვითონ არ მივხედავთ ამ საქმეს, სხვას არავის არ ადარდებს ეს. სხვა ერებთან შედარებით ამ საკითხში ჩვენ ვიმყოფებით გაცილებით ხთულ და სავალალო მდგომარეობაში და ამიტომ გვჭირდება უდიდესი მონდომება ამ საქმის გამოსასწორებლად.

მხატვარმა ლტონ შუმბაძემ ჶაკვი ყანიძის ხელმძღვანელობით 1964 წელს შექმნა სასტამბო შრიფტი «ღნივერსიტეტი» მთავრული, ნუსხური და მხედრული ასობით. ჶმ შრიფტით დაიბეჭდა რამოდენიმე ნაშრომი.

უეტრიწონის ქართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // ჶ. ყანიძე. ტხზულებანი 12 ტომად. — ჶ. 9. — ტბილისი, 1986. — ჶგ. 55-123.

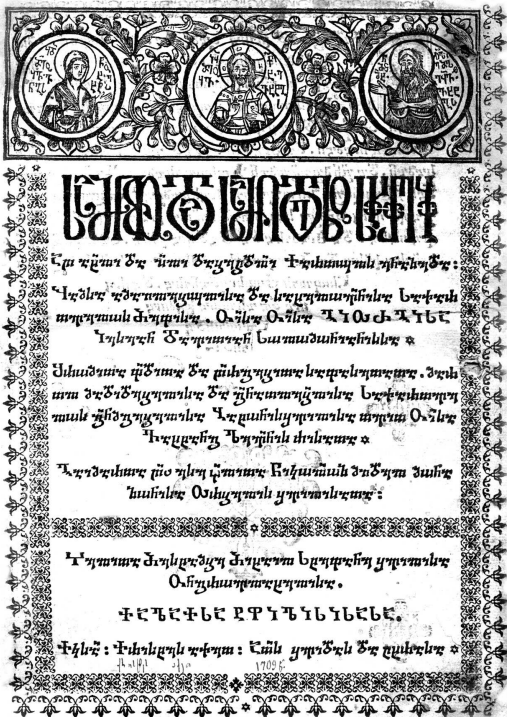
ჶარგმანი პირველი
წიგნისა ამის ჴუფხის ტყაოსნისა
მქმული
ლატონის შეილის გამგებელის პატრონის ჴასტანგისა
შე ვსწერ, მძის წული მეფის ჴორგისა და ძე ჴევანისა, გამგებელი ქართლისა ᴖტანგე, წიგნსა ამას ამისთვის:
მცოდინარობითა და სოფლის ნიეთა შემსვლელითა სამეძაოდ სთარგმნილნი მის რიტორისა და ბრძენ მეციერისა კეთილად ნამუშავეისა სამუშაოსა, სხვაგვად თვალთა, რომელთა ვერა სცნობენ მცნობელნი და ჴიქასა ქვად პატრონისა და სახელ-სდებენ და მარგალიტთა მძივად პატე-სცემენ. ეა ესეცა ვთქვა: მსგავე

ჴუფხის ტყაოსნის საკითხები. // ჶ. ყანიძე. ტხზულებანი 12 ტომად. — ჶ. 5. — ტბილისი, 1985. — ჶგ. 7-275.

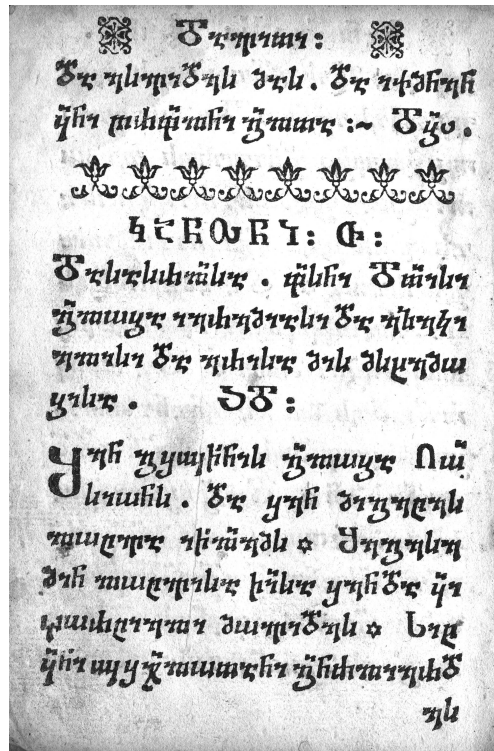
ყოთა აუსთველის უედავი ქმნილება ქართული ლიტერატურის მშვეებაა. ტმასთანვე მან მსოფლიო ლიტერატურის საგანმურშიც დაიკავა საპატიო ადგილი სიქვეწოლდ განთქმულ შედევრებს შორის. „ჴუფხისტყაოსანი“ უევე ვალათარგმნილა მრავალ უცხო ენაზე და მისი ავტორი ისევე ცნობილი ვახდა მსოფლიოში, როგორც მკიროსი, ჶირდოესი, ჩინამი, ეანტე, ყექსპირი, სვეთე, სუჴინი. ყოთამ ბრწყინვალედ გამოიყენა ქართული ენის მხატვრული შესაძლებლობანი და მომხმლელი პოემა შექმნა, რითაც ისახელა თავი და ასახელა ქართველი ერი, რომელიც სამართლიანად ამაყობს მისი უებრო ნაწარმოებთ. აუსთველი ქართული კულტურის მედროზე ვახდა ძველი და ახალი საქართველოსთვის
საი სანია მიმდინარეობს „ჴუფხისტყაოსნის“ ტექსტის მეციერული შესწავლა და კრიტიკული განხილვა, მისი ვაცხრილვა მეგრინდელი მინარევისაგან და ცდები პოემის ენის დახვეწისა და პირვანდელი სახის აღდგენისა. ყემილება ითქვას, რომ ამ მხრით უევე ვარვეულ პროგრესს ვართ მიღწეული. იუ ვისმე უევეს წლი

ყრითგ «ღნივერსიტეტი» მესრულებული ტექსტის ფრამგმენტი

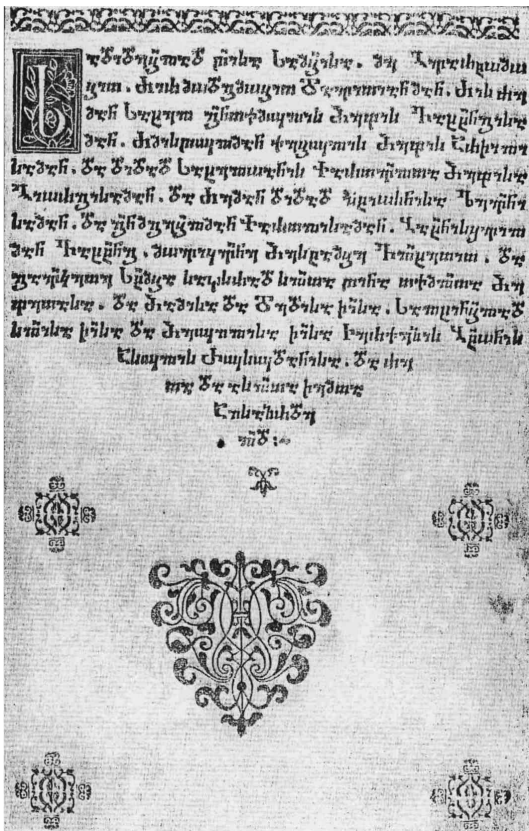
ჩვედით მოყვანილია ასომთავრულის და ნუსხურის ერთდროული ხმარების მაგალითები.

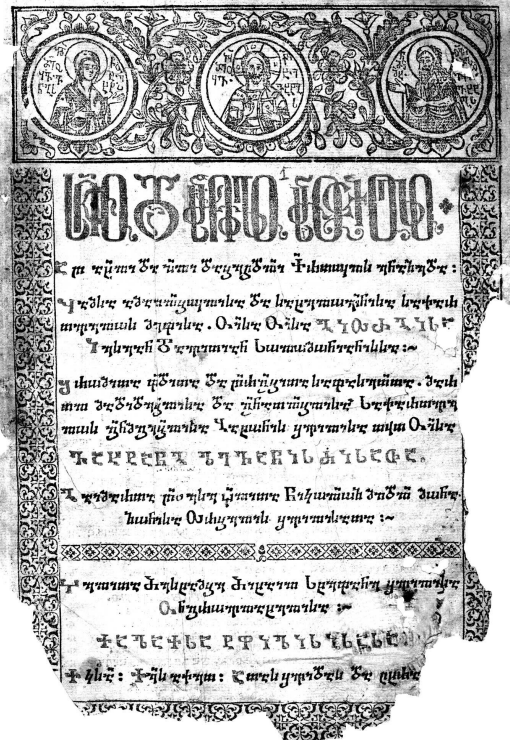
სახარება, მგობისი, 1709. შავფურცელი

შავიბთი, მგობისი, 1709

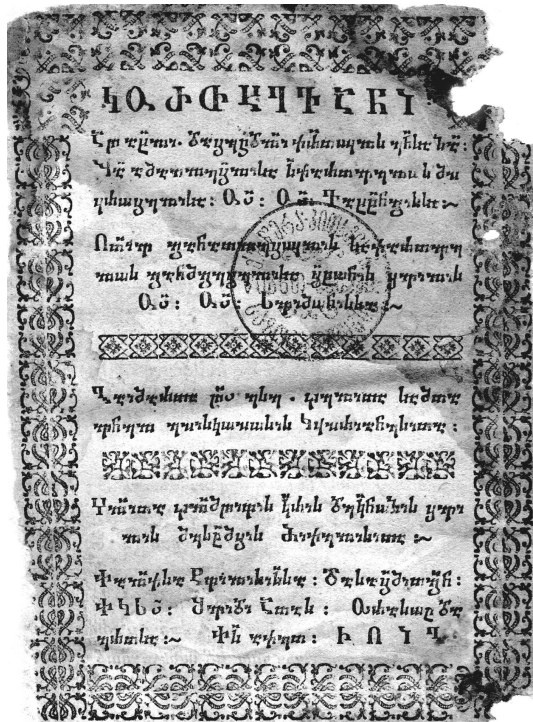

სახარება, მგობისი, 1709. ჩახტანგის წინასიტყვაობა

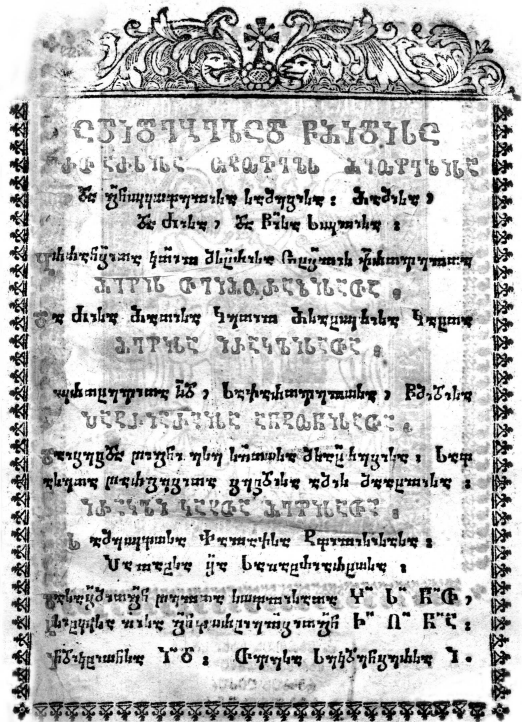

სამოციქულო, მგობისი, 1709

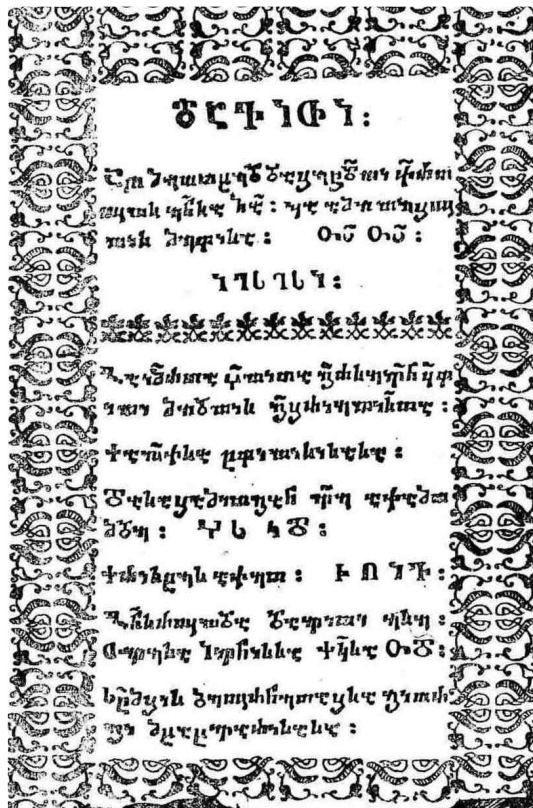
ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

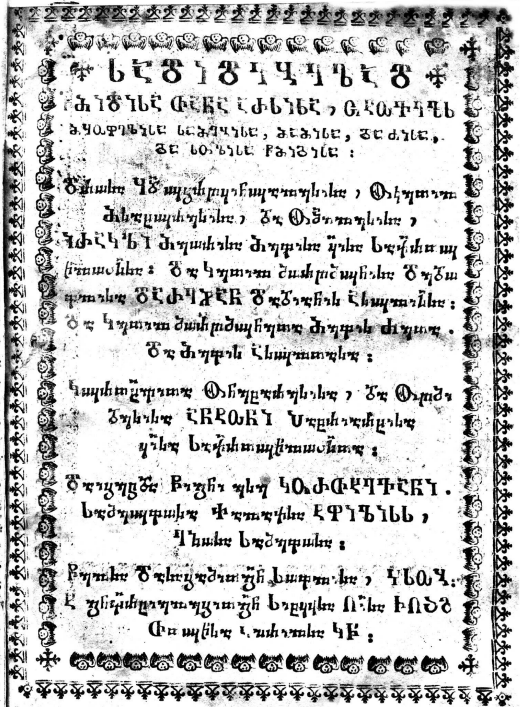
კურთხევათი. მცოდნისი. 1713

კონდაკი. მცოდნისი. 1751

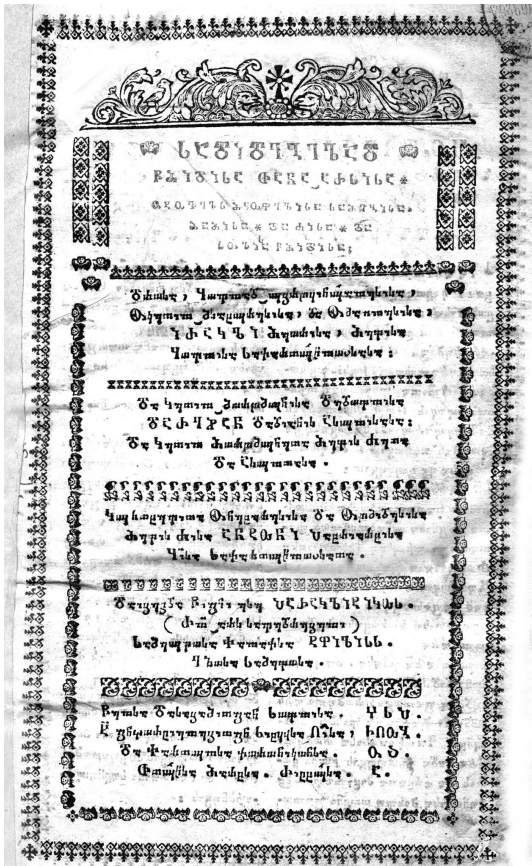
შავთბი. მცოდნისი. 1716

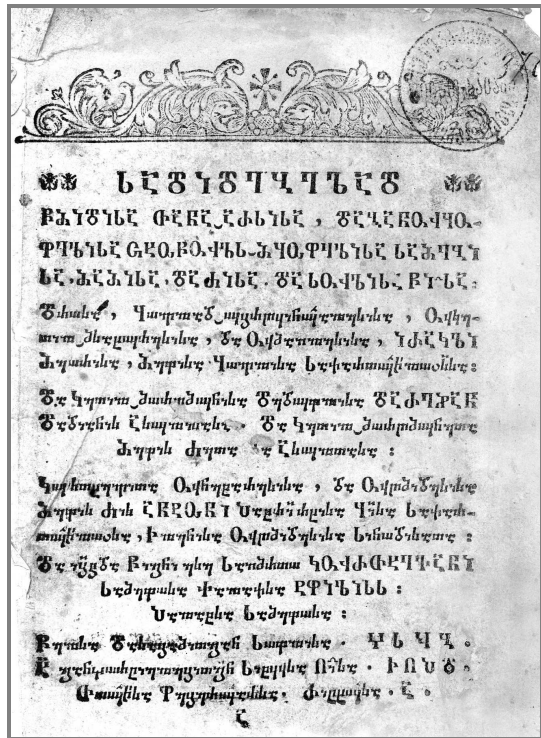
კურთხევათი. მცოდნისი. 1764

ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

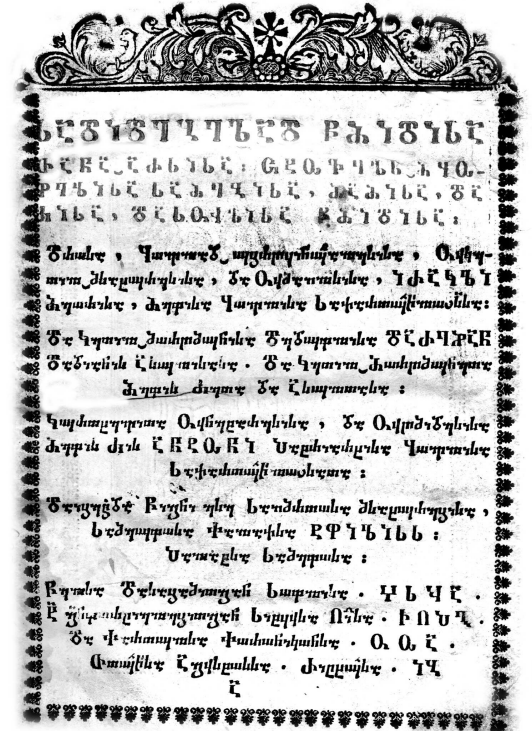
ՆՈՒՅԵՐԵՆԻՆ ԾԵ ԿՈՒՅՈՒՄՆ ԸՆԾԻՒԿ

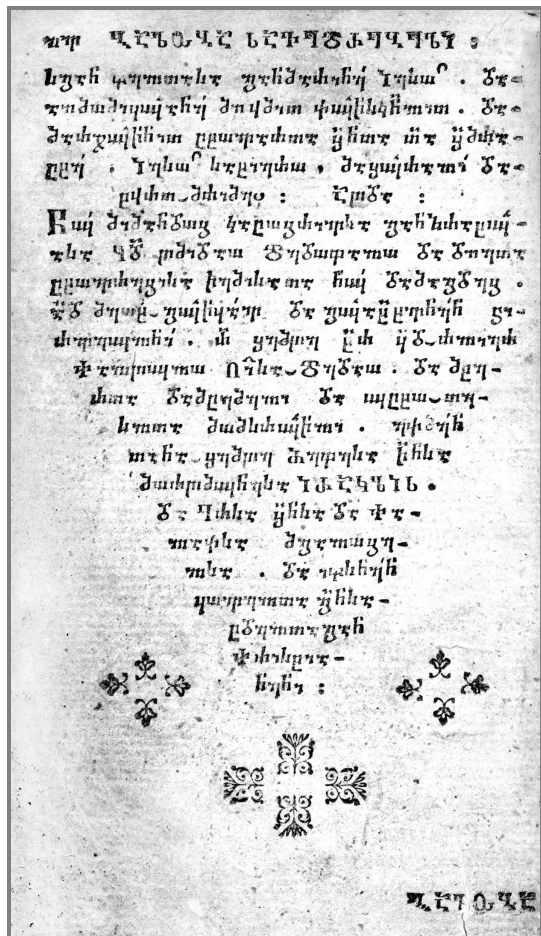
Ստեփանոս Բ. Բջջոս. 1772

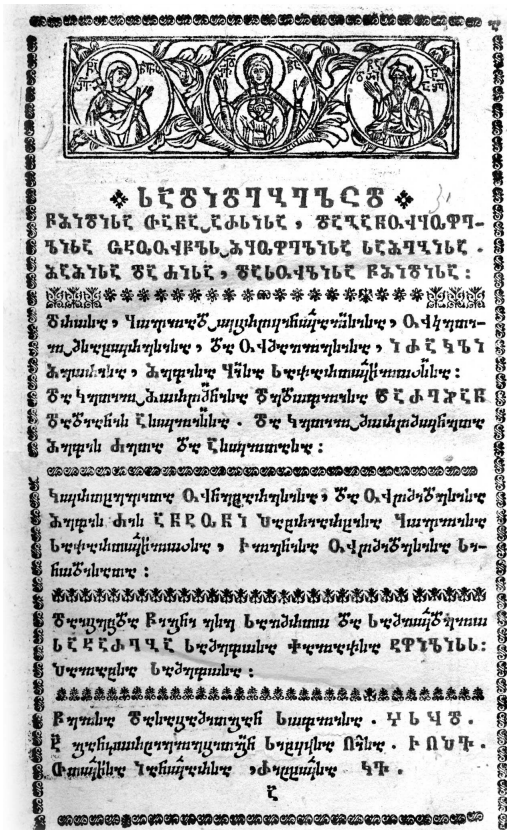
Գրեթեցած. Բջջոս. 1784

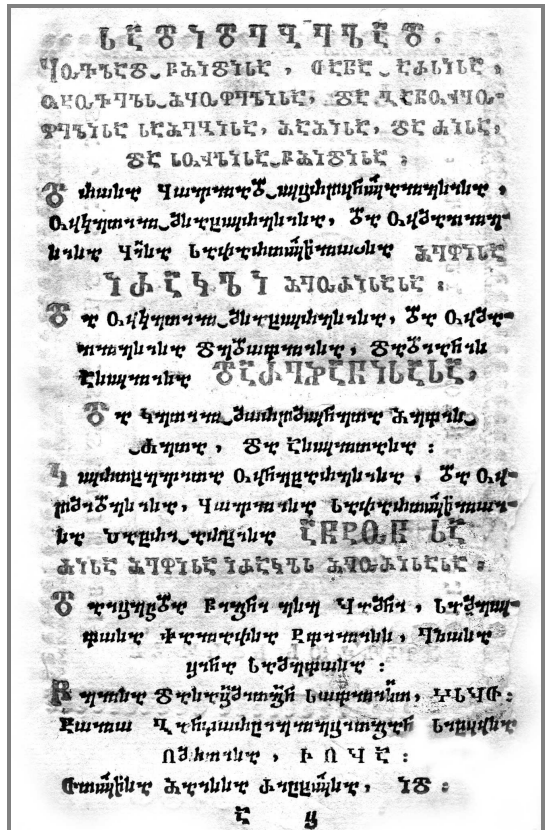
Գրեթեցած. Բջջոս. 1783

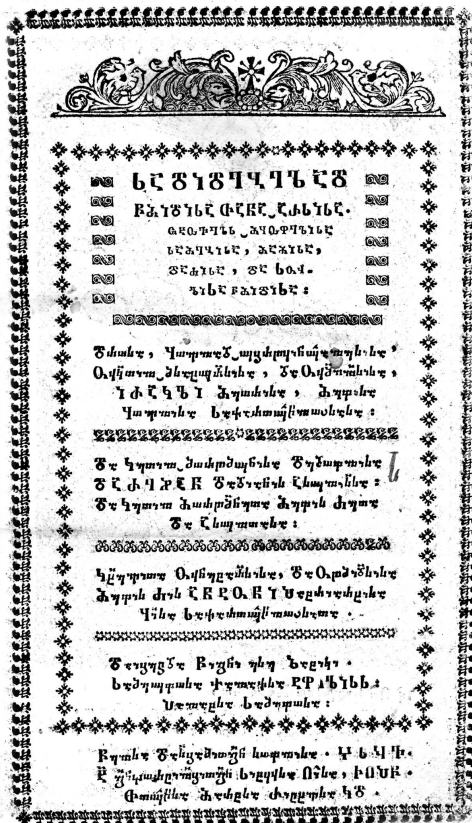
Կրեթեցած. Բջջոս. 1784

საბანგებო. მგობო. 1786

ყაბნო. მგობო. 1791

საბეკო. მგობო. 1788

სამოციქულო. მგობო. 1791

სამოციქულო და ნუსხურის აღდგენა

ՆՈՐԱՐԿԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱՆՈՒՄԻ ԸՆԹԵՂՈՒՄԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԱՆՈՒՄԻ ԲԵՐՈՒՄԸ
 ՆՈՐԱՐԿԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱՆՈՒՄԻ ԸՆԹԵՂՈՒՄԸ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական
 կյանքի և բնական հարմարության հարցեր
 ու հարստության խնդիրներն են և այլն
 Շրջանային օրացույցի էությունը հարստության
 խնդիրներն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

ԻՅՍԽՐԻՍՏՈՍ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

Նոստրոմոս. Քրջողոս. 1791

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԱՆՈՒՄԻ ԲԵՐՈՒՄԸ
 ՆՈՐԱՐԿԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱՆՈՒՄԻ ԸՆԹԵՂՈՒՄԸ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

ԻՅՍԽՐԻՍՏՈՍ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

Նոստրոմոս. Քրջողոս. 1793

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԱՆՈՒՄԻ ԲԵՐՈՒՄԸ
 ՆՈՐԱՐԿԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱՆՈՒՄԻ ԸՆԹԵՂՈՒՄԸ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

ԻՅՍԽՐԻՍՏՈՍ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

Նոստրոմոս. Քրջողոս. 1793

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԱՆՈՒՄԻ ԲԵՐՈՒՄԸ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

ԻՅՍԽՐԻՍՏՈՍ

Ընտանեկան ծրագրի էությունը հասարակական կյանքի և բնական հարմարության հարցերն են և այլն Շրջանային օրացույցի էությունը

Նոստրոմոս. Քրջողոս. 1793

**დეკაგი შინიის სტატიები
ასომთავრულის ადგენის საკითხზე**

დ. შინიდე. შაფარული საუნჯე. // საბჭოთა ხელოვნება. — 1962. — № 9. — ჟგ. 49—72.
 დ. შინიდე. ჟართული ორთოგრაფიის ისტორიიდან. // შრომა. — 1967. — № 10. — ჟგ. 13—16.
 დ. შინიდე. შთავრული ასოების ხმარების გამო ჟართულში. // შიტერატურული საქართველო. 30.06.67.
 დ. შინიდე. შოპაექრეთა საპასუხოდ. // შიტერატურული საქართველო. 8.09.67.
 დ. შინიდე. სალიტერატურო ჟართულის საჭირბოროტო საკითხები (წერილების კრებული). — შიბილისი, 1979.

**შთავრული და მხედრული ასოების გამოყენებით
დაწერილი ნაშრომები**

დონდაკი. დფილისი, 1710.
 შოცვანი. დფილისი, 1710.
 ჟმნულების დოდნის წიგნი. დფილისი, 1721
 ჟესიკის დეფსი.
 დნტონ ჟაგრატიონი. დფობილისტყვაობა. — 1768 (გადამწერი დიორგი დლეფსი-შესხიშვილი).
 დნტონ ჟაგრატიონი. დფობილისტყვაობა. — 1781 (გადამწერი ჟოასაფი).
 დნტონ ჟაგრატიონი. დფობილისტყვაობა. — 1781 (გადამწერი დეოფიტე).
 დნტონ ჟაგრატიონი. დფობილისტყვაობა. — 1781 (გადამწერი შავით შექტორ დლეფსიდე).
 საქართველო — ძუსეთის ხელშეკრულება (დეორგივესკის ტრაქტატი). — 1783.
 დიტაის სიბრძნე. დფილისი, 1784.
 დრეკლე ძეფის წერილი ძუსეთის იმპერატორ დკატერინე ძეორი-სადმი. — 1784.
 დაიოზი. დნბანი. შოკლე საქრისტიანო სწავლა. შოზდოკი. 1797.
 დანწესება შინაგანისა საქართველოდსა მართვისა, — დფილისი, 1801.
 ძეფის დიორგის ძე ძეიმურაზ. შტორია დაწყებითგან ჟვერისა, ე. ი. დიორგისა, რომელ არს სრულიად საქართველოდსა. — სანქტ შეტერბურდი, 1848.

ძეიმურაზ ჟაგრატიონი. დანმარტება პოემა «დეფხისტყაონისა». (დაიოზ დმედაშვილის რედაქციით, გამოკველევით და საძიებლით). — შიბილისი, 1960. — ჟგ. 033.
 შიმიტრი დიფიანი. ჟართული დრამატიკა. — სანქტ შეტერბურდი, 1882.

დრიონი. დრებული დკაგი შინიის 80 წლისთავის საიუბილეოდ. — შიბილისი, 1967.
 დველეს ეპისტოლეთა ჟართული ვერსიები. // შიბილისი უნივერსიტეტის შრომები. — დ. 16. — შიბილისი, 1974.
 დტლთა და შვიდთა მნათობთათვის. XII საუკუნის ასტროლოგიური ტრაქტატი. — შიბილისი, 1975.
 დეფხის ტყაონის საკითხები. // დ. შინიდე. დხზულებანი 12 ტომად. — დ. 5. — შიბილისი, 1985. — ჟგ. 7-275.
 დეტრინონის ჟართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // დ. შინიდე. დხზულებანი 12 ტომად. — დ. 9. — შიბილისი, 1986. — ჟგ. 55-123.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. დსომთავრული. — 1999. — 440 გვ., 978 ილ., ტაბ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. ძსოფლიოს ქვეყნები. — 2005. — 254 გვ. — 646 ილ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. ჟართული დამწერლობა. — 2006. — 134 გვ., 670 ილ., ტაბ.
 დეკვლესიო სიტყვის გონა. — 2006. — 74 გვ., 40 ილ.

ძჭედლიდე, ძამაზ. შამწერლობები და ენები. — 2007. — 412 გვ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. დიბლიოგრაფია. — 2007. — 58 გვ. — 14 ილ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. დსომთავრული. დუსხური. ძხედრული. — 2008. — 312 გვ., 697 ილ., ტაბ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. საქართველოს სიმბოლიკა. — 2009. — 340 გვ., 3667 ილ., 89 ტაბ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. ძანამედროვე დერმანია. — 2009. — 189 გვ., 1380 ილ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. ჟართული ოტორინოლარინგოლოგიური დიტერატურის ბიბლიოგრაფია — 1989. — 66 გვ.
 ძჭედლიდე, ძამაზ. ოტორინოლარინგოლოგიის ბიბლიოგრაფია — 2009. — 142 გვ.
 დიკო დუბინაშვილი. ჟართული დეფსიკონი. — 2010. — 230 გვ. — 559 ილ.
 ძჭედლიდე ძამაზ. დერმანია — 2010. — 344 გვ. 1712 ილ..
 დიკო დუბინაშვილი. ჟართული დეფსიკონი. ძე-2 გამოცემა. — 2010. — 441 გვ. — 559 ილ.
 ძჭედლიდე ძამაზ. ძანამედროვე დერმანის დეფსიკონი. — 2011. — 252 გვ.
 დიკო დუბინაშვილი. ჟართული დეფსიკონი. ძე-3 გამოცემა. — 2011. — 441 გვ.
 ძჭედლიდე ძამაზ. ოძველესი ჟართული წარწერები. — 2011. — 116 გვ.
 ძჭედლიდე ძამაზ. ჟართული წიგნი და ასომთავრუზ-ნუსხური. — 2011. — 275 გვ.
 ძჭედლიდე ძამაზ. დდრექრისტიანული წარწერები. — 2012. — 212 გვ.

სლახთაძე რიქაძის დე რაქსუკის დე დედი

ქართული სასტამბო ასოების არსი და მათი იდენტურობა ლათინურ ასოებთან

ქართულ საშრიფტო გარნიტურში, ისევე როგორც სხვა ევროპული ანბანების გარნიტურებში, არის ოთხი სახის ასო:

- მთავრული;**
- მცირე მთავრული;**
- ჩუსხური;**
- მხედრული.**

ღმ თვისებით ქართული შრიფტი არაფრით არ განსხვავდება სხვა ევროპულ ანბანების (ბერძნულ, ლათინურ, სომხურ, სლავურ) შრიფტებისგან.

ჩუიუტად იმის მტკიცება, რომ, თითქოსდა, თანამედროვე ქართულ ანბანში არის მხოლოდ ერთი სახის ასოები, რბილად რომ ვთქვათ, არ შეესაბამება სინამდვილეს. ის ფაქტი, რომ 145 წლის წინათ დანერგეს უმთავრულო ტექსტის ხმარება და ხუთი ასო ამოიღეს ხმარებიდან, სულაც არ ნიშნავს ახალი ქართული ანბანის შექმნას და ხუთი ასოს გაუქმებას. ქართული ანბანი როგორც იყო, დარჩა ისეთივე — არც მეტი, არც ნაკლები. მასში დარჩა ქართული დამწერლობის ყველა სახის ასო და ის ხუთი, თითქოსდა გაუქმებული ასო.

ერთად ერთი, რაც მოხდა ამ გაუაზრებელი რეფორმების შედეგად, არის ის, რომ ჩვენ გავიხადეთ თავი დასაცინად ამ ხელნაწერი სწრაფწერული ასოების ხმარებით. ღსეთ ასოებს სხვა დამწერლობებში ხმარობენ ხელით წერის დროს. ჩაბეჭდ ტექსტში კი ასეთი ასოები იხმარება იშვიათად „კურსივის“ სახით.

ღმას დაუმატოთ კიდევ ის, რომ **თანამედროვე ქართველობა ძირფესვიანად მოსწყდა თავის წარსულს** — გარდა თითო-ოროლა მეცნიერისა, არავის არ შეუძლიან მთავრულ-ნუსხური ტექსტის წაკითხვა. ჩაკითხვას ვინლა ჩივის, ვერც კი სცნობენ, რომ ქართულია.

ღმბობენ, რომ ყველაფერი იწყება სიტყვებიდანო. შა სიტყვებსაც (ტერმინებს) ვხმარობთ, ისედაც ვიქცევით. ღქედან გამომდინარე, ერთხელ და სამუდამოდ უნდა ამოვიღოთ ხმარებიდან შემდეგი სიტყვები:

ღხალი ქართული ანბანი. ღხალი ქართული ანბანი არ არსებობს. ის, რაც დღეს იხმარება, არის ძველის-ძველი ანბანის ძალიან მცირე, შეკვეცილი ნაწილი.

ძველი ქართული ანბანი. სიტყვა ძველი გულისხმობს იმას, რომ არსებობს აგრეთვე ახალი. (ჩუ ახალი არ არსებობს, ძველის ხმარება არის უაზრობა.

ძველი ქართული დამწერლობა. ჩანამედროვე ქართული დამწერლობა. ოაზრობაა! შამწერლობა არის ერთი — „ქართული დამწერლობა“.

ღსომთავრული დამწერლობა. ჩუსხური დამწერლობა. მხედრული დამწერლობა. შამწერლობა არის ერთი — „ქართული დამწერლობა“.

ღსომთავრული ანბანი. ჩუსხური ანბანი. მხედრული ანბანი. ღნბანი არის ერთი — „ქართული ანბანი“.

ჩანამედროვე მხედრული. ოაზრობაა! მხედრული არის „მხედრული“, მორჩა და გათავდა.

მხედრული მთავრული ასოები. ის არის განსაკუთრებული უაზრობა, ისეთივე, როგორც, მაგალითად, „ცხელი ცივი“, „ნათელი ბნელი“. (ჩუ ცხელია, ამავე დროს ვერ იქნება ცივი. ჩუ მხედრულია, რაც არ უნდა ატრიალო, გინდა ყირაზე დააყენე, მთავრული ვერ გახდება.

ღერმინ „მხედრული მთავრულის“ ხმარებაში განსაკუთრებულ სიჯიუტეს იჩენს შრიფტის ზოგიერთი „სპეციალისტი“ (სხვათა შორის, მიმანია, რომ შრიფტის ქართველი სპეციალისტები დღეს დღეობით არ არსებობენ). საკითხავია, თუ „მხედრული მთავრული“ ასოები არსებობენ, რატომ არ ხმარობენ მათ? ღრ ხმარობენ იმიტომ, რომ ამ ცრუმთავრული ასოების ხმარება შიგ ტექსტში არის შეუძლებელი.

სხვათა შორის, ე. წ. „მხედრული მთავრულების“ შექმნელები (მე-19 ს. 60-ან წლებში) ამ ასოებს უწოდებდნენ „სატიტულოს“ ან „სასათაუროს“. ღლბათ მიხვდნენ, რა შეცდომა დაუშვეს ამ ასოების შექმნით, მაგრამ უკან დახვეის შნო აღარ ეყოთ. შა როგორც შედეგი, თავს მოგვახვიეს ეს სიმანხიჯე. ღლსანიშნავია, რომ მაშინდელი საზოგადობრიობა ეწინააღმდეგებოდა ცრუმთავრული ასოების დანერგვას, მაგრამ ახალგაზრდა, ჯან-ღონით სავსე „რეფორმატორებმა“ დაჯაბნეს.

ღუცური ასოები. ღმ ტერმინის დამწერგავს, ალბათ, არ ესმოდა ქართული ასოების არსი. ის იყო გარე დამკვირვებელი. შაინახა, რომ სარწმუნოებრივი წიგნები (სხვა წიგნები კი არ არსებობდა) დაწერილი იყო ნუსხური ასოებით, და გამოაცხადა, ეს ხუცების ასოებიო. ღუცებს ამ ასოების შექმნასთან არა აქვთ არავითარი კავშირი. შაძლობა იმერთს, რომ ისინი ხმარობდნენ ამ ასოებს პირდაპირი, ბუნებრივი დანიშნულებით წიგნების გადაწერისას).

მხედრულ ასოებს უწინ ხმარობდნენ მხედრები (სამხედროები), ან ერის ხალხი. ისეთივე უაზრობაა, როგორც „ხუცურის“ შემთხვევაში.

ღერმინ „მხედრულის“ წარმოშობა, ჩემის აზრით, შემდეგია. ქართული „მხედრული“ არის ლათინური „კურსივის“ შესატყვისი (cursus - სირბილი, დინება; cursivus - რომელიც გარბის; littera cursiva - ასო,

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

რომელიც გარბის (მორბენალი ასო, მხედრული ასო). ზემოთხსენებული „მხედრული“ აღნიშნება არა მარტო ქართული სასტრიქონო მრგვლოვანი ასოები, არამედ საერთოდ ნებისმიერი კურსივი, სწრაფწერა, გაკრული ხელით შესრულებული ასო სხვა დამწერლობებში.

ქვე შეიძლება აღინიშნოს, რომ ქართული ტერმინი „მთავრული“ არის ლათინური „კაპიტალურის“ (capitalis) შესატყვისი (caput - თავი; capitalis - მთავარი; littera capitalis - ასომთავრული). ზემოთხსენებული გარკვეული ქართული ასოების გარდა აღინიშნება სტრიქონზედა დიდი ასოები სხვა დამწერლობებში.

ზემოთხსენებული „მთავრული“ არის ლათინური „კაპიტელის“ შესატყვისი (caput - თავი; caputellum - პატარა თავი). ზემოთხსენებული მთავრული ასოს მოხაზულობის და ნუსხური ასოს შუატანის ზომის სასტრიქონო ასო.

მხედრული ასოები შეიქმნა უფრო ადრე, ვიდრე ნუსხური და მთავრული. ზემოთხსენებული ასომთავრული ჩანს შემდეგ შედარებიდან. ეს იგივეა, რომ ვთქვათ: „შვილი დაიბადა უფრო ადრე, ვიდრე მისი დედა“; ანდა „ჯერ ამენდა სახლის სახურავი, მერე კი საფუძველი“.

ჩვენ, ქართველებმა, შევქმენით სამი ანბანი (ბევრმა ერმა კი არცერთი). ეს არის ეს? ეს არის სულელური ყოყლოვანობის ნათელი მაგალითი. ჩნბანი შევქმენით ერთი, მაგრამ ამ ერთში არის ოთხი (სამი გა არა) სახის ასო, რომლებიც წარმოიშვნენ დროთა განმავლობაში, ბუნებრივად, ფართო ხმარების შედეგად.

სულ მსოფლიოში შექმნილია თოთხმეტი (14) დამწერლობა, მათ შორის ჩვენი, ქართული. ოდონდ ქართულ დამწერლობაში გულისხმობენ ერთს თუ სამს, ვერ გამოვარკვევ. ჩუ სამს, მაშინ გამოდის, რომ არის 14 დამწერლობა, მათ შორის სამი ჩვენი. ეს არის კიდევ ერთი მაგალითი პარანოიკული თვითმოყვარეობისა! ზე მეხმის მათი, ვინც

სწერს ასეთ, ძალზე რბილად რომ ვთქვათ, უზუსტობას. იმ თოთხმეტ გენიოს ერში ვართ ჩვენც, ქართველებიო! ჩუ კი ამ თოთხმეტში ჩავთვლით ჩვენ სამს, გამოდის, რომ ვყოფილვართ ყველაზე გენიალურები!!!

ჟენიალურობაზე რა მოგახსენოთ, მაგრამ ჩვენ (თანამედროვე ქართველებმა) ჩვენივე ხელით დაგამახინჯეთ ჩვენი შორეული წინაპრების მიერ შექმნილი უდიდესი დამწერლობა იმდენად, რომ ვეღარც კი ვკითხულობთ ჭეშმარიტი ასოებით დაწერილ ტექსტს. ჟასაკვირი არის ის, რომ ქართველების დაბენავების ასეთი ხერხი აზრადაც არ მოსვლიათ არც შან ზბასს, არც ტუსეთის იმპერატორ-გენერალურ მდივან-პრეზიდენტებს.

სამომავლოდ, რომ აღარ გაიმეორონ ეს მცდარი აზრი! ზმუამად ხმარებაშია დაახლოებით 45 ორიგინალური დამწერლობის სისტემა, რომლითაც სარგებლობს დაახლოებით 200 ენა. ჩუ ჩვენ ჩავთვლით წერის ძველ სისტემებს, რომლებსაც ამჟამად არ ხმარობენ, დამწერლობების რაოდენობა გამოვა გაცილებით მეტი. ჟველაფერ ამაზე შეიძლება წაკითხვა ჩემს წიგნში „**დამწერლობები და ენები**“, 2007.

ესეთი შესავალის შემდეგ გიჩვენებთ სხვადასხვა სახის ქართულ ასოებს მათ ლათინურ ანალოგებთან ერთად.

ჟვემოდ მოყვანილ სურათებზე ნაჩვენებია სტრიქონის საზზე (ლურჯი ფერით) განლაგებული ლათინური და ქართული ასოები.

ჟარდა ქართული ასოების ზემოდ აღნიშნულ ოთხ სახეობასთან ერთად სურათებზე ნაჩვენებია კალიგრაფიული სასტამბო ასოები, რომლებშიც არის ასოების მხოლოდ მთავრული და მხედრული ვარიანტები.

ქართული სასტამბო ასოების სახეობები

ძეგდური სტილის ასოები

შთავრული შცირე მთავრული ჩუსხური შხედრული

AᲚ AᲚ aᲚ aᲚ

შთავრული

ABCD ႠႡႢႣ

შცირე მთავრული

ABCD ႠႡႢႣ

ჩუსხური

abpj ႠႡႢႣ

შხედრული

abgf აბგჟ

ქავისუფალი სტილის ასოები

ძთავრული

ძხედრული

A C a c

ძთავრული

A B C D E F G H I J

ძხედრული

a b c d e f g h i j

ჲ	ჳ	ჴ	ჵ	ჶ	ჷ	ჸ	ჹ	ჺ
ჲნგჲს	ჳნგნგ	ჴნგჴგჴ	ჵოგ	ჶგ	ჷნგოჶგ	ჸნგჴგ	ჹჴს	ჺგგ
჻	ჼ	ჽ	ჾ	ჿ	წ	ჭ	ხ	ყ
჻წგოჶს	ჼგგგჴგ	ჽგგ	ჾგგგგგ	ჿგგ	წგ	ჭგგგგ	ხგგ	ყგგ
ჿ	ს	ჲ	ჳ	ჴ	ჵ	ჶ	ჷ	ჸ
ჿგგ	სგგგგგ	ჲგგგგგ	ჳგგ	ჴგგ	ჵგგ	ჶგგგგგ	ჷგგგგ	ჸგგ
ჿ	გ	ღ	რ	წ	ჴ	ჶ	ჸ	ს
ჿნგ	გგგგგგ	ღგგ	რგგ	წგგგგგ	ჴგგგგგ	ჶგგ	ჸგგ	სგგ
ჿ	ჴტ(ო)გ	რ - ღ 1 - 9 ნ - ჳ 10 - 90	ჶ - ჳ 100 - 900 ხ - ს 1000 - 9000	ჸ	ჶხ	hh	hჸ	ჸჸ
ჿს	@ (ტ, ჰგგგგგ)	გგ(ტ) - გგ	გგ - გგგგ	ჴგგგ	ჴგგგგ	ოგგგგ	ოგგ	ოგგგგ

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ՀՀ	ՎՎ	ՊՊ	ԾԾ	ՊՊ	ՊՊ	ՆՆ	ԲԲ	ԹԹ
Հեղինակ	Վեճակ	Վեճակագր	Ծով	Պահ	Պահպան	Նյութագր	Բրատել	Թեճ
ԿԿ	ԿԿ	ՆՆ	ԺԺ	ԲԲ	ՏՏ	ՕՕ	ՍՍ	ՎՎ
Կնձոր	Կնձոր	Նյութ	Ժամկետ	Բնօժի	Տղ	Օրհան	Սյու	Վեճ
ԽԽ	ՆՆ	ԶԶ	ՎՎ	ՓՓ	ՓՓ	ՈՈ	ՎՎ	ՍՍ
Խնդր	Նյութագր	Զննչագր	Վճար	Փոխ	Փոխ	Որհան	Վճար	Սյու
հհ	ԸԸ	ժժ	ԲԲ	ՏՏ	ԷԷ	ԿԿ	ՔՔ	ՊՊ
հին	Ընթացիկ	ժամ	Բյու	Տնօրհան	Էնթուսիստ	Կնք	Քնն	Պահ
ԹԹ	Ֆրեզերային հանրահայտ	Հ - Թ 1 - 9 Կ - Վ 10 - 90	Ե - Վ 100 - 900 Կ - Ն 1000 - 9000	Թ 10 000	ԵԿ 100 000	ԿԿ 1 000 000	ԿԹ 10 000 000	ԹԹ 100 000 000
Թրոս	@ Թ. ծանուցում	Պատ - Հո	Հն - Հո	Վրոս	Վրոսի վրոս	Օրհան	Օրհ	Օրհի Օրհ

წ	ყ	ქ	ძ	ჩ	ც	ხ	ღ	ბ
წიქლი	ყიქლი	ქიქლი	ძიქლი	ჩიქლი	ციქლი	ხიქლი	ღიქლი	ბიქლი
წ	ყ	ქ	ძ	ჩ	ც	ხ	ღ	ბ
წიქლი	ყიქლი	ქიქლი	ძიქლი	ჩიქლი	ციქლი	ხიქლი	ღიქლი	ბიქლი
ს	ლ	კ	ჟ	ფ	ჟ	ნ	ყ	შ
სიქლი	ლიქლი	კიქლი	ჟიქლი	ფიქლი	ჟიქლი	ნიქლი	ყიქლი	შიქლი
ხ	ც	ძ	ჩ	ც	ყ	ყ	ჟ	შ
ხიქლი	ციქლი	ძიქლი	ჩიქლი	ციქლი	ყიქლი	ყიქლი	ჟიქლი	შიქლი
ქ	წიქლი	წ - ბ 1 - 9 ყ - ჟ 10 - 90	ქ - ჟ 100 - 900 ხ - ლ 1000 - 9000	ქ 10 000	ქ 100 000	ხ 1 000 000	ხ 10 000 000	ქ 100 000 000
ქიქლი	© ბ. ტვიტოძე	ქიქლი - ლიქლი	ქიქლი - ლიქლი	ქიქლი	ქიქლის ყიქლი	ყიქლი	ყიქლი	ყიქლის ყიქლი

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ქა	ყბ	ჟგ	ბდ	ჩე	ჩგ	ზზ	ჩც	ჩთ
ქვესი	ყანა	ჟანგა	ბონე	ჩნა	ჩინაობა	ზენტები	ჩერიპა	ჩანხა
წი	ყკ	წლ	ჭმ	ჩნ	წდ	ოლ	წყ	ყუ
წდაური	ყანკელი	წასტი	ჭანქანა	ჩარდი	წეს	ოკანი	წყარი	ყანგი
ქრ	სს	ქტ	ყვ	ფფ	ქქ	ნლ	ყყ	ყშ
ქაები	სანაგვე	ქარხუნა	ყმე	ფარი	ქანდარა	ნანძილი	ყარტილი	ყინდი
ჩხ	ცც	ძძ	წწ	წწ	ქხ	ყყ	წწ	სს
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	წარმაგი	ქანძარი	ყარი	წანი	საგრი
ქქ	ქართული ანბანი	ქ - ც 1 - 9 წ - ყ 10 - 90	ქ - ყ 100 - 900 ჩ - წ 1000 - 9000	ქ 10 000	ქჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩქ 10 000 000	ქქ 100 000 000
ქვრა	@ (ს. ჰქედლიძე)	ქრთი - ლთი	ქსი - ლთასი	ყვერი	ყვერის ბვერი	ოშქარი	ოშტი	ოშტის უშტი

ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი
აგეხი	ბანაკი	განგამი	დონე	ეა	ვინაობა	ზენჯერი	თენიშა	იანბა
კ	ლ	მ	ნ	ო	პ	რ	ს	ტ
კლაღნი	ლანკელი	მახვი	ნანქანა	ონი	პეხ	რკანი	სანიკი	ტანკი
ჩ	ც	ცხ	ძ	წ	ჭ	ხ	ყ	ყუ
ჩაეხი	ცანაკვე	ცხარხრა	ძმე	წანი	ჭანდანი	ხანძილი	ყანჯილი	ყინი
ხ	ცხ	ქ	რ	ს	ღ	ყ	ჯ	წ
ხინელი	ცანკალი	ქილი	რინი	სანიშაკი	ღანძანი	ყანი	ჯანი	წანი
ჭ	თანთლი ანბანი	ა-ბ 1-9 ბ-გ 7-9 10-90	ა-დ 100-900 ბ-გ 1000-9000	ა 10 000	აბ 100 000	აბ 1 000 000	აბ 10 000 000	აბ 100 000 000
ჭანი	© ს. შქედლიძე	ნიანი - ანი	ანი - ანანი	ჯანი	ჯანის ბეჯანი	ანანი	ანანი	ანანის ჟანი

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ՆԱԹՔԻՆԻ ԾԵՆՈՒՆԻ ԿՈՄՍԻՏԵ

Հռծ	Վյծ	Վյց	Ծծծ	Պղղ	Պղղ	Նհծ	Իհծ	Շոծ
Հնգրի Հնրի	Վանրի Վահրի	Վանրի Վահրի	Ծոնր Ծոնր	Պնր Պնր	Պոնր Պոնր	Նընր Նընր	Իընր Իընր	Շոնր Շոնր
Նոո	Կհծ	Նաղ	Ժծծ	Իհծ	Տաղ	Օաղ	Մաղ	Վաղ
Նոնր Նոնր	Կանր Կանր	Նանր Նանր	Ժոնր Ժոնր	Իանր Իանր	Տոնր Տոնր	Օոնր Օոնր	Մոնր Մոնր	Վոնր Վոնր
Տիծ	Նհծ	Բըծ	Վաղ	Փող	Վաղ	Ոող	Վաղ	Մաղ
Տոնր Տոնր	Նանր Նանր	Բոնր Բոնր	Վոնր Վոնր	Փոնր Փոնր	Վոնր Վոնր	Ոոնր Ոոնր	Վոնր Վոնր	Մոնր Մոնր
Իհծ	Ըղծ	Շոծ	Բոն	Տըն	Բըն	Կըն	Պըն	Մըն
Իոնր Իոնր	Ըոնր Ըոնր	Շոնր Շոնր	Բոնր Բոնր	Տոնր Տոնր	Բոնր Բոնր	Կոնր Կոնր	Պոնր Պոնր	Մոնր Մոնր
Քծծ	Վարդու անան Վարդու աղան	Հ – Գ 1 – 9 Ն – Վ 10 – 90	Տ – Վ 100 – 900 Ի – Ն 1000 – 9000	Ք 10 000	ՏԻ 100 000	ԻԻ 1 000 000	ԻՔ 10 000 000	ՔՔ 100 000 000
Քոնր Քոնր	@ Գ. Միջնորդ @ Գ. Միջնորդ	Պոնր - Նոնր Վոնր - Նոնր	Նոնր - Նոնր Նոնր - Նոնր	Վոնր Վոնր	Վոնր Վոնր	Օմնր Օմնր	Օմնր Օմնր	Օմնր Օմնր

<p>სსომთავრულის აღდგენა</p> <p>სსომთავრული ანბანი</p>		<p>სსომთავრული ანბანი</p> <p>სსომთავრული ანბანი</p>		
<p>ა </p> <p>ბ </p> <p>გ </p> <p>დ </p> <p>ე </p> <p>ვ </p> <p>ზ </p> <p>თ 10 000 მ²</p> <p>ი </p>	<p>კ </p> <p>ლ </p> <p>მ </p> <p>ნ </p> <p>ო </p> <p>პ </p> <p>ჟ </p> <p>რ </p> <p>ს </p>	<p>ტ </p> <p>ც </p> <p>ძ </p> <p>წ ჰბე</p> <p>ჭ </p> <p>ყ </p> <p>ფ </p> <p>ქ </p> <p>შ </p>	<p>ჩ </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p> <p>ც </p>	<p>ჭ ჭჭბე</p>

სსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

<p>უხათინური და ქართული ასლებიხ იდენტიურობა</p>	
<p>ბათავრული</p>	
<p>DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN</p>	<p>ღბჟო,ჟრე, ბოტ რს უღუნ უღბო,ო-რუნე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ.</p>
<p>ბბბბბ ბათავრული</p>	
<p>DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN VERLANGTE, MIT DEM VATER DORTHIN ZU</p>	<p>ღბჟო,ჟრე, ბოტ რს უღუნ უღბო,ო-რუნე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ.</p>
<p>რუსური</p>	
<p>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die</p>	<p>ღბჟო,ჟრე, ბოტ რს უღუნ უღბო,ო-რუნე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ.</p>
<p>ბბბბბ ბბბბბ</p>	
<p>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen</p>	<p>ღბჟო,ჟრე, ბოტ რს უღუნ უღბო,ო-რუნე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ.</p>
<p>ჟელნაწერი</p>	
<p>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun</p>	<p>ღბჟო,ჟრე, ბოტ რს უღუნ უღბო,ო-რუნე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ. სღჟღბბბბბბ, ღბჟო,ჟრე უღუნსყ.</p>

ქართული სასტამბო ასოების ხმარება

მთავრული ასოების ხმარება:

- ა). ორთოგრაფიული დანიშნულებით — ახალი წინადადების პირველი სიტყვის პირველი ასო, და აგრეთვე პირადი და საკუთარი სახელების პირველი ასო;
- ბ). ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით;
- გ). სათაურები.

შობიანყსადაცინს შაყაყაღ ტყუნსყ

ღმობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია *ინგლისში*. საქართველო ამჟობინებს *ყოქსსსს* დედანში ან *ტჰჰჰჰჰ* და *სქსქსქს* თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. ღი რატომ გაზის გამოყენება *ტბილისში* იყო მკვლელობა.

მცირე მთავრული ასოების ხმარება:

- ა). ცალკეული სიტყვები ან წინადადებები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით;
- ბ). სათაურები.

შობიანყსადაცინს შაყაყაღ ტყუნსყ

ღმობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია *ინგლისში*. საქართველო ამჟობინებს *ყოქსსსს* დედანში ან *ტჰჰჰჰ* და *სქსქსქს* თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. ღი რატომ გაზის გამოყენება *ტბილისში* იყო მკვლელობა.

ნუსხურასობიან ტექსტში მხედრული ასოებით შეიძლება აიკრიფოს ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით.

შობიანყსადაცინს შაყაყაღ ტყუნსყ

ღმყაყღი, იამ ის ვეხო ვეშაყაიოთო: ინეთოსყო. სეჰეითოლოთა ეშაყაიოღს ყვესპირს შღმეიყო ენი ტაბაბლის შე სასტერნაკის თეიფეიყო. სეჰეითოლოთას, ისევე იმავაიღ მთოთ სეყვათო ღეიყოის, ისევეიყოღ სეიფეიყოი შესეიოთაიყო ვეშაღეიოთოღე. ღი იხეღამ ვეხოის ვეშაღეიოღე ტეიოთოყო იყო მღეიოთოთაყო.

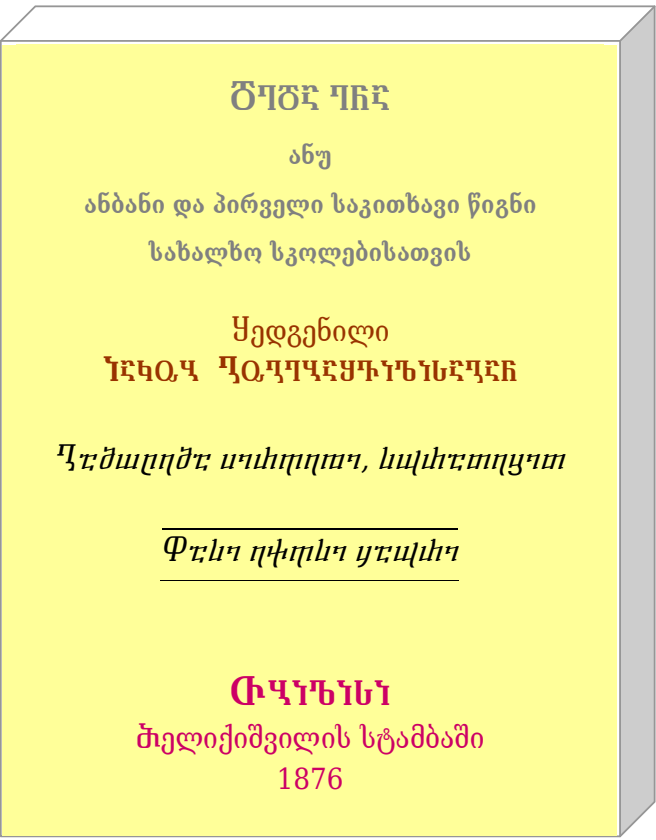
მხედრულასობიან ტექსტში ნუსხური ასოებით შეიძლება აიკრიფოს ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით.

შობიანყსადაცინს შაყაყაღ ტყუნსყ

ღმობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია *ინგლისში*. საქართველო ამჟობინებს *ყოქსსსს* დედანში ან *ტჰჰჰჰ* და *სქსქსქს* თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. ღი რატომ გაზის გამოყენება *ტბილისში* იყო მკვლელობა.

სსაქმინისტროს დე ფაქტო მართვის ექსპერტიზა

ნუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი	
<p>ღმობებენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია უნგლისში. სუჰუჰითორთა ამჯობინებს ყვესპირს დედანში ან ზაზაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. სუჰუჰითორთას, ისევე როგორც მთელ სუყუათუე ზარუყის, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. სუჰუჰითორთა, ისევე როგორც მთელი სუყუათუე ზარუყის, უნდა იყოს ბორტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ჩბილისში იყო მკვლევლობა.</p>	<p>ღმუყყყენ, მამ იეს უჰუჰი უჰმუყყენითუე უნუთისყო. საქართველო ზმჯაყყენიყეს ყოჰსოჰის ზღმენყო რენ ზუჰუყეთის ზე უჰსეროჰინეჰის თუჰიჰმენყო. საქართველო, ისევე როგორც მთელი სუყუათუე ზარუყის, უნდა იყოს ბორტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ჩბილისში იყო მკვლევლობა.</p>

ცსომთავრულის, ნუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი ჯაკობ ჟოგებაშვილის „შედეგნილი“ გარეკანის გაფორმების მაგალითზე.

ცსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ქართული ენის დამწერლობის რეფორმა

ქართული ენის დამწერლობის რეფორმა

2019 წლის 60-ე წლებში ჩატარდა ქართული დამწერლობის რეფორმა, რომლის დროსაც მიზანშეუწონლად იქნა მიჩნეული წერის დროს იმ ასოების ხმარება, რომლებსაც ახალ სალიტერატურო ქართულ ენაში, თითქოსდა, აღარ გააჩნდა ბგერითი შესატყვისობა. ეს ასოები შემდეგია: **ჟ, ი, ზ, ჯ, ზ**.

საერთოდ, ძალიან საეჭვო აზრია. მუ განვავითარებთ ამ აზრს, მომავალში (50, 100 ან 200 წლის შემდეგ) რომელიღაც ასოებს აღარ გააჩნდებათ ბგერითი შესატყვისობა და, ალბათ, ეს ასოები უნდა ამოვიღოთ ანბანიდან და გადავყაროთ?! შეიძლება მომავალში გაქრეს რაღაც სიტყვა, ცნება, გამოთქმა და ა. შ., მაგრამ ბგერა რატომ უნდა გაქრეს მე, რატომღაც, ვერ მესმის. ჟერძებს და სომხებს თავიანთ ანბანებიდან არაფერი არ ამოუღიათ და არ გადაუყრიათ. მუნდაც რად ღირს თანამედროვე ქართულ ენაში არსებული ბგერა **ი** და მისი გამომხატველი უმშვენიერესი ასო **ი**. ძუსებს ეს ასო არ გააჩნდათ და მათ გადმოიღეს იგი სხვა ანბანებიდან და შეიტანეს თავიანთ ანბანში. ჩვენ კი ვართ ისეთი გულუხვები, რომ რაც გვაქვს, ისიც გვეჩვენება ზედმეტად.

მაგ მგონია, ამ რეფორმის ავტორებს ეს აზრი მოუვიდათ, ალბათ, რუსული ანბანის წარამარა გადაკეთებ-გადმოკეთებების ზეგავლენით. ღრა მგონია სულხან-საბა ორბელიანი, ან ღნტონ I ღათოლიკოსი, ან ღახუშტი ღაგრატიონი ყოფილიყვნენ იმ რეფორმატორებზე ნაკლებად განათლებულნი. მაგრამ მათ არ მოსვლიათ ასეთი რეფორმის აზრი.

ღართული ანბანი არის ერთდროულად და ერთბაშად შექმნილი სრულყოფილი სისტემა. მისი რომელიმე ნაწილის გამოკლება ან სხვა რამის ჩამატება არღვევს ამ სისტემას. სრულყოფილი სისტემის ასეთ ნამსხვრევს წარმოადგენს თანამედროვე ქართული ანბანი.

ღუთი ასოს ამოღების შემდეგ მოხდა შემდეგი. 1. შემცირდა ასოების თავდაპირველი რაოდენობა ანბანში; 2. ღსოებს შეეცვალათ თავიანთი რიგითი და რიცხვითი მნიშვნელობები; 3. ღაიკარგა შესატყვისობა ასოების რიგით და რიცხვით მნიშვნელოვანებებს შორის (ანბანის ეს თვისება მიუთითებდა მის

გენეტიკურ კავშირზე ფინიკიურ ანბანთან); 4. ღა როგორც შედეგი, ანბანმა დაკარგა თავისი იდეოგრაფიული და კალენდარული მნიშვნელობა. ღრთი სიტყვით, ყველაფერი აირდაირია და თანამედროვე ანბანი დაემსგავსა ასონიშნების შემთხვევით გროვას.

სრატქტიკული ყოველდღიური თვალსაზრისით ამ ასოების უქონლობა ჰქმნის მრავალ მოუხერხებლობას. ღრთერთი მათგანი აისახა «ღართულ საბჭოთა ღნციკლოპედიაში». ღმ კაპიტალურ გამოცემაში იმ ძველ სიტყვებში, რომლებშიც გვხვდება ეს ასოები, ისინი არიან ჩახატულნი ხელით!? ხოგ შემთხვევაში კი საერთოდ გამოტოვებულია ეს ასოები. ღნციკლოპედიაში დახასიათებულია და ყოველმხრივ გარჩეულია ყველა ასო, ამ ხუთი ასოს გარდა, თითქოსდა ეს ასოები არასოდეს არ არსებულებდნენ. ღაინტერესებული მკითხველი, ძალიანაც რომ უნდოდეს, ვერაფერს ვერ ამოიკითხავს ამ ასოების შესახებ.

ი(ი) — თავდაპირველად ეს ასო იყო ფინიკიური „ხეთ“-ის და არქაული ბერძნული „ეტა“-ს (H) ბადალი და გამოხატავდა ჰ-ბგერას. შემდეგ კი (დაახლოებით 1-ლ საუკუნეში) იგი გამოხატავდა ე-ბგერას (კლასიკური ბერძნული „ეტა“-ს (H) ბადალი). ღათინურში მისი ბადალი ასოა „ჰა“ (H).

ი(ი) — სასისმიერი ნახევარხმოვანი ბგერა, ანუ უმახვილო ი, ანუ მოკლე ი. ფინიკიურში მისი ბადალია ასო „დოთ“, არქაულ და კლასიკურ ბერძნულში „იოტა“ (I), ღათინურში „დოტ“ (J).

ი(ი) — გამოხატავს დიფტონგს, რომელიც შესდგება უმარცვლო „უ“-სა და „ი“-გან. ფინიკიურში მას ბადალი არ გააჩნია. ღრქაულ და კლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია აგრეთვე დიფტონგისეული ასო „ი ფსილონ“ (Y). ღათინურში კი ასო „ვე“ (V).

ი(ი) — ხახისმიერი ფშვინვიერი ბგერა, რომელიც დამახასიათებელია მხოლოდ და მხოლოდ ქართული ენისათვის.

ი(ი) — შემოღებულია მე-4 საუკუნემდე ბერძნულის წამბაძველობით ძირითადად რიცხვითი მნიშვნელობის ფუნქციით (10 000-ის აღსანიშნავად). ღლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია „ო მეგა“ (Ω).

ქართული ენის დამწერლობის რეფორმა

ჩემი ღრმა რწმენით, ქართული ანბანი უნდა აღსდგეს თავისი პირვანდელი სახით.

ქართული ასოების შედარება სხვა ანბანების სათანადო ასოებთან					
ფინიკიური	საბერძნული		საბერძნული	ქართული	
	საბერძნული	საბერძნული		ს. 412 წ.	ს. 1 ს.
x ხეთ [ხ]	H ეტა [1.ჰ;2.ე]	H ეტა [ე]	H ჰა [ჰ]	Ⴀ ზე [ზე]	Ⴁ ზე [ზე]
y იოთ [ი]	I იოტა [ი]	I იოტა [ი]	J იოტ [ი]	Ⴂ ვე [ვე]	Ⴃ ვე [ვე]
—	U დუფსილონ [დუ]	Y დუფსილონ [დუ]	V ვე [ვ]	Ⴄ ვე [ვე]	Ⴅ ვე [ვე]
—	—	—	—	Ⴆ ვარ [ვე]	Ⴇ ვარ [ვე]
—	—	Q ო მეგა [ო]	—	—	Ⴈ ზჰ [ჰო]

ქართული ასოების პრაქტიკული გამოყენება

ქართული ასოების გამოყენება:

საბერძნული **ჰ** ბერძნული **ჰ**-ს წინ სიტყვის თავში;
ზე - ზეგემონია, ზედ, ზემოვლობინი, ზერი, ზერიჰა,
 ზერმეტული, ზექტარი.

ქართული ასოების გამოყენება:

საბერძნული **ა**, **ე** და **ო**-ს შემდეგ;
 საბერძნული **ა**, **ე**, **ო** და **უ**-ს წინ;
ა - არქიმადვილი, ვადმე, არყადვილი;
ე - ეგიგინადვილი, არყადვილი;
ო - ოდ, ოდმე, ოდნაზი, ოდნი;
ა - ანვარი, აარ, აარალი, აარლიყი, აარუსი;
ე - ეერარქია, ეერიში, ეეროვლიფი;
ო - ოლი, ოორლა, ოოტისოდენა;

დუ - დუბილე, დუმორი, დურისტი, დუპიტერი,
 კომპდუტერი.

ქართული ასოების გამოყენება:

საბერძნული **უ** ბერძნული **ი**-ს წინ ზოგ შემთხვევაში მოკლეა;
უი = **ვი**:
 თვსება, თვთმარქვია, თვთმფრინავი, თვთონ, ვმე.

ქართული ასოების გამოყენება:

ქარი, ქარირემი, ქარისთვალა, ქარისკუდა,
 ქარქარი, ქარანი, ქარვა.

ქართული ასოების გამოყენება:

საბერძნული **ო** ბერძნული **ჰ**-ს წინ სიტყვის თავში გრძელია; **ჰ**
 = გრძელი **ო**:
ჰჰ - ჰჰ, ჰჰო, ჰჰმე, ჰჰოჰო.

სახელმწიფო არქივის არქივი

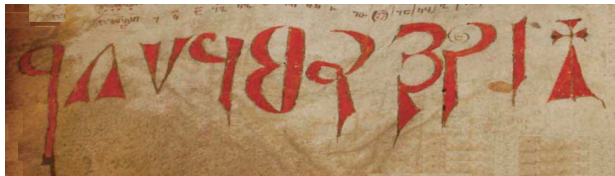
სახელმწიფო არქივის არქივი

9

არაბული ციფრები არაბებმა შეითვისეს ინდოელებისგან მე-8 საუკუნეში. ევროპაში ეს ციფრები პირველად არის ნახმარი 1143 წლის ხელნაწერში. საყოველთაო ხმარება კი ინდო-არაბული ციფრების ევროპელებმა დაიწყეს მე-15 ს.

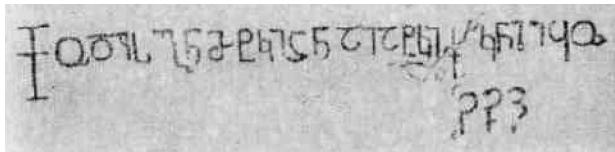
საგ შეეხება საქართველოს, ინდო-არაბული ციფრები პირველად გვხვდება მე-10 საუკუნეში ტყეხეთის „წავითნი“.

ტყეხეთის „წავითნი“ (მე-10 ს.).

წიგნი მარჯვიდან მარცხნივ (წინ უზის ჯვარი)

ჩუთაისის ჯაგრატის ტაძრის კედლის თარიღიან წარწერაში, რომელიც შესრულებულია 223 წელს ჟორნიკონით, ანუ 1003 წ. ჟორნიკონიდან, აგრეთვე ნახმარია ინდო-არაბული ციფრები.

ჯაგრატის ტაძრის კედლის წარწერა:

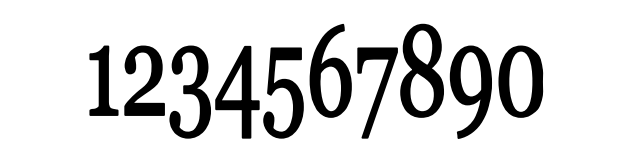
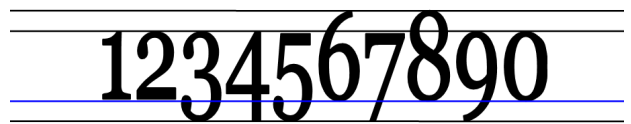
„ჟ ოძუს ჟ(ღ)ნბჟჟჟჟჟჟჟ ჟ(ღ)ჟჟ, ჟჟ(ღ)ჟჟ(ღ)ჟჟ 223“;
„ჟ ოდეს ვ(ა)ნმტკიენა იატ(ა)კი, ჟრ(ღნი)კ(ღ)ნი იყო 223“

ესეთივე ციფრები ნახმარია ჭტენის მახლობლად მდებარე ჟერეს ეკლესიის კედლის წარწერაში.

ესე რომ, საქართველოში ინდო-არაბული ციფრები გვხვდება ორი საუკუნით ადრე, ვიდრე დასავლეთ

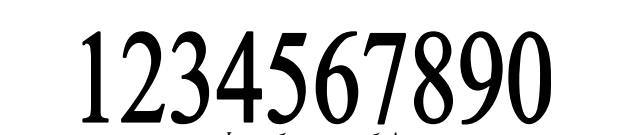
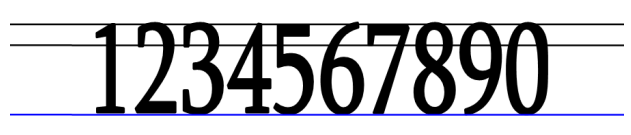
ევროპაში. სამწუხაროდ, რიცხვების გამოხატვის ეს სისტემა ვერ დამკვიდრდა საქართველოში, და ისევ დაუბრუნდნენ ასო-ნიშნების ხმარებას. მე-18 საუკუნის დასაწყისში კი ეს ციფრები ისევ დავიწყდნენ დასავლეთ ევროპიდან.

დასავლეთ ევროპაში მე-15 საუკუნიდან მე-19 საუკუნის დასაწყისამდის ნაბეჭდ ტექსტში ხმარობდნენ ე. წ. მინუსკულურ (სახელმწიფო) ციფრებს.

სახელმწიფო ციფრები

მე-19 ს. კი გადავიდნენ მაღუსკულური (მთავრული) ციფრების ხმარებაზე.

მთავრული ციფრები

მე-20 საუკუნეში კვლავ აღადგინეს სახელმწიფო ციფრები და ახლა ხმარობენ მათ იშვიათად მხატვრულ ტექსტში, რომელშიც ციფრები გვხვდება იშვიათად.

შიმაინია, რომ მომავალ სრულყოფილ ქართულ საშრიფტო გარნიტურში მთავრული, მცირე მთავრული, ნუსხური, მხედრული ასოების, და მთავრული ციფრების გარდა უნდა იყოს სახელმწიფო ციფრების ნიშნები.

ჟვემთ მომეავს ორივე სახის ციფრების გამოყენების მაგალითები სხვადასხვა სახის ასოებიან წინადადებებში.

სახელმწიფო არქივი

ჩუქნი ჟღბღ.ღღ 1967 ჩუნს უჩინსყ
ჩუქნი ჟღბღ.ღღ 1967 ჩუნს უჩინსყ
ჩუქნი უღბაოღღ 1967 თთის უჩინსყ
ჩიგნი გამოიღა 1967 ჭლის იგნისში

ჩუქნი ჟღბღ.ღღ 1967 ჩუნს უჩინსყ
ჩუქნი ჟღბღ.ღღ 1967 ჩუნს უჩინსყ
ჩუქნი უღბაოღღ 1967 თთის უჩინსყ
ჩიგნი გამოიღა 1967 ჭლის იგნისში

ჭეშთაქორუ დრეცრის დსაოყრს სდღოყაყოყუ

ჭაროულო ანბანის ასოების სახეობები

ართული ანბანის ასოების ნაირსახეობა წარმოდგენილია ამ თავში სხვადასხვა სახის ტაბულებში. ჟოველი სახის ტაბულაში მოთავსებულია მთავრულ-მცირე მთავრული, მთავრულ-ნუსხური და მთავრულ-მხედრული ასოები. შირველი სახის ტაბულებში შარმოდგენილია ასოთა რიგითი მნიშვნელობა, საკუთრივ ასოების გამოსახულება, მათი სახელწოდება და რიცხვითი მნიშვნელობა. ჟამოტოვეებულია ასო „უ“, რომელიც თავდაპირველად არ არსებობდა და რომელსაც არ გაანჩნია არც რიგითი და არც რიცხვითი მნიშვნელობები.

ღსოები ტაბულაში დანაწილებულია ხუთ ნაწილად — ერთეულებად, ათეულებად, ასეულებად, ათასეულებად და ათიათასეულებად.

ჭეორე სახის ტაბულებში წარმოდგენილია აგრეთვე ხუთ ნაწილად დაყოფილი ასოების გამოსახულებები ასო „უ“-ს ჩათვლით.

ჭესამე სახის მხატვრულად გაფორმებულ ტაბულებში მოთავსებულია ასოები მათი სახელწოდების ამსახველი სიტყვებით, და აგრეთვე ციფრების ბევრის, ბევრის-ბევრის, უშქარის, უშტის და უშტის უშტის გამომხატველი ასოებით.

ჭეშთაქორუ დრეცრის დსაოყრს სდღოყაყოყუ

<p>ჩეშთაქორუ დრეცრის ჩეშთაქორუ დრეცრის ჩეშთაქორუ დრეცრის ჩეშთაქორუ დრეცრის ჩეშთაქორუ დრეცრის</p>				
<p>ჩ </p> <p>ყ </p> <p>ჟ </p> <p>ღ </p> <p>ყ </p> <p>ჩ </p> <p>ხ </p> <p>ჩ 10 000 ზ²</p> <p>ჩ </p>	<p>ჩ </p> <p>ხ </p> <p>ხ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ს </p> <p>ღ </p> <p>ხ </p> <p>ყ </p>	<p>ჩ </p> <p>ს </p> <p>ღ </p> <p>ყ ჰბე</p> <p>ფ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ყ </p> <p>ყ </p>	<p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p> <p>ჩ </p>	<p>ჩ ჭბე</p>

ქრტიტის რყრნი

1	ღ	ღნი	1	19	ქ	ქრწ	100
2	ყ	ყნი	2	20	ს	სნი	200
3	რ	რნი	3	21	ტ	ტნი	300
4	შ	შნი	4	22	ც	ცნი	400
5	ჭ	ჭნი	5	23	ძ	ძნი	500
6	ხ	ხნი	6	24	წ	წნი	600
7	ც	ცნი	7	25	ჭ	ჭნი	700
8	ძ	ძნი	8	26	ხ	ხნი	800
9	წ	წნი	9	27	ც	ცნი	900
10	ჭ	ჭნი	10	28	ძ	ძნი	1000
11	ხ	ხნი	20	29	წ	წნი	2000
12	ც	ცნი	30	30	ჭ	ჭნი	3000
13	ძ	ძნი	40	31	ხ	ხნი	4000
14	წ	წნი	50	32	ც	ცნი	5000
15	ჭ	ჭნი	60	33	ძ	ძნი	6000
16	ხ	ხნი	70	34	წ	წნი	7000
17	ც	ცნი	80	35	ჭ	ჭნი	8000
18	ძ	ძნი	90	36	ხ	ხნი	9000
				37	ც	ცნი	10000

ՓՈՒԹՈՒՆ ԳՐԱԳՐ

1	ԱԱ	ԱԳ	1	19	ԻԻ	ԻԳ	100
2	ԲԲ	ԲԳ	2	20	ԼԼ	ԼԳ	200
3	ԳԳ	ԳԳ	3	21	ՋՋ	ՋԳ	300
4	ԾԾ	ԾԳ	4	22	ՎՎ	ՎԳ	400
5	ԴԴ	ԴԳ	5	23	ՓՓ	ՓԳ	500
6	ԴԴ	ԴԳ	6	24	ՓՓ	ՓԳ	600
7	ԵԵ	ԵԳ	7	25	ՈՈ	ՈԳ	700
8	ԻԻ	ԻԳ	8	26	ՎՎ	ՎԳ	800
9	ԹԹ	ԹԳ	9	27	ՍՍ	ՍԳ	900
10	ՆՆ	ՆԳ	10	28	ԻԻ	ԻԳ	1000
11	ԿԿ	ԿԳ	20	29	ԸԸ	ԸԳ	2000
12	ՆՆ	ՆԳ	30	30	ԺԺ	ԺԳ	3000
13	ԺԺ	ԺԳ	40	31	ՔՔ	ՔԳ	4000
14	ԻԻ	ԻԳ	50	32	ՏՏ	ՏԳ	5000
15	ՏՏ	ՏԳ	60	33	ԿԿ	ԿԳ	6000
16	ՕՕ	ՕԳ	70	34	ԿԿ	ԿԳ	7000
17	ՍՍ	ՍԳ	80	35	ՔՔ	ՔԳ	8000
18	ՎՎ	ՎԳ	90	36	ՆՆ	ՆԳ	9000
				37	ՋՋ	ՋԳ	10000

ქართული ანბანის ასოების სახეობები

1	ჩ	ჩი	1	19	ძ	ძი	100
2	ც	ცი	2	20	წ	წი	200
3	ც	ცი	3	21	ჭ	ჭი	300
4	ძ	ძი	4	22	ყ	ყი	400
5	წ	წი	5	23	ფ	ფი	500
6	ჭ	ჭი	6	24	ქ	ქი	600
7	ყ	ყი	7	25	შ	ში	700
8	ფ	ფი	8	26	ჯ	ჯი	800
9	ქ	ქი	9	27	ვ	ვი	900
10	შ	ში	10	28	გ	გი	1000
11	ჯ	ჯი	20	29	ღ	ღი	2000
12	ვ	ვი	30	30	ძ	ძი	3000
13	გ	გი	40	31	წ	წი	4000
14	ღ	ღი	50	32	ჭ	ჭი	5000
15	ძ	ძი	60	33	ყ	ყი	6000
16	წ	წი	70	34	ფ	ფი	7000
17	ჭ	ჭი	80	35	ქ	ქი	8000
18	ყ	ყი	90	36	შ	ში	9000
				37	ჯ	ჯი	10000

Փարտուղի անձանի

1	Ա	ան	1	19	ՍՐ	սր	100
2	ԿԸ	ԿԸ	2	20	ՏՆ	ՏՆ	200
3	ՊԶ	գան	3	21	ԷԸ	ԷԸ	300
4	ՕԸ	ՕԸ	4	22	ՎԶ	ՎԶ	400
5	ՊԵ	ԵՆ	5	23	ՓԳ	ՓԳ	500
6	ՊՅ	ՅՈՆ	6	24	ՓԵ	ՓԵ	600
7	ՆՅ	ՅԵՆ	7	25	ՈԼ	ԼԱՆ	700
8	ԻՅ	ՅԵ	8	26	ՎԵ	ԵԱՐ	800
9	ԸԹ	ԹԱՆ	9	27	ՄՅ	ՄԻՆ	900
10	ՆՈ	ՈՆ	10	28	ԻՆ	ԻՆ	1000
11	ԿՅ	ԿԱՆ	20	29	ԸՆ	ԸԱՆ	2000
12	ՆԼ	ԼԱՏ	30	30	ԺԺ	ԺԺ	3000
13	ԺՄ	ՄԱՆ	40	31	ԲՆ	ԲՈՒԼ	4000
14	ԻՆ	ՆԱՐ	50	32	ՏՅ	ՅԱՐ	5000
15	ՏԸ	ԸԵ	60	33	ԿՆ	ՆԱՆ	6000
16	ՕԹ	ԹՈՆ	70	34	ՎՅ	ՅԱՐ	7000
17	ՆՅ	ՅԱՐ	80	35	ՊՅ	ՅԱՆ	8000
18	ՎԵ	ՅԱՆ	90	36	ՆՅ	ՅԱԵ	9000
				37	ԺԺ	ԹՅ	10000

ქართული ანბანი

1	ა	ან	1	19	ი	ინაე	100
2	ბ	ბან	2	20	ს	სან	200
3	გ	გან	3	21	ლ	ლან	300
4	დ	დინ	4	22	კ	კან	400
5	ე	ენ	5	23	რ	რან	500
6	ვ	ვინ	6	24	ქ	ქან	600
7	ზ	ზინ	7	25	ღ	ღან	700
8	თ	თინ	8	26	ყ	ყან	800
9	ი	ინ	9	27	შ	შინ	900
10	ო	ონ	10	28	ჩ	ჩინ	1000
11	პ	პან	20	29	ც	ცან	2000
12	ჭ	ჭან	30	30	ძ	ძინ	3000
13	ყ	ყან	40	31	რ	რინ	4000
14	წ	წან	50	32	ჭ	ჭან	5000
15	ძ	ძინ	60	33	ხ	ხან	6000
16	წ	წან	70	34	ც	ცან	7000
17	ჭ	ჭან	80	35	ღ	ღან	8000
18	ხ	ხან	90	36	ყ	ყან	9000
				37	შ	შინ	10000

ჭეშთაქორუ რჩეცრის სეეოეეეე

1	ქეა	ან	1	19	სახრ	რაე	100
2	ყებ	ბან	2	20	სხს	სან	200
3	ქეე	გან	3	21	ქეე	ტარ	300
4	ქეე	დონ	4	22	ქეე	ქე	400
5	ქეე	ენ	5	23	ქეე	ფარ	500
6	ქეე	ვინ	6	24	ქეე	ქან	600
7	ქეე	ზენ	7	25	ქეე	ღან	700
8	ქეე	ვე	8	26	ქეე	ყარ	800
9	ქეე	თან	9	27	ქეე	შინ	900
10	ქეე	ინ	10	28	ქეე	ჩინ	1000
11	ქეე	კან	20	29	ქეე	ცან	2000
12	ქეე	ღას	30	30	ქეე	ძილ	3000
13	ქეე	მან	40	31	ქეე	წილ	4000
14	ქეე	ნარ	50	32	ქეე	ჭარ	5000
15	ქეე	დე	60	33	ქეე	ხან	6000
16	ქეე	ონ	70	34	ქეე	კარ	7000
17	ქეე	პარ	80	35	ქეე	ჯან	8000
18	ქეე	ჟან	90	36	ქეე	ჭაე	9000
				37	ქეე	ოჰ	10000

<p>ქართული ანბანი ქართული ანბანი ქართული ანბანი ქართული ანბანი</p>					
1	ა	1	19	რ	100
2	ბ	2	20	ს	200
3	გ	3	21	ტ	300
4	დ	4	22	ყ	400
5	ე	5	23	ფ	500
6	ვ	6	24	ქ	600
7	ზ	7	25	ღ	700
8	ც	8	26	ყ	800
9	ძ	9	27	შ	900
10	ჩ	10	28	ჩ	1000
11	ც	20	29	ც	2000
12	ლ	30	30	ძ	3000
13	მ	40	31	წ	4000
14	ნ	50	32	ჭ	5000
15	ფ	60	33	ხ	6000
16	ქ	70	34	ჯ	7000
17	ღ	80	35	ჟ	8000
18	ყ	90	36	პ	9000
			37	ო	10000

ქართული ანბანის ასოების სახეობები

ՓՈՒՆԴՆԵՐԻ ԳՆԱԿՆԵՐ

Ք	Կ	Ս	Կ	Ջ
Վ	Գ	Ն	Ս	
Պ	Ն	Ք	Ժ	
Օ	Ժ	Վ	Ք	
Դ	Կ	Օ	Տ	
Դ	Տ	Վ	Կ	
Ն	Օ	Ո	Կ	
Ի	Ն	Վ	Ջ	
Ո	Վ	Ս	Ն	

Քրիստոսը շնորհակալ է

Էէ	Կո	Ստ	Իի	Թծ
Վյ	Կկ	Նև	Աը	
Պյ	Պտ	Էր	ժժ	
Ծծ	ժժ	Վլ	Բտ	
Պղ	Իի	Օւլ	Ծց	
Պղ	Տ՜	Փփ	Էլ	
Նն	Օւ	Ոո	Կլ	
Իի	Նու	Վլ	ՔՂ	
Թտ	Վլ	Սյ	Պտ	

ქართული ანბანი				
წა	ჩი	ძრ	ხჩ	ჭჭ
ყბ	ღკ	სს	ცც	
ჟგ	ზღ	ღტ	ძძ	
ბდ	ტმ	ყვ	ჩწ	
ჟე	ჩნ	ღუ	წჭ	
ჟვ	ნდ	ჭქ	ჩხ	
ზზ	ღლ	ძღ	ჭც	
ჩწ	წპ	ჭყ	ჩჭ	
ჩთ	ჭჟ	ჭშ	ჩჭ	

Գեօմետրիայի նշաններ

Շ	Դ	Գ	Ե	Զ
Ը	Թ	Մ	Ը	
Ն	Յ	Է	Ժ	
Տ	Դ	Վ	Բ	
Դ	Ե	Փ	Ժ	
Դ	Տ	Դ	Է	
Յ	Ո	Ո	Կ	
Ի	Ս	Գ	Ն	
Թ	Կ	Կ	Ն	

ქართული ანბანი ჴჲჳჴჵჶჷჸჹ

ჴჲ	ჴჵ	ჴჶ	ჴჷ	ჴჸ
ჴჹ	ჴჺ	ჴ჻	ჴჼ	
ჴჽ	ჴჾ	ჴჿ	ჴ	ჴ
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	
ჴ	ჴ	ჴ	ჴ	

წ	ყ	ქ	ძ	წ	ჩ	ც	ც	ც
წინაწინ	ყინაწინ	ქინაწინ	ძინაწინ	წინაწინ	ჩინაწინ	ცინაწინ	ცინაწინ	ცინაწინ
წ	ყ	ქ	ძ	წ	ჩ	ც	ც	ც
წინაწინ	ყინაწინ	ქინაწინ	ძინაწინ	წინაწინ	ჩინაწინ	ცინაწინ	ცინაწინ	ცინაწინ
ს	ლ	კ	ყ	ფ	ჟ	ნ	ყ	ყ
სინაწინ	ლინაწინ	კინაწინ	ყინაწინ	ფინაწინ	ჟინაწინ	ნინაწინ	ყინაწინ	ყინაწინ
ხ	ც	ძ	რ	ვ	გ	ყ	პ	ს
ხინაწინ	ცინაწინ	ძინაწინ	რინაწინ	ვინაწინ	გინაწინ	ყინაწინ	პინაწინ	სინაწინ
ქ	ქართული ანბანი 1	1 - 9 10 - 90	1 - 9 100 - 900 1000 - 9000	10 000	100 000	1 000 000	10 000 000	100 000 000
ქართული	@ (ს. ბიუსინი)	ქართული - რუსული	რუსული - რუსული	ყართული	ყართული - ყართული	ოყართული	ოყართული	ოყართული - ოყართული

ՀՀ	ՎՎ	ՊՊ	ԾԾ	ՂՂ	ՒՒ	ՆՆ	ԻԻ	ԹԹ
Հրգիս	Վրնն	Պրրր	Ծռռ	Ղրր	Ւրր	Նրր	Իրր	Թրր
ԿԿ	ԿԿ	ԼԼ	ԾԾ	ԿԿ	ՏՏ	ՕՕ	ՍՍ	ՎՎ
Կրր	Կրր	Լրր	Ծռռ	Կրր	Տրր	Օրր	Սրր	Վրր
ԽԽ	ՆՆ	ԶԶ	ՎՎ	ՓՓ	ՓՓ	ՈՈ	ՎՎ	ՍՍ
Խրր	Նրր	Զրր	Վրր	Փրր	Փրր	Որր	Վրր	Սրր
ԻԻ	ԿԿ	ԾԾ	ԲԲ	ՏՏ	ԿԿ	ՎՎ	ՊՊ	ՆՆ
Իրր	Կրր	Ծրր	Բրր	Տրր	Կրր	Վրր	Պրր	Նրր
ՔՔ	ՓՓՓՓՓՓ ՓՓՓՓՓՓՓ ՓՓՓՓՓՓՓՓ	Է - Թ 1 - 9 Ի - Վ 10 - 90	Ն - Վ 100 - 900 Ի - Ն 1000 - 9000	Ք 10 000	ՆՏ 100 000	ԻԻ 1 000 000	ԻՔ 10 000 000	ՔՔ 100 000 000
Քրր	@ Թ, Ծրր	Պրր - Էրր	Նրր - Էրր	Վրր	Վրր	Օրր	Օրր	Օրր

Փանակի Գրանիս Գրանիս Գրանիս Գրանիս Գրանիս

ქ	ყ	ღ	ბ	წ	ჩ	ც	ძ	წ
ქვეყნის	ყველა	ღირსეული	ბაზი	წინა	ჩვეულებრივ	ცხოველები	ძველი	წინა
წ	ჭ	ხ	ძ	წ	ჭ	ც	ძ	წ
წინა	ჭიკი	ხეობა	ძველი	წინა	ჭიკი	ცხოველები	ძველი	წინა
ქ	ს	პ	ყ	ფ	ჟ	ო	პ	ყ
ქვეყნის	სხვა	პირდაპირ	ყველა	ფაქტი	ჟანა	ოქტობერი	პირდაპირ	ყველა
ხ	ც	ძ	რ	ვ	გ	ყ	წ	წ
ხეობა	ცხოველები	ძველი	რთვა	ვინაობა	განმარტება	ყველა	წინა	წინა
ქ	ყ	ღ	ბ	წ	ჩ	ც	ძ	წ
ქვეყნის	ყველა	ღირსეული	ბაზი	წინა	ჩვეულებრივ	ცხოველები	ძველი	წინა
ქ	ყ	ღ	ბ	წ	ჩ	ც	ძ	წ
ქვეყნის	ყველა	ღირსეული	ბაზი	წინა	ჩვეულებრივ	ცხოველები	ძველი	წინა

წა	ყბ	ჟგ	ბდ	ჟე	ჟგ	ზზ	ჩც	ცთ
წვენი	ყბანი	ჟგამი	ბდნი	ჟეა	ჟგაობა	ზზები	ჩცრიპა	ცთხა
წი	ხკ	შლ	ტმ	ჩნ	წდ	ოთ	ხპ	ყუ
წდაური	ხანკელი	შასტი	ტანქანა	ჩარდი	წდეს	ოთკანი	ხპკი	ყუნი
ქრ	სს	ღტ	ყვ	ფფ	ჭქ	ღღ	ყყ	ყუ
ქაები	სსანგვე	ღარხუნა	ყვე	ფარი	ჭანდარა	ღღილი	ყარტლი	ყინდი
ჩხ	ცც	ძძ	წწ	წჭ	ჩხ	ყყ	ჭჭ	შუ
ჩხელი	ცანგალა	ძილი	წილი	წარმაგი	ჩხანბარი	ყარი	ჭანი	შაერი
ქქ	ქართული ანბანი	ქ - ძ 1 - 9 ქ - ყ 10 - 90	ქ - ყ 100 - 900 ჩ - ლ 1000 - 9000	ქ 10 000	ქჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩქ 10 000 000	ქქ 100 000 000
ქქვრა	@ ქ. ტყედიძე	ერთი - წთი	წსი - წთასი	ყვერი	ყვერის ბვერი	ოშქარი	ოშტი	ოშტის უშტი

<p>წა</p> <p>წაკეცი</p>	<p>წბ</p> <p>წბაკი</p>	<p>წკ</p> <p>წკაგამი</p>	<p>წღ</p> <p>წმრე</p>	<p>წე</p> <p>წეა</p>	<p>წვ</p> <p>წვანობა</p>	<p>წწ</p> <p>წწყვები</p>	<p>ჩტ</p> <p>ჩტინიჭა</p>	<p>ჩთ</p> <p>ჩთრა</p>
<p>გა</p> <p>გათუნი</p>	<p>გპ</p> <p>გპკელი</p>	<p>გღ</p> <p>გასღი</p>	<p>გმ</p> <p>გმწანა</p>	<p>გნ</p> <p>განნი</p>	<p>გდ</p> <p>გდეს</p>	<p>გნ</p> <p>გნკანი</p>	<p>გტ</p> <p>გტკი</p>	<p>გუ</p> <p>გუნი</p>
<p>ქწ</p> <p>ქაფი</p>	<p>სს</p> <p>სსანგვე</p>	<p>ღტ</p> <p>ღტბუნა</p>	<p>ღკ</p> <p>ღმე</p>	<p>ღფ</p> <p>ღანი</p>	<p>ჩე</p> <p>ჩეადანი</p>	<p>ნი</p> <p>ნიქანი</p>	<p>ყგ</p> <p>ყანსული</p>	<p>ყუ</p> <p>ყინი</p>
<p>ხწ</p> <p>ხწელი</p>	<p>ცტ</p> <p>ცტკალა</p>	<p>ქმ</p> <p>ქმი</p>	<p>ჩწ</p> <p>ჩწი</p>	<p>მქ</p> <p>მანმავი</p>	<p>ქტ</p> <p>ქტანი</p>	<p>ყწ</p> <p>ყანი</p>	<p>ჩჭ</p> <p>ჩანი</p>	<p>წტ</p> <p>წტინი</p>
<p>ქჭ</p> <p>ქჭინა</p>	<p>ქანთული ანბანი</p> <p>@ (ს. კჭედიშიძე)</p>	<p>წ - ჩ 1 - 9 7 - ყ 10 - 90</p> <p>7ნითი - წთი</p>	<p>ქ - ყ 100 - 900 ხ - ზ 1000 - 9000</p> <p>წხი - წთახი</p>	<p>ქ</p> <p>10 000</p> <p>ღეგინი</p>	<p>ქხ</p> <p>100 000</p> <p>ღეგინის ბეგინი</p>	<p>ხხ</p> <p>1 000 000</p> <p>ღმქანი</p>	<p>ხქ</p> <p>10 000 000</p> <p>ღმჭი</p>	<p>ქქ</p> <p>100 000 000</p> <p>ღმჭის უმჭი</p>

წკა	ყყბ	ჟჟგ	ძძდ	ჩჩე	ჭჭვ	ხხზ	ჩჩც	ჩჩთ
წკები წკები	ყანა ყანა	ჟანგა ჟანგა	ძინე ძინე	ჩნა ჩნე	ჭინა ჭინა	ხენები ხენები	ჩინა ჩინა	ჩინა ჩინა
ჩჩი	ჩჩკ	ჩჩლ	ჩჩმ	ჩჩნ	ჩჩდ	ჩჩთ	ჩჩპ	ჩჩვ
ჩინა ჩინა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა
ჩჩრ	ჩჩს	ჩჩტ	ჩჩც	ჩჩფ	ჩჩქ	ჩჩლ	ჩჩყ	ჩჩშ
ჩინა ჩინა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა
ჩჩხ	ჩჩც	ჩჩძ	ჩჩწ	ჩჩჭ	ჩჩღ	ჩჩწ	ჩჩჯ	ჩჩშ
ჩინა ჩინა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა	ჩანა ჩანა
ჩჩჭ	ჩართული ანბანი ჩართული ანბანი	ჩ - ჩ 1 - 9 ჩ - ჩ 10 - 90	ჩ - ჩ 100 - 900 ჩ - ჩ 1000 - 9000	ჩ 10 000	ჩჩ 100 000	ჩჩჩ 1 000 000	ჩჩჩჩ 10 000 000	ჩჩჩჩჩ 100 000 000
ჩჭ ჩჭ	@ ჩ. მჭედლიძე @ ჩ. მჭედლიძე	ჩინა - ჩინა ჩინა - ჩინა	ჩინა - ჩინა ჩინა - ჩინა	ჩინა ჩინა	ჩინა ჩინა	ჩინა ჩინა	ჩინა ჩინა	ჩინა ჩინა

<p>ԻՒՒՄԻՆ ԶԵՎԿԵՆԻ ԻՒՒՄԻՆ ԶԵՎԿԵՆԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>	<p>ԻՍՐԵՍԻԿԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>	<p>ԻՍՐԵՍԻԿԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>	<p>ԻՍՐԵՍԻԿԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>	<p>ԻՍՐԵՍԻԿԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>
				<p>ԻՍՐԵՍԻԿԻ ԻՅՅՆՈ ՅՆԾՅՆՈ</p>

საწყისი ასოები

საწყისი ასოები

იდი ზომის, ზოგჯერ მხატვრულად გაფორმებულ სასათაურო ასოს, რომელსაც სწერენ ტექსტის თავის, ნაწილის ან აბზაცის დასაწყისში, უწოდებენ საწყის ასოს. ქართული „საწყისი ასო“ არის ლათინული „ინიციალის“ შესატყვისი (initialis — საწყისი; littera initialis — საწყისი ასო). ყველაზე მარტივ საწყის ასოს წარმოადგენს ამავე გარნიტურის მსხვილი კეგელის მუქი (ძალიან მუქი) სასათაურო ასო..

ჭვემთ მოყვანილია საწყისი ასოების ადგილმდებარეობის მაგალითები.

მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ონგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან ჭაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ღავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ობილისში იყო მკვლელობა.

მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ონგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან ჭაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ღავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ობილისში იყო მკვლელობა.

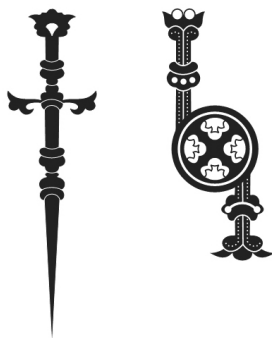
მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ონგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან ჭაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ღავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ობილისში იყო მკვლელობა.

საწყისი ასოები

საწყისი ასოების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

„ტიქელ ჭოდრეკილი. „საგალობელთა კრებული“. 10 ს.

„ჴრიგოლ იკთისმეტყველის თქმულებანი“. 1031 წ.“

„ჴრიგოლ იკთისმეტყველის თქმულებანი“. 1031 წ.“

„ჴელნაწერი 11 ს.“

„სვინაქსარი“.1040 წ.

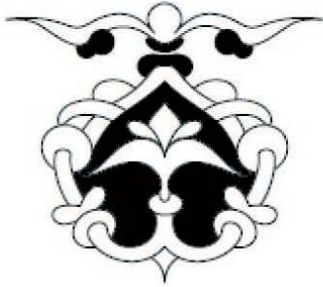
„სვინაქსარი“.1040 წ.

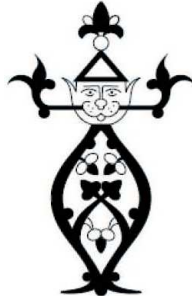
ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ჭიჭვინთის სახარება. 12 ს.

პრუჭის ოთხთავი. 12 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

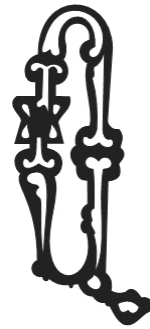
„ჩინდა უფთვიმეს თქმულებები“
13 ს.

ინაშის ოთხთავი.
13 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ინაშის ოთხთავი. 13 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

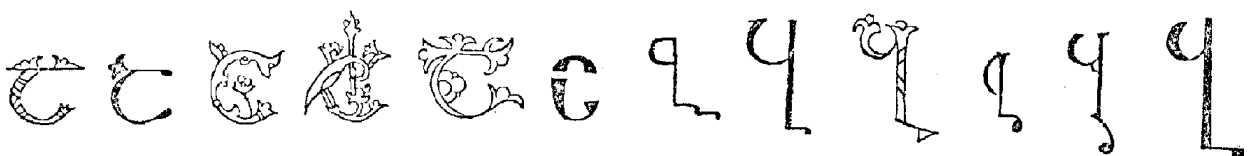

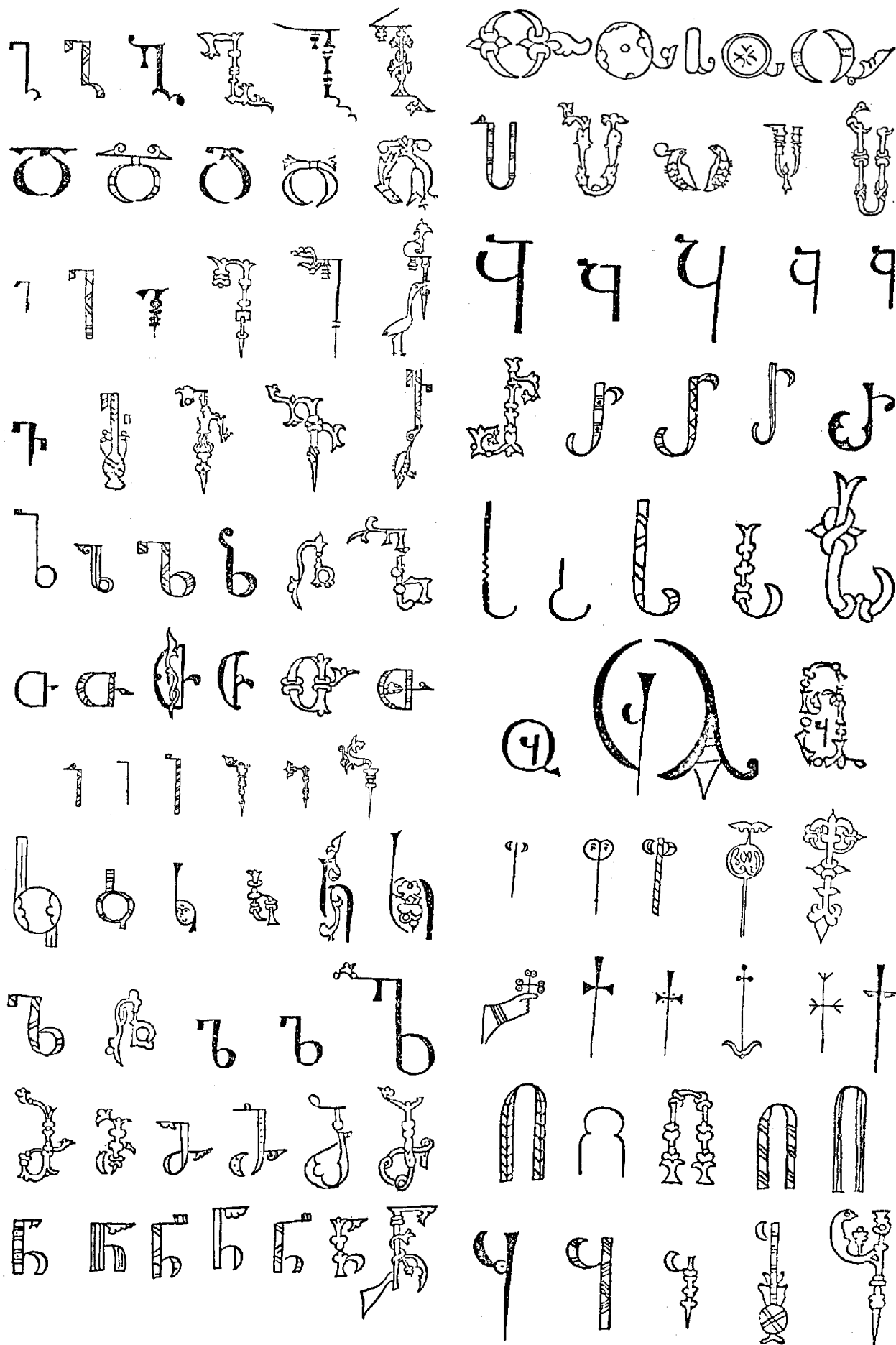
„ოთხთავი“
15 ს.

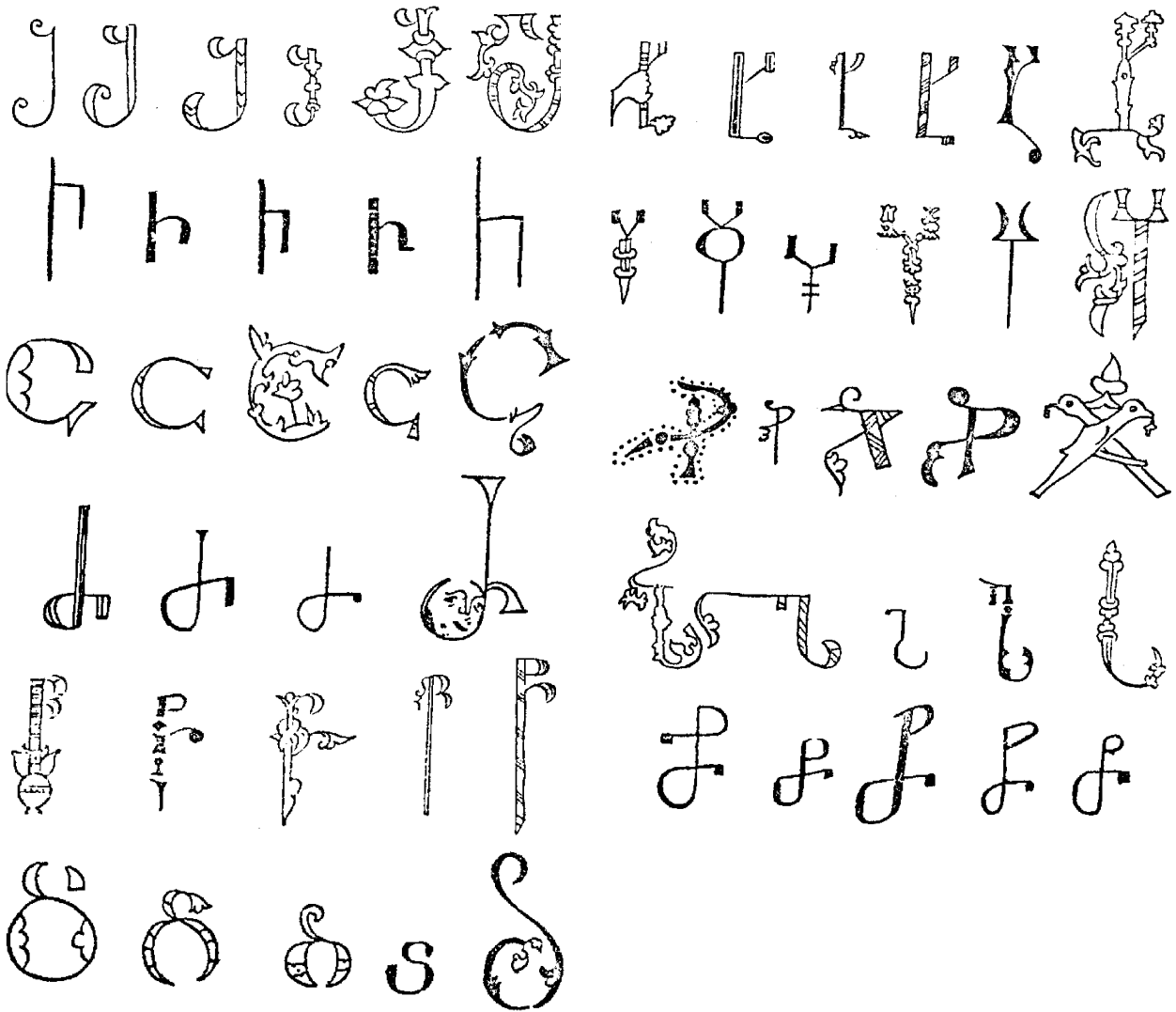
ოთხთავი.
15 ს.

ხიდვე მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

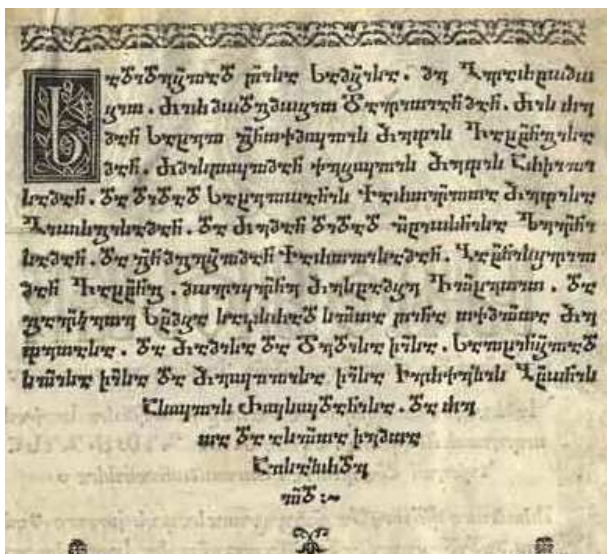

საწყობი სხობი

ჩახტანგის სტამბაში 1709 წ. გამოცემული „სახარების“ საწყისი ასოები

ფუთაისის სტამბაში 1807 წ. დაბეჭდილი „შავითნის“ საწყისი ასოები

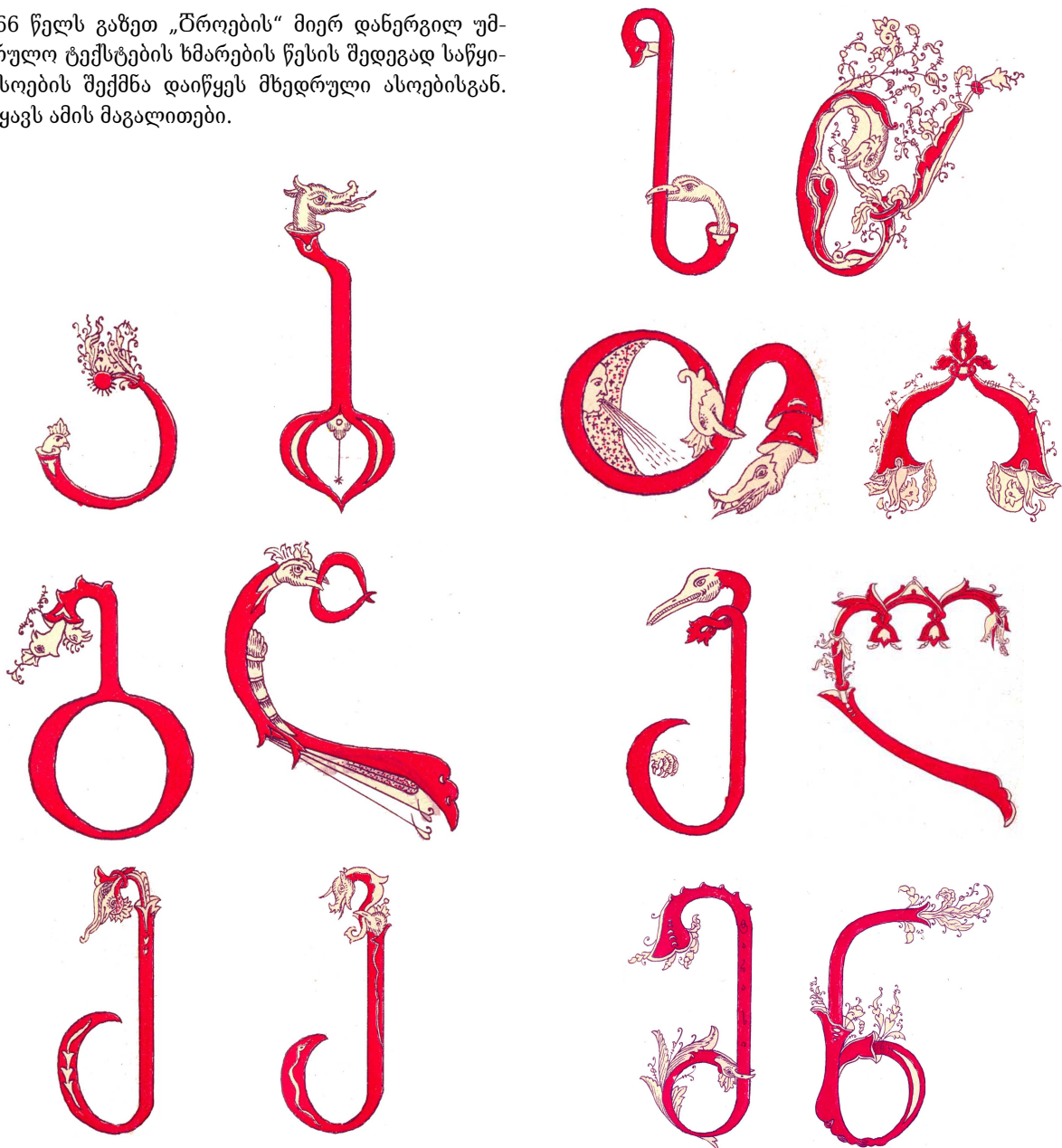

ჩესის (წმერეთი) სტამბაში 1811 წ. დაბეჭდილი
„ჟამოკრებილ სადღესასწაულოს“ საწყისი ასოები

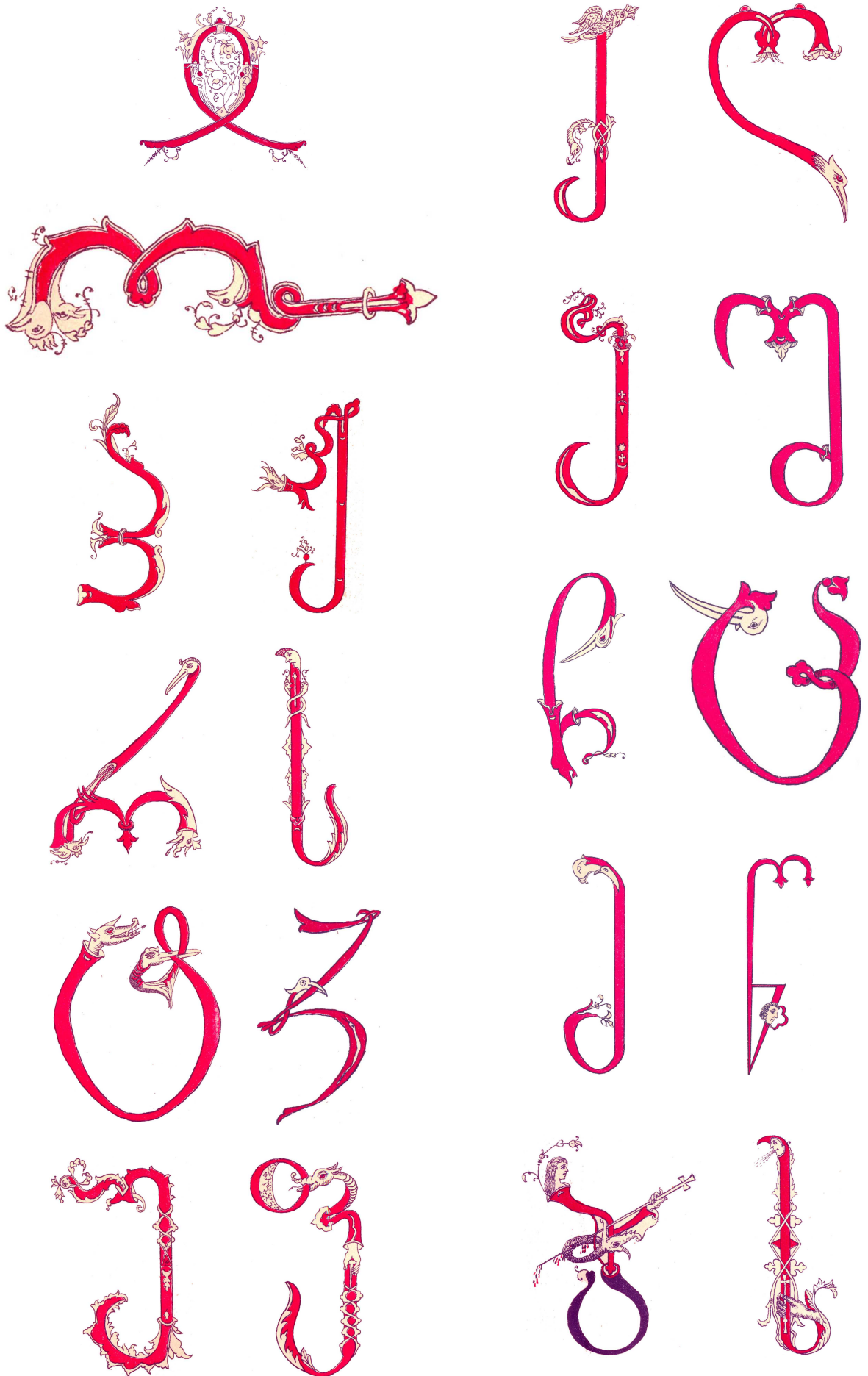

ჩარასი ჩრქვიმანდრიტის მიერ შექმნილი საწყისი ასოები,
გადმოცემული ჟაფიელ ჟრისთავის მიერ 1883 წელს

1866 წელს გაზეთ „წროების“ მიერ დანერგილ უმ-
თავრულო ტექსტების ხმარების წესის შედეგად საწყის-
სი ასოების შექმნა დაიწყეს მხედრული ასოებისგან.
წომყავს ამის მაგალითები.

საქყისი საბ. წყ. წყ.

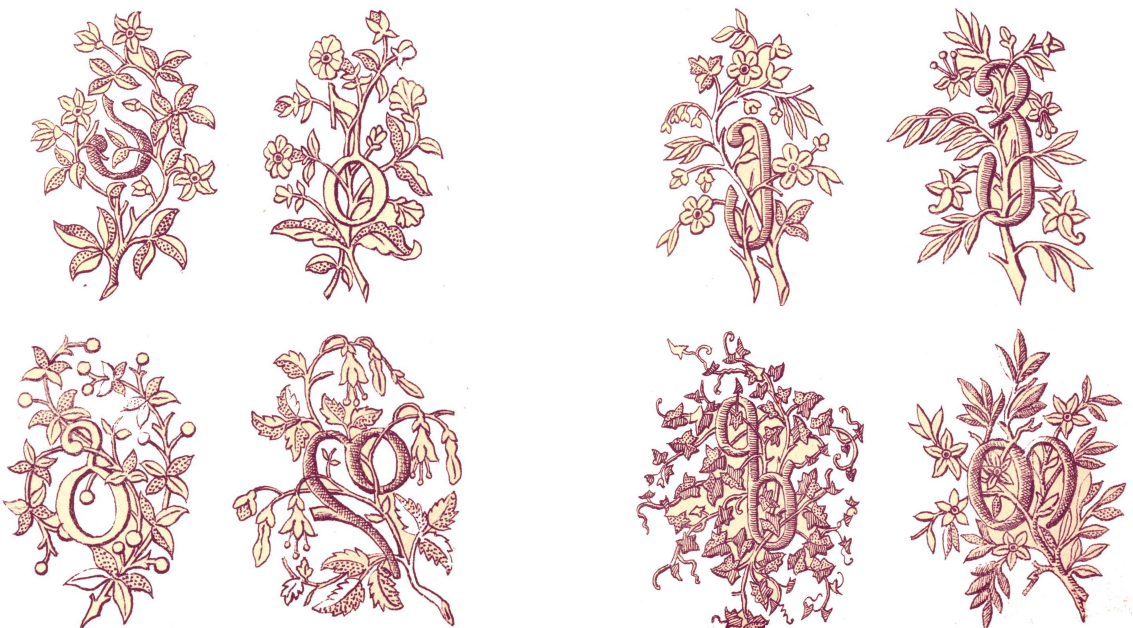
ტბატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. დატიშვილის მიერ 1902 წელს

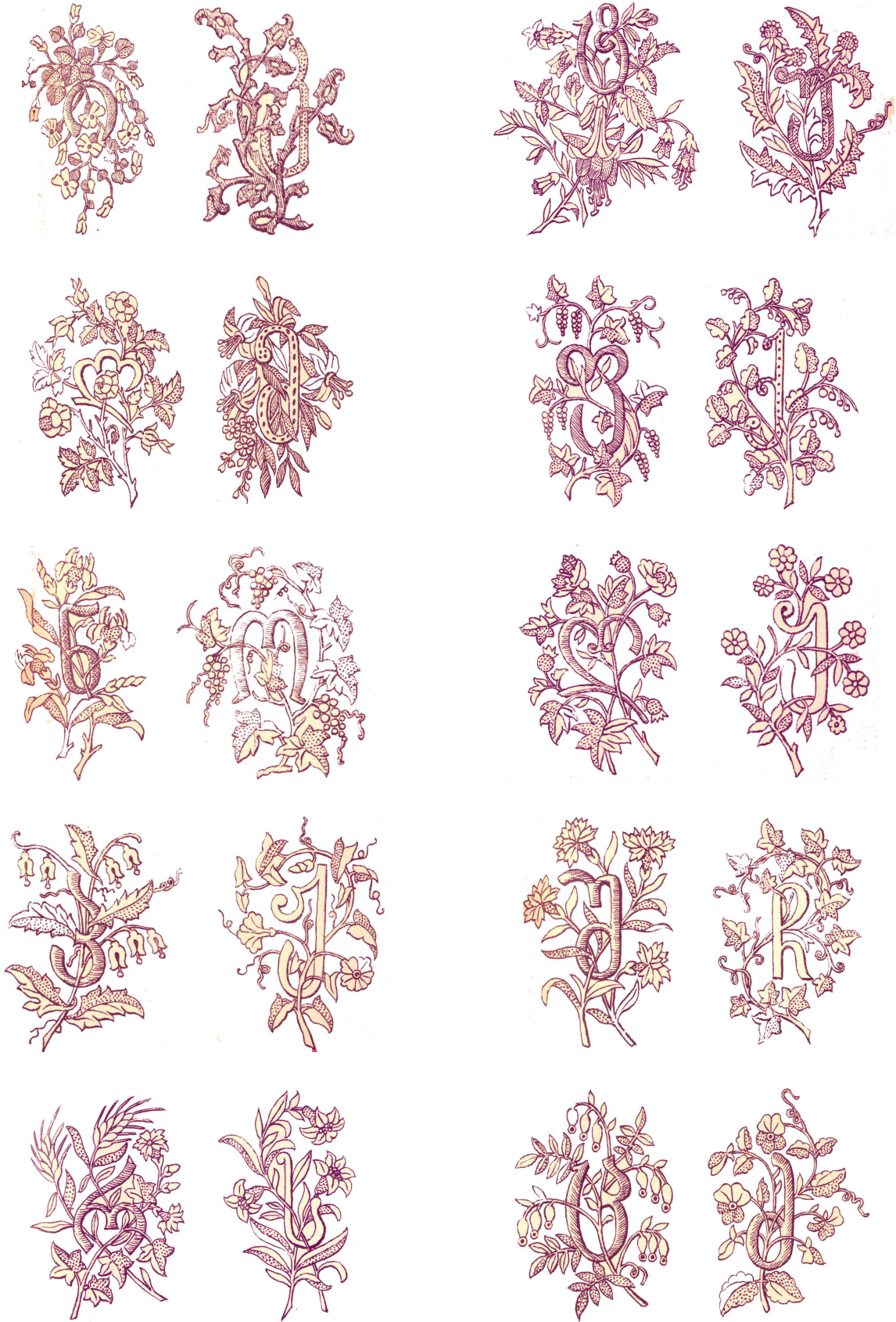

სტყუნი სტ. 741

ძხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. ღატბვილის მიერ 1902 წელს

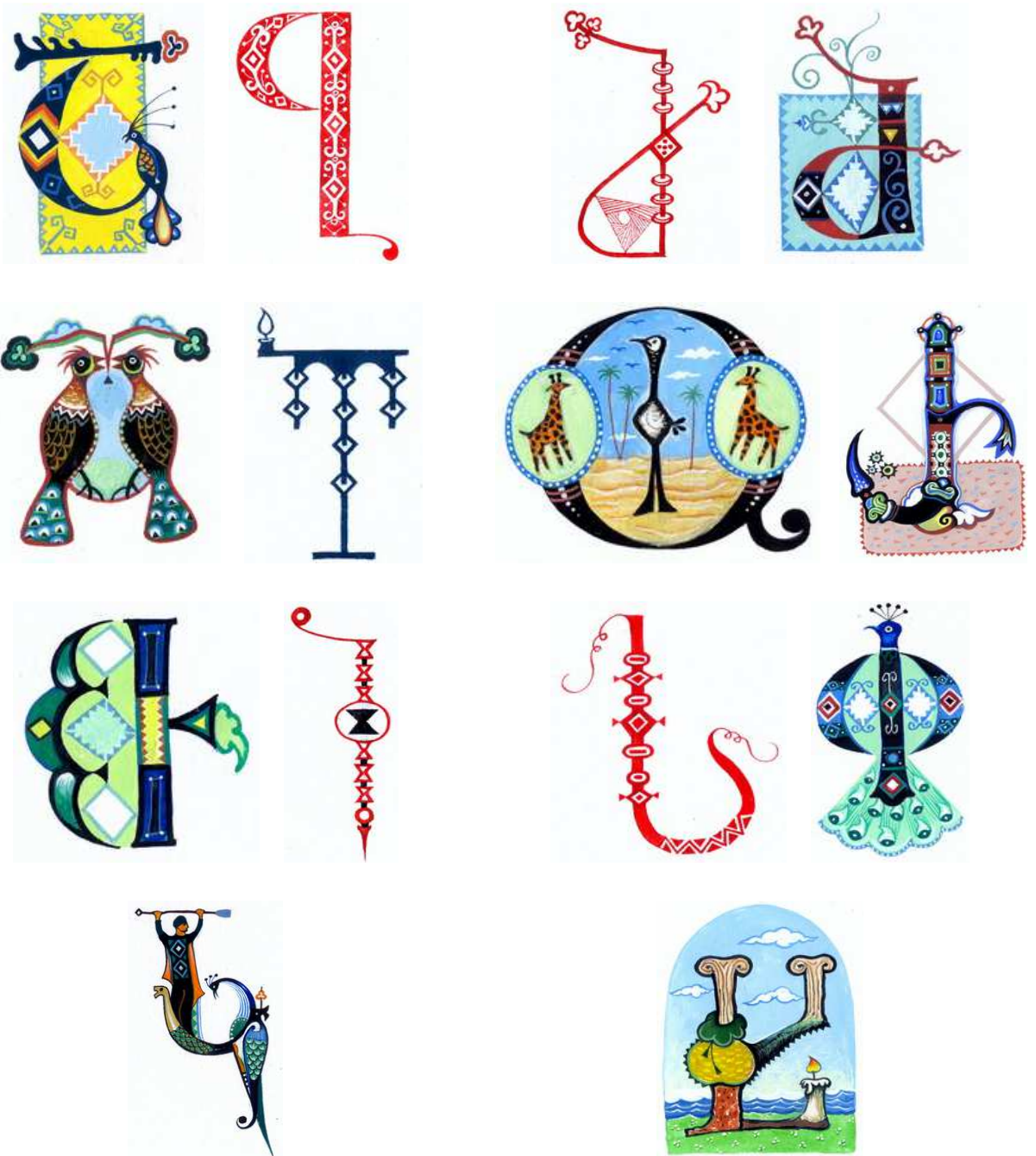

ՆԱԲԱԿՆԻ ՄԱՍԻՍԻ

ტხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი Oთარ ტვერელიძის მიერ 2009 წ.

საწყისი ასოები

მხატვრული საწყისი ასოების ტექსტში ხმარების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

თბილისის ოცხთავი, 12 ს.

იგლათის ოცხთავი, 11 ს.

ლღავრდის ოცხთავი, 11 ს.

კვთხევაის, 14 ს.

იგლათის ოცხთავი, 11 ს.

პირველის ოცხთავი, 12 ს.

სტოკოლიმის მანუსკრიპტების კატალოგი

წლავერდის ოთხთავი; 11 ს.

სათნებთა კიბე, 12 ს.

შოქვის ოთხთავი, 13 ს.

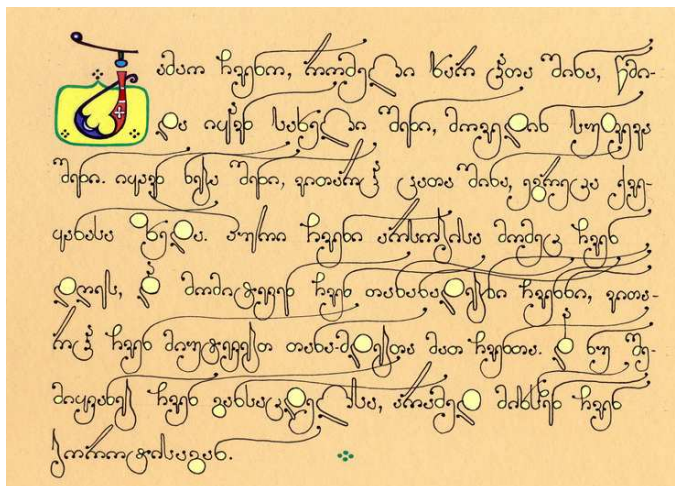

ოთხთავი. 1054 წ.

საწეის ასოები

მხატვრული საწეის ასოების ტექსტში ხმარების მაგალითები თანამედროვე კალიგრაფების ნამუშევრებიდან

ოთარ ტვერელიძე

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է:

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է:

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

Մեր հոգի մեզ զգուշացնում է, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները, որ երբ մեզ հանդիպում են մեզ հանդիպողները...

ՆԵՄՈՒՆԻ ԵՆԱԿԱԴՐ

ჭეხთაქათარ ჰეთარუტაეფარს უოთაოროეყუს დოღეღინ

ჭართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

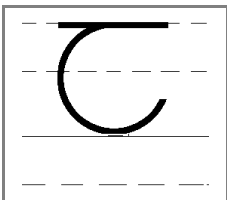
ირველყოვლისა შევთანხმდეთ ტერმინოლოგიაზე, რამეთუ ყველაფერი იწყება სიტყვისგან. სიტყვა კალიგრაფია არის ბერძნული წარმოშობის და ქართულად ნიშნავს ლამაზად წერას (κάλλος — ლამაზი; γράφειν — წერა; καλλιγραφία — ლამაზად წერა). ჭართულ სიტყვა ლამაზს მოეპოვება უამრავი სინონიმი. ჩამოვთვლი მარტო იმ

ვარიანტებს, რომელიც შეიძლება გამოვიყენოთ კალიგრაფიის ქართული შესატყვისის შესაქმნელად: ლამაზი, კოხტა, ტურფა, ნატიფი, ნარნარი. ყესაბამისად ჩვენი ასალი ტერმინი შეიძლება იყოს ასეთი: ლამაზწერა, კოხტაწერა, ტურფწერა, ნატიფწერა, ნარნარწერა. ჭმოიროხიეთ ნებისმიერი! ჭე კი მიზანშეწონილად მიმაჩნია **ნატიფწერა**.

ჭართული ასოების სახეობები

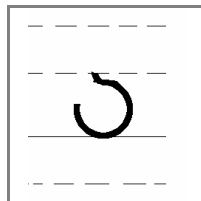
ჭართული ტერმინი „მთავრული“ არის ლათინური „კაპიტალურის“ (*capitalis*) შესატყვისი (*caput* - თავი; *capitalis* - მთავარი; *littera capitalis* - ასომთავრული). ჭმ ტერმინით აღინიშნება არა მარტო გარკვეული ქართული ასოები, არამედ საერთოდ ნებისმიერი სტრიქონზედა დიდი ასოები სხვა დამწერლობებში.

მედ საერთოდ ნებისმიერი კურსივი, სწრაფწერა, გაკრული ხელით შესრულებული ასო სხვა დამწერლობებში.

მთავრული

ქართული — „მთავრული“
 ლათინური — „მაგუსკული“
 სომხური — „ერკათაგირი“
 რუსული — „პროპისნოდ“

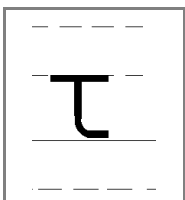

მხედრული

ქართული — „მხედრული“
 ლათინური — „კურსივი“
 სომხური — „მზაგირი“
 რუსული — „სკოროპისი“

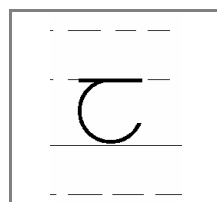
„**ჩუსხური**“. ჭმ ტერმინით აღინიშნება არა მარტო ქართული სასტრიქონო კუთხოვანი ასოები, არამედ საერთოდ ნებისმიერი სასტრიქონო პატარა ასოები სხვა დამწერლობებში.

„**ჩაპიტელი**“, „**კაპიტელური ასოები**“ - მთავრული ასოს მოხაზულობის და ნუსხური ასოს ზომის სასტრიქონო ასოები. ჭმ ტერმინის ქართული შესატყვისია „მცირე მთავრული“ (*caput* - თავი; *caputellum* - პატარა თავი).

ჩუსხური

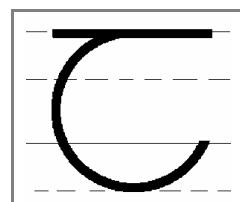
ქართული — „ნუსხური“
 ლათინური — „მინუსკული“
 სომხური — „ბოლორავირი“
 რუსული — „სტროჩნიდ“

მცირე მთავრული

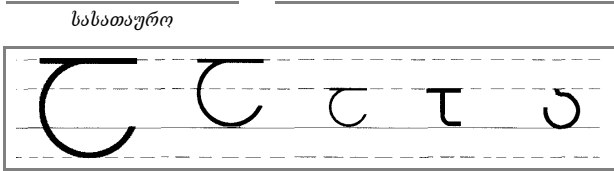
ქართული — „მცირე მთავრული“
 ლათინური — „კაპიტელი“

„**ჩურსივი**“ ნიშნავს სწრაფწერას, გაკრულ ხელს. ჲერმინები „მხედრული“, „სწრაფწერა“ და „გაკრული ხელი“ არიან სინონიმები. ჭნუ ქართული ტერმინი „მხედრული“ არის ლათინური „კურსივის“ შესატყვისი (*cursus* - სირბილი, დინება; *cursivus* - რომელიც გარბის; *littera cursiva* - ასო, რომელიც გარბის (მხედრული ასო). ჲერმინით „მხედრული“ აღინიშნება არა მარტო ქართული სასტრიქონო მრგვლოვანი ასოები, არა-

ქართული — „სასათაურო“
 ლათინური — „სატიტულო“

ჭეხთაქათარ ჰეთარუტაეფარს უოთაოროეყუს დოღეღინ

სასათაურო, მთავრული, მცირე მთავრული, ნუსხური, მხედრული ასოები

ღსლა შევთანხმდეთ იმაზე, თუ რა არის კალიგრაფია. ღალიგრაფია არის თავისუფალ სტილში დაწერილი ასოები.

ზოგადად ასოები არის ორი სახის:

ყეჭდური (ასომთავრულ/ნუსხურ/მხედრული);

ღალიგრაფიული (გამარტივებული ასომთავრული/მხედრული)

ღანსხვავება ბეჭდურ და ღალიგრაფიულ ასოებს შორის:

ყეჭდური ასოები	ღალიგრაფიული ასოები
<p>ზბატება;</p> <p>სტატიკური, მკაცრად შეზღუდული სტილი;</p> <p>ღმ ასოებით იწერება დიდი მოცულობის ტექსტები (წიგნები და ა. შ.);</p> <p>ღს ასოები შეზღუდულია მკაცრად თავის ფორმებში, ამიტომ მათში არ ვლინდება გადამწერის არავითარი სული. ზიგნების გადამწერის სული ვლინდება წიგნის დაკაბადონებაში და საწესის ასოების შექმნაში, ე. ი. იმაში, რაშიც ის არის თავისუფალი.</p>	<p>იწერება;</p> <p>შინამიური, თავისუფალი სტილი;</p> <p>ღმ ასოებით იწერება მცირე მოცულობის ტექსტები (სიგელები, დიპლომები, მოწმობები, მისალოცი ბარათები, მიპატივების ბარათები და ა. შ.);</p> <p>ღმ ასოებში ვლინდება დამწერის შინაგანი სამყარო, სული, ხასიათი, განწყობა.</p>

ყეჭდური ასოები ფორმით, ასოს სხვადასხვა ელემენტების ზომით, (სიმაღლით, სიგანით და ა. შ.) არიან სტატიკურები. სხვადასხვა გარნიტურის ასოები განსხვავდებიან მხოლოდ „ჩაცმულობით“ — შტრიხების სიგანით, ნაჭდევის ფორმით ან მათი არსებობით ან არარსებობით და ა. შ. ღსოს ჩონჩხი კი რჩება უცვლელი.

ღალიგრაფიული ასოები კი არიან დინამიურები სხვადასხვა ელემენტების ზომით, ფორმით და ა. შ. ღს ასოები არიან დაწერილნი თავისუფალ სტილში.

თეთრი

სასტამბო ხელნაწერი ასოები არის ორი სახის: განცალკევებული და გაბმული წერისათვის.

სასტამბო ხელნაწერი ასოები	
ღანცალკევებული	
მთავრული	სასტრიქონო
ღაბმული	
მთავრული	სასტრიქონო

სასტამბო ბეჭდური ასოები
სასათაურო
სატექსტო მთავრული
სასტრიქონო მცირე მთავრული
ნუსხური
მხედრული

სასტამბო ხელნაწერი ასოები
ღანცალკევებული მთავრული
სასტრიქონო
ღაბმული მთავრული
სასტრიქონო

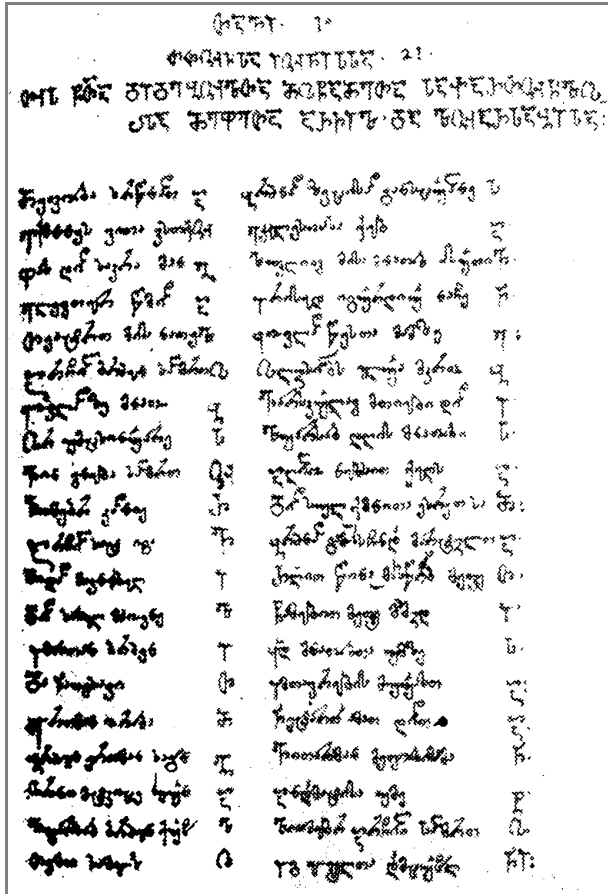
კალიგრაფია არის ხელით, ლამაზად დაწერილი ტექსტი. სა თქმა უნდა, შეიძლება ხელით დაწერილი ასოებისგან შევექმნათ კომპიუტერული საშრიფტო გარნიტური. ჰამოვა ძალიან ლამაზი ტექსტი, მაგრამ ეს არ იქნება კალიგრაფია. უს იქნება თავისუფალსტილიანი ასოებით აკრეფილი ტექსტი.

ღრავითარი აზრი არა აქვს წიგნების წერას ხელით, მით უმეტეს კალიგრაფიული ასოებით. შიდი მოცულობის ტექსტის წაკითხვა ასეთი ასოებით ძალიან ძნელია

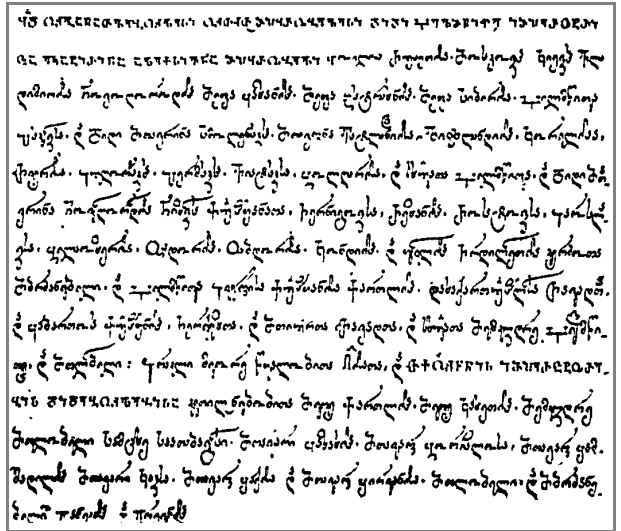
და თვალების დამღლელი. ჩიგნის ტექსტი იკრიფება სასტამბო საშრიფტო გარნიტურებით.

შაუშვებელია სარწმუნოებრივი ხასიათის ტექსტების (ფსალმუნები, ლოცვები და ა. შ.) დაწერა კალიგრაფიული ასოებით — ეს ნიშნავს მათი შინაარსის დაგინებას. ესეთი ტექსტები იწერებოდა წიგნებში და თანაც მთავრულ/ნუსხური ასოებით.

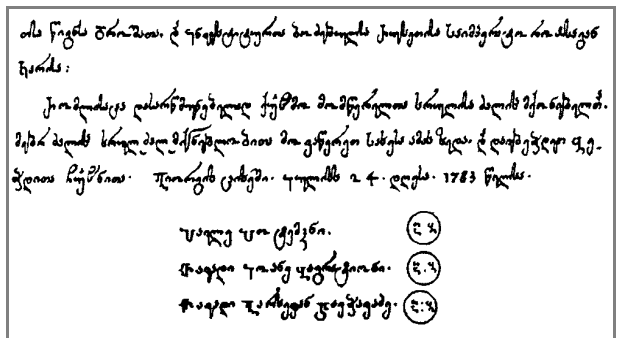
ქართული კალიგრაფიული წერის ნიმუშები

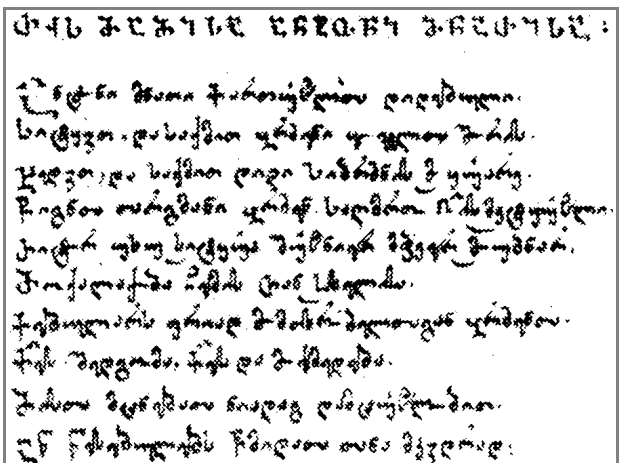
ენკონ ჯავრათიონი. „ყობილხიგვაობა“. ჯადაწერილია 1781 წელს ზობახვის მიერ

ქეორვიგევის ტრაქტატი (დასაწყისი). 1783 წ.

ქეორვიგევის ტრაქტატი. 1783 წ.

ენკონ ჯავრათიონი. „ყობილხიგვაობა“. ჯადაწერილია 1768წელს

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

Վտոնցի Էլեյնա-Մեյսիմովնայի մեծ

Իմ հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր

Էնթոն Վոնտոնի «Բյուրոկրատիայի» գաղափարի
հիմնադրիչը (1795 թ.)

Վարդ. Արար. Վարդ. Վարդ. Վարդ.
Վարդ. Վարդ. Վարդ. Վարդ.
Վարդ. Վարդ. Վարդ. Վարդ.
Վարդ. Վարդ. Վարդ. Վարդ.

Ներկայումս հարգանքով Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր

Էնթոն Վոնտոնի «Բյուրոկրատիայի» գաղափարի
մասին իր արձագանքը (1800 թ.)

ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ

Էնթոն Վոնտոնի «Բյուրոկրատիայի»
Գաղափարը 1795 թվականի հիմնադրիչի մեծ

Ներկայումս հարգանքով Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր
հարգանքով Ձեր մեկնելու համար
դիմում եմ ներկայացնել Ձեր

Մեծ Վոնտոնի «Բյուրոկրատիայի»
Գաղափարը II-ն համար (1784 թ.)

ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ
ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ

Վոնտոնի «Բյուրոկրատիայի» գաղափարի
մասին իր արձագանքը (1784 թ.)

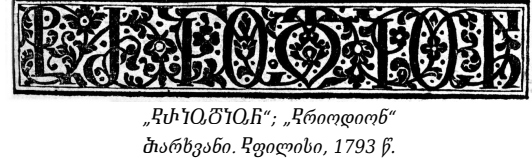
ՎՈՆՏՈՆԻ ԷԼԵՅՆԱ-ՄԵՅՍԻՄՈՎՆԱՅԻ ՄԵՏՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՆԻ

ღმირან ზარეჯანის-ბე' ჟო-სეს
 თქიან ღო-ნელსან.
 ღბდთლ-ჟესიან ყბეთელსა' ლე-
 ქსი მას თქეს' რო-მელსან.
 ზილარ ღეთს' სარგის' დმო-გუ-
 ლსან, მას ჟნა დანუბრო-მელსან.
 და ღარიელ მისსან' კუსთველსან,
 მის-თვს ცრემლ- შეუ შრ-მელისა'

ფრანგულენტი ღარი ღროსეს სტატიიდან ჟურნალიში
 "Journal Asiatique" 1832 წ.

ქართული ქსოვილწერის ნიმუშები

ქსოვილწერა — დეკორატიული ხელწერა, რომელიც ჰკრავს სტრიქონს განუწყვეტელ ორნამენტში.

ქართული ხვეულწერის ნიმუშები

ხვეულწერა — დეკორატიული ხელწერა მხედრული ასოებით, რომელიც იხმარებოდა მე-17—19 სს. ხელნაწერებში ავტორის ან გადამწერის ხელმოწერის გადმოსაცემად.

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

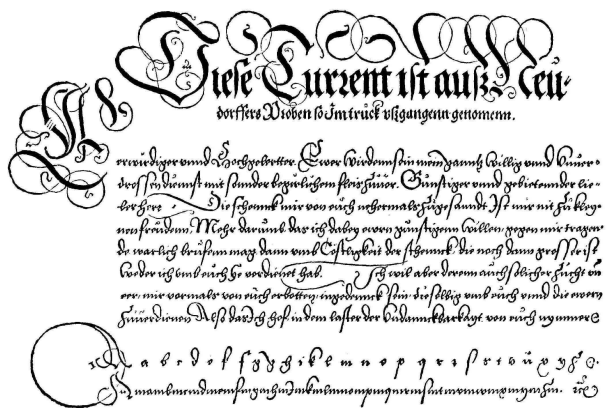
Էնթոն Վագրաբոլոնի «Բյոբոլոնիցյան» գաղմբերի
Շաքիտ սեպեթր Էլեքսիսիի եղբորը (1800 թ.)

Մարի Վրոնսե եղբորը

Վերոպուլի Կալիգրաֆիսի Ե-16-18 ՆՆ. Նիմուքի

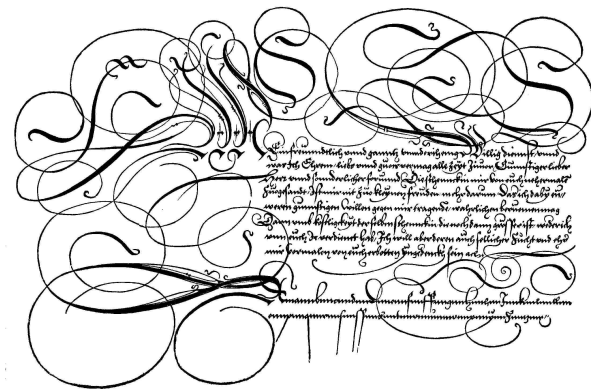
Միս Գասագեթադ, տյ ռա արիս տանաթեդրոզե Կալիգրաֆիա, ջնախոտ յերոպուլի Կալիգրաֆիսի Ե-16-18 Նա-
յունեթիս Յոզիգերտի Նիմուքի.

CASPAR NEFF. Կըղընի, 1549.

MICHAEL BAURENFEIND. Կըղընի, 1716

URBANN WISS. Կըղընի, 1562.

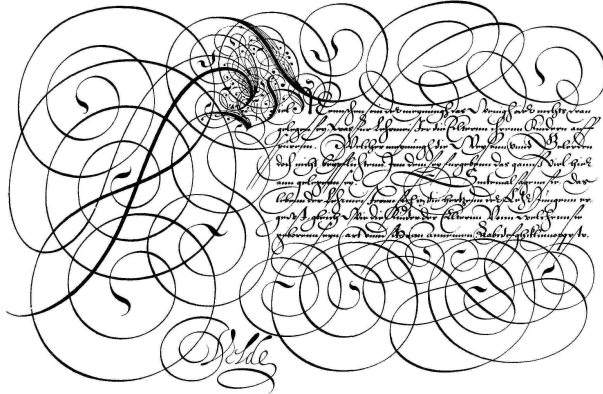
JOHANN CHRISTOPH ALBRECHT. Կըղընի, 1766

ՎԷՍՏԱՎԱՐ ԿԵՐԱՂԵՏԵՔԱՐՆ ԵՎՐԱՍՏՐԱՊԻԱՆ ԵՊԻՏՈՒՄ

*L*ardec. *Le* *V*oltairec
 ბადიოთრე დუ ლუ აუ ეჟლე
 დე *D*avie *S*ouby *S*ignez. *S*uban
 პრადიუ აუ ლაიუ პარაოიარ ლაი
 დე *N*oumaitcoum *S*avau
 ზუალ ა *C*ommaitin, *a* *L*ouise
*C*oumaitoir *S*e *J*unuc. *S*iq *la*
 ou *r*ecogiu *d*ebuio *l*ozamion *a*
S *N*oumaitcoum *S*e
*N*oumaitcoum *S*e *S*icau *d*e *la*
*C*oumaitoum *g*auilhomm *d*e *la*
*C*hambre *d*u *R*oy, *S*a *S*omme
*d*e *d*ia *S* *l*uod *S*uonid *q*ue *l*ez

LOUIS SENAULT. 1660

*D*e *l*e
J *H* *L* *M* *N* *O* *P* *Q* *R* *S* *T* *V* *W* *X* *Y* *Z*

JAN VAN DEN VELDE. 1605

To the Right Honourable the
Lord Mayor, and Court of Aldermen,
Of the City of London.
A B C D E F G H I
To the Honble the Sub-Governor,
Deputy-Governor, and Directors of
the South-Sea Company.
J K L M N O P Q R
To the Honourable the
Governor, Deputy-Governor, and Directors
Of the Bank of England.
S T V W X Y Z

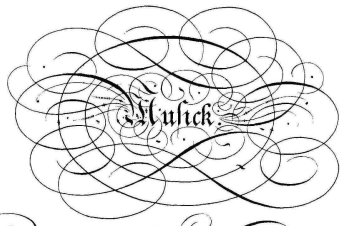
Invented, & Written by Joseph Champion,
Master of the Doardina School, in
King's Head-Court, S^t. Paul's Church-Yard.

JOSEPH CHAMPION. 1743

THE SECOND PART OF
Mr. Isaac's Writing
Exemplified in the several Hands, and Forms of Business;
With a grand piece of German Text, and
A new set of Running-Hand Capitals, & Examples, &c.
 WRITTEN
By the late eminent Mr. John Bland.
And carefully Copied from his original Manuscripts found in the Collections of the Curator.
J. HOWARD London SCULPSIT

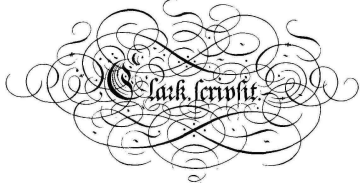
JOHN BLAND. 1760

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

*Musick the sweetest Gift our heav'n:
And Notes sweetest Angels cho're:
Musick can soften Passions here,
And make despairs and sorrows please:
Our Sings below it doth improve,
And antedate the Bishops above.*

*What sorrows the 'real what charms the Care
As Musick, this is certain: 'Tis fit it were
As sweet as Musick too, the is 'Diagnosis
The face to touch the 'ear it strikes the 'eyes
The Music heavenly such as in a 'sphere
We only can admire, but cannot 'hear!*

RICHARD CLARK. Մոտեցման, 1758

*Spem locat in Te Domine,
Qui novit Tua quod fines
Ovis carere, Nomen adorat
pius Precibus honorat
Ergo novum ferte melos
Rege, Qui manibus Coelos*

*Et mare, terramq; creavit
Bonus undique decoravit
Qui miserator, miserum
obliviscitur haud, verum
Sanguinetas perdit atroces,
Et ventem Jurat ope voces.*

*Auctor è adjuce me, Poëtaq; doloi dema
juvange manus perit tumentis Cuncto facinore genae
Verna Patri Superum Cunctarum Domino rerum Unigena gratia Nato, Deus Pneumatiq; sacrate.*

RICHARD DANIEL. Նոյն ժամանակ, 1664

Վերջինիս. 19-րդ և 20-րդ դարեր

*Herzliche
Glückwünsche
zum Neuen Jahre*

*Letzter
Gruss*

Baptême

Rechnung

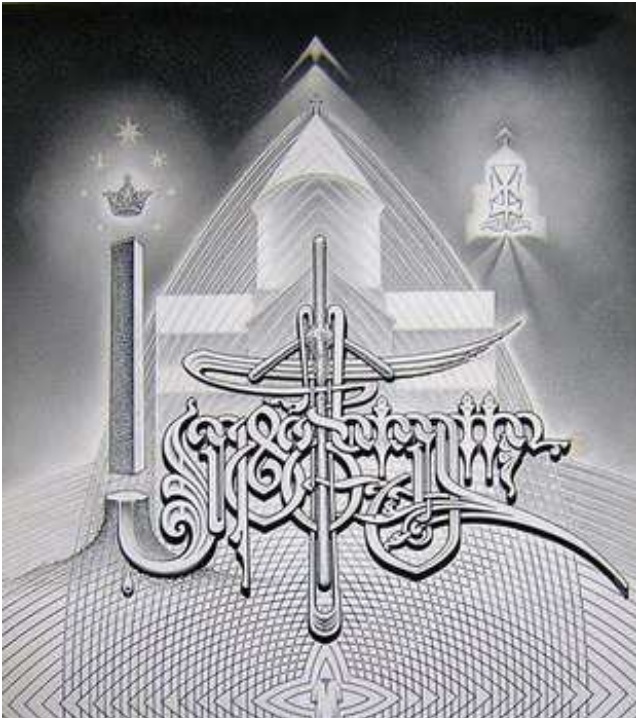
Rechnung

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

შირ ჯუჯანაძის ნაშრომები

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

შასკვნები

კალიგრაფიის აღდგენის დღევანდელი ცდები მომაგონებს სიარულს სრულ სიბნელეში. ჩვენ არ ვიცით ასომთავრული და ნუსხური ასოები და ვერც ვიცნობთ მათ. ჩემ პირობებში, კალიგრაფიის ხელოვნების რომელ აღდგენაზეა ლაპარაკი?

ჩიგნების (სახარების, ფსალმუნების, პოემების) და საერთოდ დიდი მოცულობის ტექსტების ხელით გადაწერას არა აქვს არავითარი აზრი. ჩსეთი ტექსტები უნდა აიკრიფოს კომპიუტერული საშრიფტო გარნიტურების მეშვეობით.

კალიგრაფიული ასოებით დაწერილი ტექსტი იკითხება ძნელად. ჩსეთ ტექსტს აქვს არა შინაარსობრივი, არამედ ესთეტიკურ-მხატვრული მნიშვნელობა

ჩრ არის გამორიცხული, რომ კალიგრაფიული ხელოვნების აღსადგენად ჩვენ უნდა გავიაროთ ძველი წიგნების გადაწერის საფეხური თუნდაც იმიტომ, რომ შევეჩვიოთ ასომთავრულ-ნუსხური ასოების წერას და თვით მათ გარჩევასაც. ჭაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ ეს არის კალიგრაფიის აღდგენის პროცესის ერთ-ერთი საფეხური, და არა ბოლო მიზანი.

შა კიდევ! ქართული კალიგრაფიის აღდგენის პროცესის საწყისი და უმთავრესი საფეხურია ქართული ხელნაწერი წიგნების ელექტრონული ვერსიების დამზადება (მათი სკანირება და PDF-ფორმატში გადაყვანა). შა შემდეგ ამ უდიდესი სიმდიდრის მოთავსება ინტერნეტში, რომ ნებისმიერ მსურველს შეეძლოს მათი ნახვა და შესწავლა.

უს, რომ ჩელნაწერთა უროვნულ ცენტრში ეს სიმდიდრე არის ჩამარხული და არავის არა აქვს შესაძლებლობა ცალი თვალთ მანინც შეხედოს მათ, არ უწყობს ხელს არც ჩვენი ანბანის (ასომთავრულ-ნუსხურის) სრული სახით შესწავლას, არც კალიგრაფიის აღდგენას, არც ჩვენს წარსულთან გაწყვეტილი კავშირ-

რის აღდგენას და არც მრავალ სხვა რამეს. ჩსეთი სიმდიდრე გინდა გქონია, გინდა არა.

უივე ეხება ქართულ პირველნაბეჭდ წიგნებსაც. ცფრო სწორად, 1629-1818 წლებში გამოცემულ წიგნებს. ჩემ წიგნების რაოდენობა არც თუ ისე დიდია.

ქართული ძველნაბეჭდი წიგნების რაოდენობა	
ჟამოცემის წელი	ჩიგნების რაოდენობა
1629-1705 წწ.	5
1709-1722 წწ.	20
1737-1744 წწ.	13
1749-1800 წწ.	48
1801-1818 წწ.	11
ჭთლიანად 1629-1818 წწ.	სულ 97

ჩრა მგონია, რომ 97 წიგნის ელექტრონულ ვერსიაში გადაყვანა წარმოადგენდეს დიდ სიმძნელეს. საწყის ეტაპზე რომ დამზადდეს ეს წიგნები, იქნება ძალიან კარგი და სასარგებლო ყველასათვის.

შა საჭიროა ასევე ჩვეულებრივი ხელნაწერების (წერილები, სიგელები, ბრძანებულებები და ა. შ.) ელექტრონული ვერსიების დამზადება, რადგან მათში, ალბათ, მოიპოვება კალიგრაფიის (ქსოვილწერის, ხვეულწერის) მრავალი ნიმუში.

ურთი სიტყვით, ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რა არის შექმნილი ჩვენი წინაპრების მიერ, რომ შევითვისოთ ეს ყველაფერი და განვაავითაროთ. ჩმჟამად კი ჩვენ და ჩვენი წერილობითი საგანძური ვართ მოწყვეტილები ერთმანეთისაგან.

ქართული

ქელითწერა

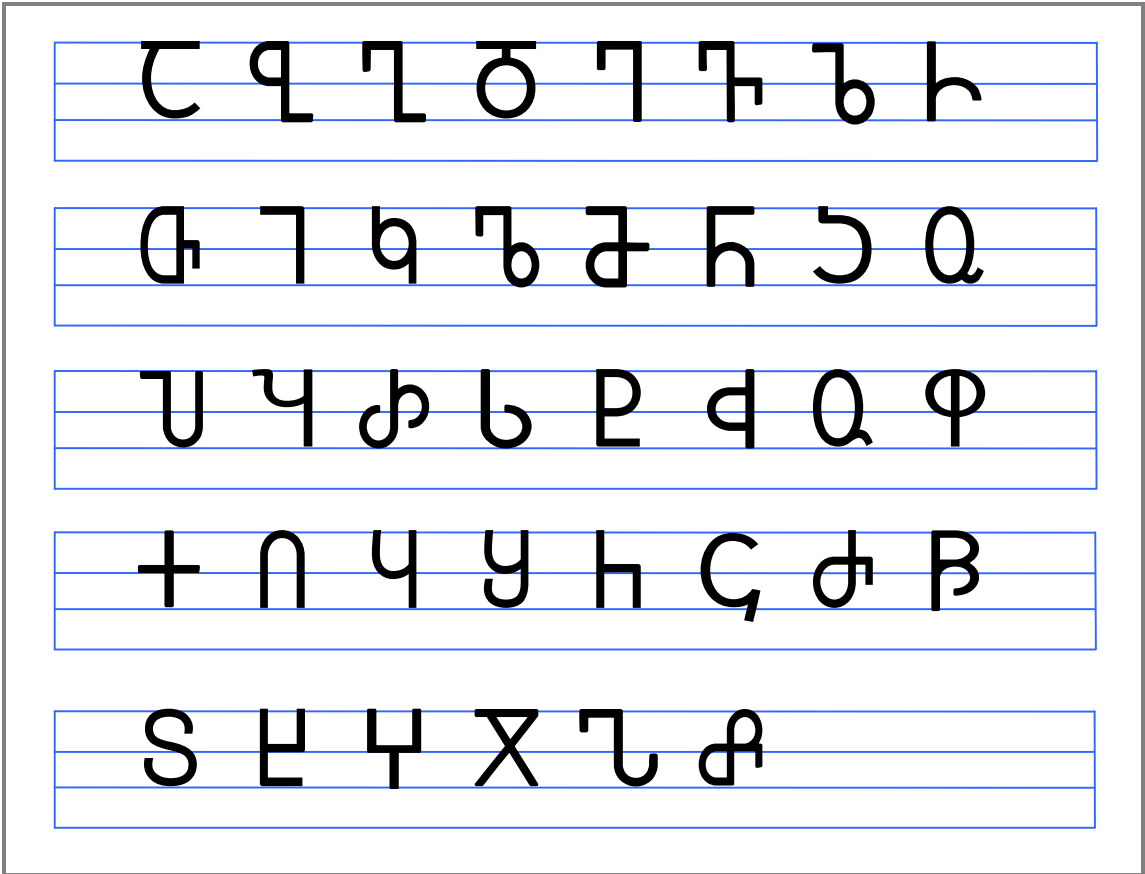
ართული ასოების გაბმული წერის ასათვისებლად თანმიმდევრულად გამოიყენება შემდეგი ბადეები: ოთხხაზიანი — შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2,3; 1:2; 1:1,8; ორხაზიანი — შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,75; ცალხაზიანი — შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,7. (იხ. სურათები). ჟადე უადვილებს შემსწავლელს წერის შეგნებულად ათვისებას.

შესწავლის ბოლო ეტაპზე გამოიყენება ცალხაზიანი ფურცელი. შესწავლის საწყისი სსაფეხურიდან იწყება დახრილი და გადაბმული წერის ათვისება,

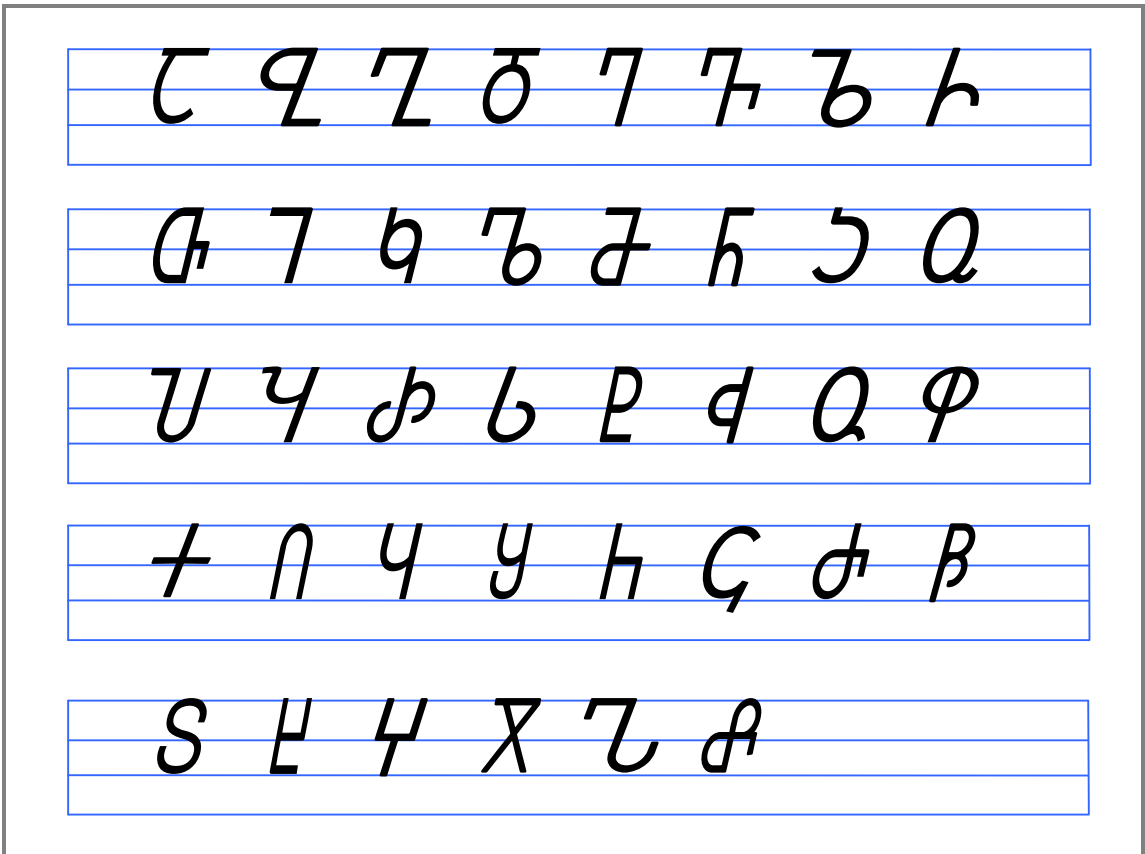
ქქქქქქქქ

ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს
ჟ	ღ	ღ	რ	რ	რ	ს

ქელითწერი მთავრული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება.
1-ლი საფეხური

მთავრული ასოების ანბანური მწკრივი (სწორი)

მთავრული ასოების ანბანური მწკრივი (დახრილი)

ქ	ყ	რ	შ	ჩ	ც	ც
ჩ	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
	ც	ც	ც			

ქვემოთხსენიებული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება.
1-ლი საფეხური

ჯ თ რ მ ა მ უ რ მ

შუა ტანის ასოები

წ ხ შ ჩ ს ს ძ ძ

ხედა ტანის ასოები

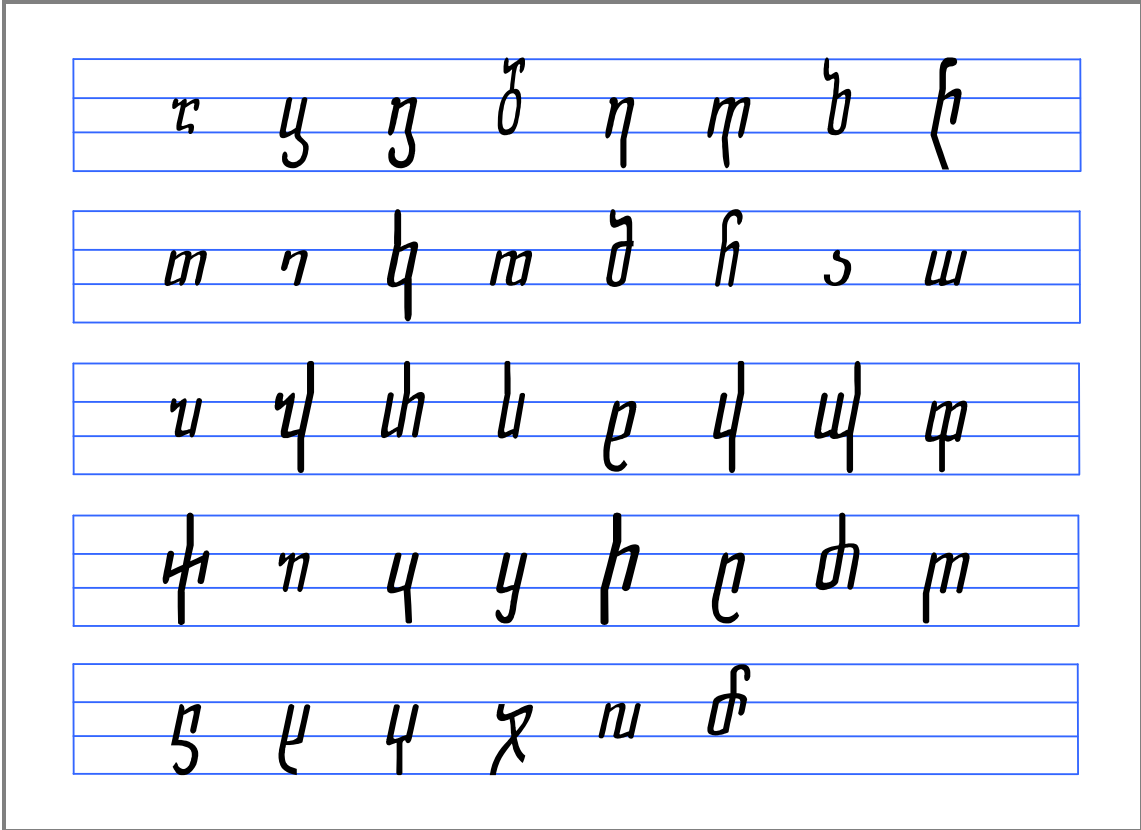
ყ ვ რ თ მ მ ყ ყ რ მ მ მ ყ ჯ

ჩვედა ტანის ასოები

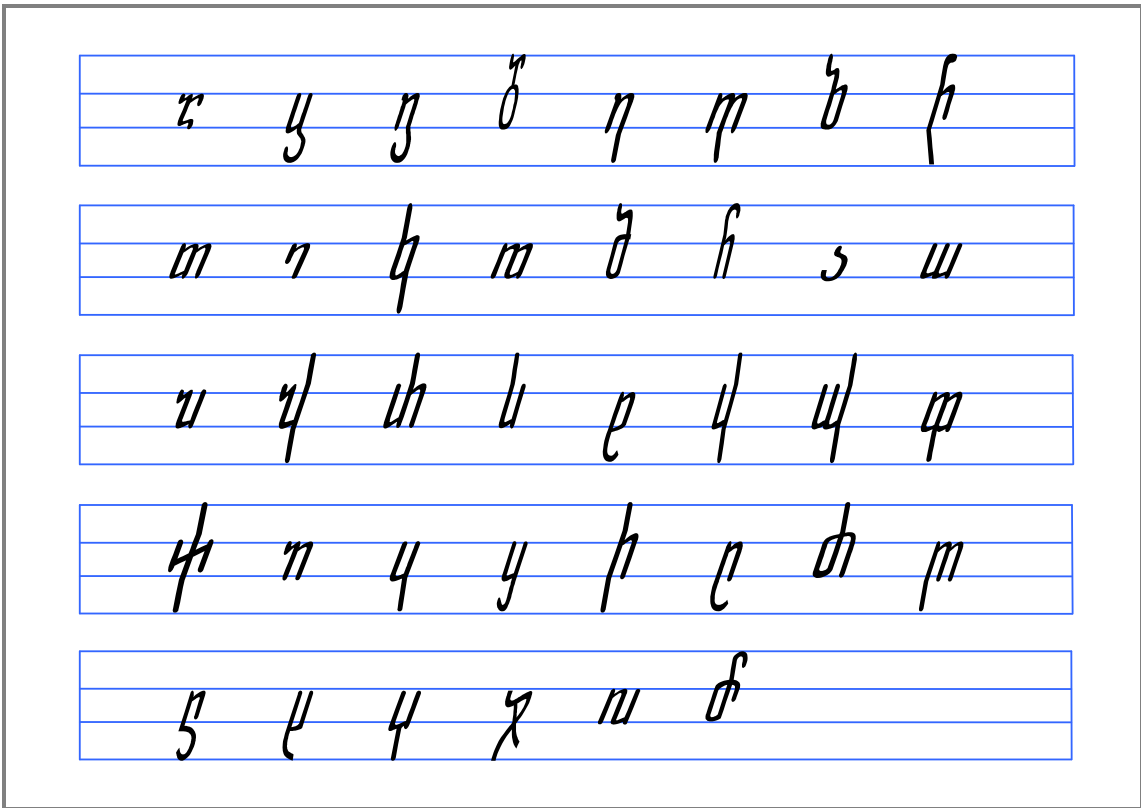
ჩ ბ ყ ყ ა ყ ჩ

ძთლიანი ტანის ასოები

ჩუხური ასოები

Բնագրության սեռի սեռային մշակում (նշմ)

Բնագրության սեռի սեռային մշակում (դաշնակ)

ԲՆԱԳՐՈՒՄ

ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ
ს	თ	ი	კ	ლ	მ	ნ
რ	ო	პ	ჟ	ჩ	ც	ც
ჭ	ხ	ყ	შ	წ	წ	წ
ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ	წ
ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ

ქელნაწერი მხედრული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება.
1-ლი საფეხური

ა ბ ი ე ო

ყუბანი ასოები

ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ო პ რ ს უ ქ ძ წ ც ჯ

ხედა ასოები

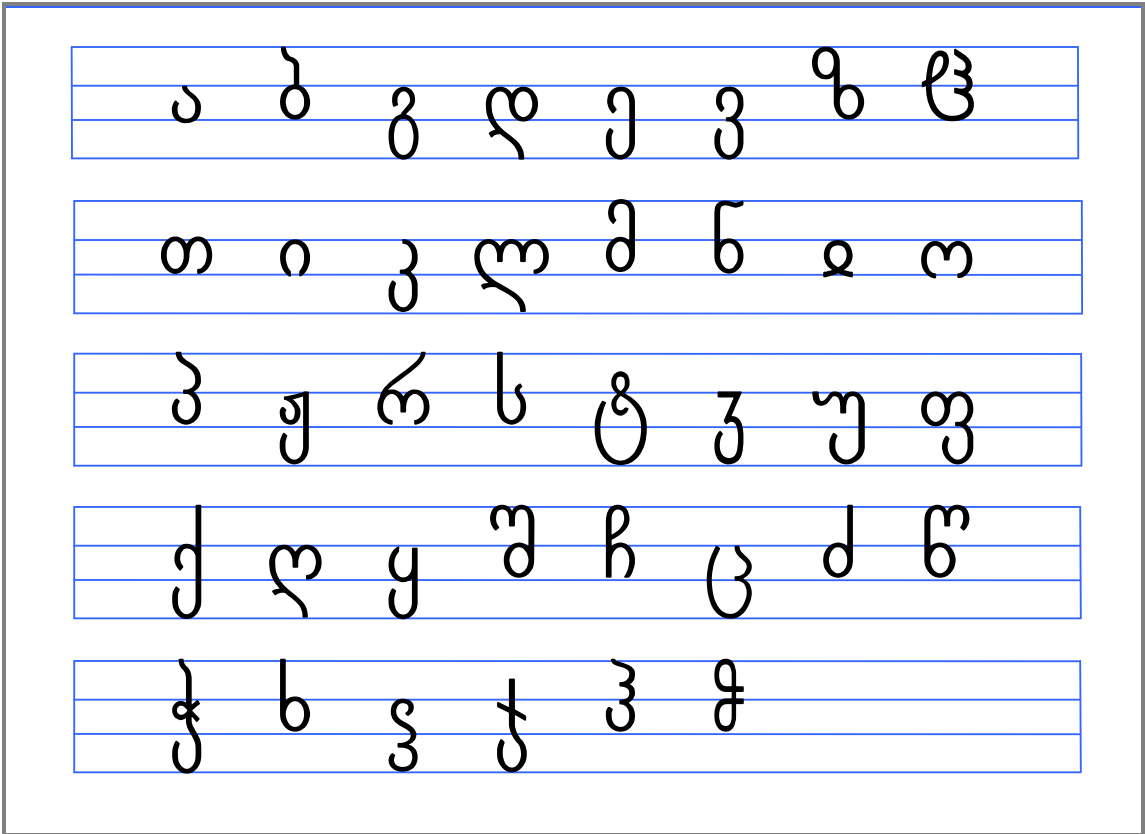
გ დ ე ვ კ ლ უ ზ უ ფ ღ ყ ც ჯ

ჩვედა ასოები

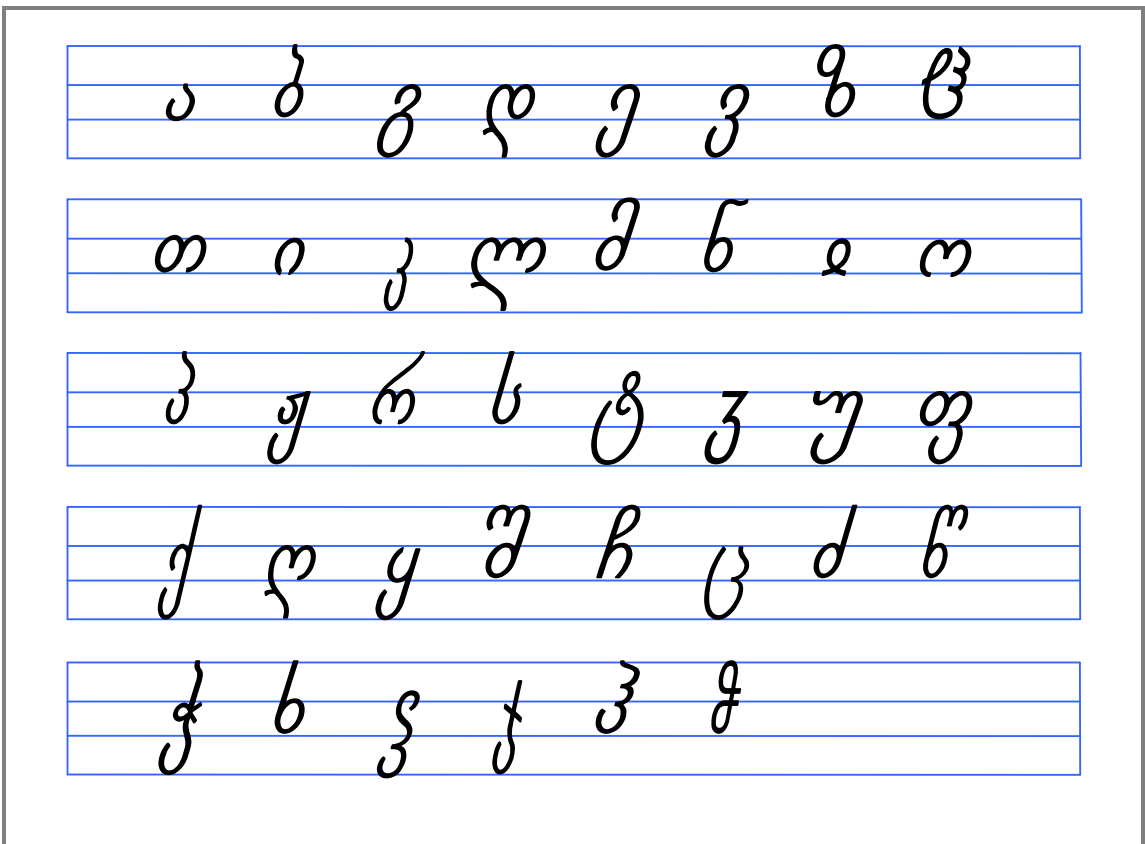
ტ ქ ჯ ჸ

ძალიანი ასოები

შხედრული ასოები

ძხედრული ასოების ანბანური მწკრივი (სწორი)

ძხედრული ასოების ანბანური მწკრივი (დახრილი)

ქართული წერის ათვისება. 2-ე საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. შახრა.
 ჭკედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 6,5 + 5,0 + 6,5. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2,3.

ქართული წერის ათვისება. 3-ე საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. შახრა.
 ჴვედა-, შუა- და ჴედატანის ჴომები 5,0 + 5,0 + 5,0. ყუატანის და ჴედატანის შეფარდება 1:2.

სა ვბ ჯგ დღ ჯე

ჴე ზზ ხზ ძთ ჯო

ბჴ ზღ ძძ ჩხ ჯე

აო უპ ყე ძრ სს

ღე ძჴ აოე ფე თე

ლღ ყე ყე ხხ გზ

ძძ ბბ სჴ ებ ყჴ

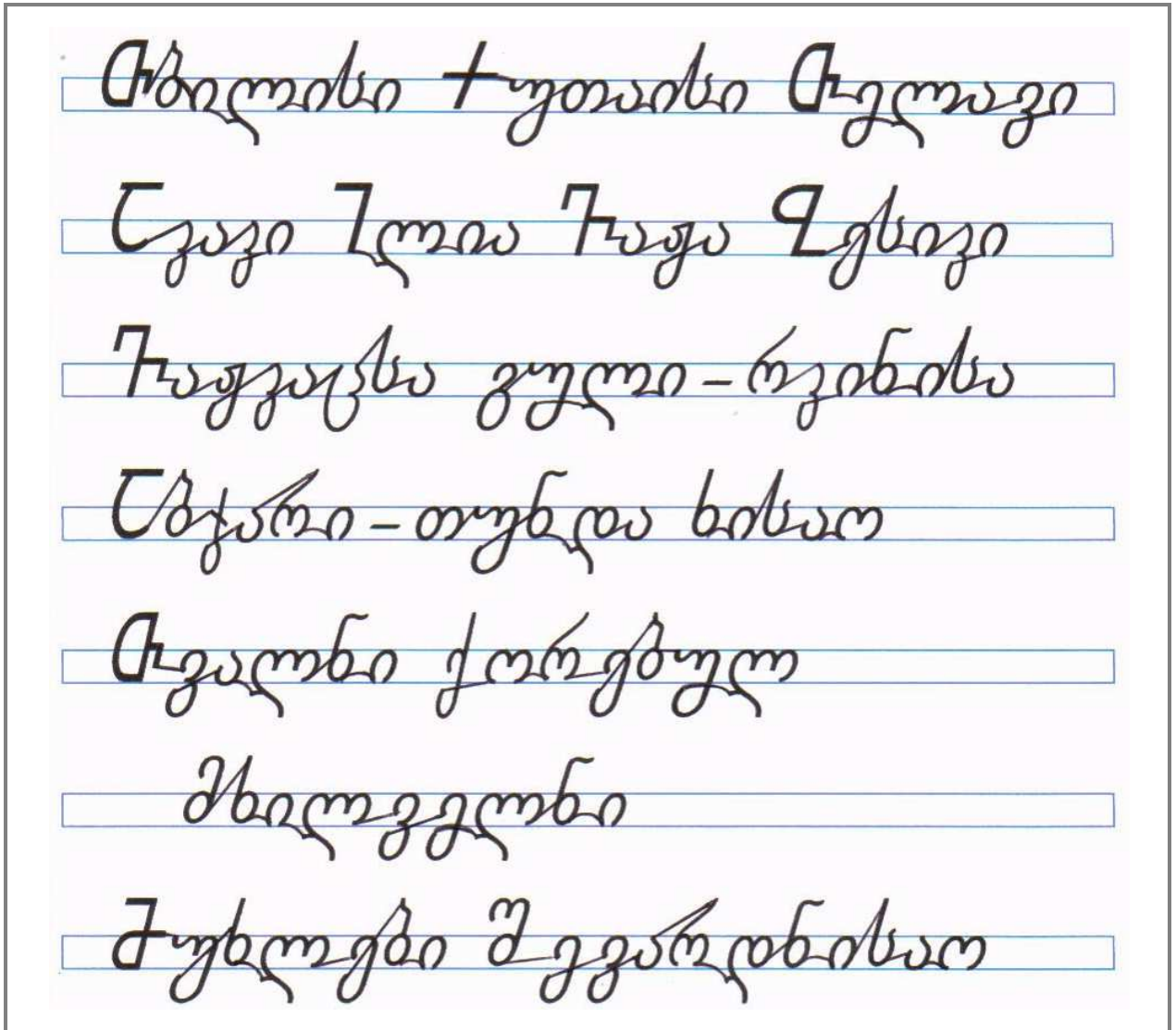
ჩე ჯჴ ძძ

ბგდგვზსთიკლოძნდოპერსტ

კუფქლეშჩქძნქხჯქჴ

მტნიმტნი

ქართული წერის ათვისება. მე-4 საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. გადაბმა.
ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,2 + 4,0 + 3,2. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,8.

ქართული წერის ათვისება. მე-5 საფეხური. ორნაზიანი რვეული. ჟადაბმა.
 ჴვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,25 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,75.

ზეგვარდეს სწავლა, გულ-

მოდგინება,

ყრთმა და ქათვა ნუ დაგზარ-

დება,

ჭუდამ განსოვდეს, რომ

შენი ცოდნა,

ყენსა ქვეყანას გამთად-

დება.

ქართული წერის ათვისება. 3ე-6 საფეხური. გალხაზიანი რვეული. ჟადაბმა.

ქვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,1 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,7.

ქ. თბილისი

ქართული კლავიატურის ხარვეზები

ქართული ანბანის სრული სახით აღდგენასთან ერთად უნდა მოგვარდეს ქართული კლავიატურის პრობლემები. შირველყოვლისა, კლავიატურაზე უნდა განლაგდეს ქართული ანბანის სუყველა 38 ასო. ქაც შეეხება მათ განლაგებას კლავიშებზე, ეს საკითხი მოგვარებულია ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნის ბოლოს, როდესაც შეიქმნა ქართული საბეჭდი მანქანის ასოების განლაგება. შირობითად მას შეიძლება ვუწოდოთ: **ИЗОБРАЖЕНИЕ**. ქავის დროზე ხელოვნურად იქნა შექმნილი კლავიატურის ისეთი განწყობები, რომელშიც ქართული ასოები დალაგებულია ინგლისური ასოების წყობაზე, ზოგში კი რუსულისაზე. ღსეთი კლავიატურის ხმარება არ არის მიზანშეწონილი.

ქართულ ანბანში 38 ასოა და მათი თანმიმდევრობა შემდეგია:

ქართული ანბანი
ქ ყ ჯ ბ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ

ქართულ ანბანში, ისევე როგორც ნებისმიერ სხვა ევროპულ ანბანში, არის სამი სახის ასო — მთავრული და ორი სასტრიქონო. ღმ თვისებით ქართული ანბანი არაფრით არ განსხვავდება სხვა ევროპულ ანბანებისგან ბერძნულის და სომხურის ჩათვლით.

ქართული ასოების სახეობები
<i>მთავრული</i>
ქ ყ ჯ ბ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
<i>სასტრიქონო</i>
<i>ჩუხხური</i>
ქ ყ უ ღ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
<i>ძხედრული</i>
ა ბ გ დ ე ვ ზ ჭ თ ი კ ლ მ ნ დ ო პ ჟ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ

ჩებისმიერი ქართული საშრიფტო გარნიტური შესდგება შემდეგი ასოებისგან:

ქართული საშრიფტო გარნიტურის ასო-ნიშნები	
<i>UNICOD-ის ნუმერაცია</i>	<i>მთავრული, ჩუხხური და ძხედრული ასოები</i>
10A0–10CF	ქ ყ ჯ ბ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
2D00–2D2F	ქ ყ უ ღ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
10D0–10FF	ა ბ გ დ ე ვ ზ ჭ თ ი კ ლ მ ნ დ ო პ ჟ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ

სუყველა ასოს ერთი გარნიტურის ფარგლებში აქვს ერთნაირი თვისებები: შტრიხების სისქე და ფორმა, შუა-, ზედა- და ქვედა ტანის ზომები, ნაჭდევის ფორმა და ა. შ. ღექსტის აკრეფა სურვილისამებრ ხდება ნებისმიერი ასოებით.

ჩუხხური საშრიფტო გარნიტურის ასოები
ქ ყ უ ღ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
ქ ყ ჯ ბ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
ძხედრული საშრიფტო გარნიტურის ასოები
ა ბ გ დ ე ვ ზ ჭ თ ი კ ლ მ ნ დ ო პ ჟ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ
ქ ყ ჯ ბ ო ჟ ზ თ ც ქ ი ხ ს ღ გ ძ რ ნ დ ვ ზ უ ჟ ლ მ ნ დ ჳ რ ს ტ ჳ უ ფ ქ ღ ყ შ ი ც ძ წ ჭ ხ ე ჯ ჳ ჳ ჳ

ქართული კლავიატურა

ღლავიატურა გარეობილია ონიკოშის ქართული დიაპაზონის შესაბამისად:

ონიკოშ-ის ქართული დიაპაზონი																
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
10A	ჲ	ჳ	ჴ	ჵ	ჶ	ჷ	ჸ	ჹ	ჺ	჻	ჼ	ჽ	ჾ	ჿ	ჿ	ჿ
10B	ჸ	ჹ	ჺ	჻	ჼ	ჽ	ჾ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ
10C	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ	ჿ										
10D	ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ	ჟ
10E	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ	ღ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ	ჯ
10F	ჰ	ჱ	ღ	ყ	შ	ჭ										
2D0	რ	ყ	უ	ფ	ქ	ღ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ	ჯ	ჟ
2D1	მ	ლ	პ	ჟ	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ	ღ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ
2D2	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ										

ონიკოშ-ის სასვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები																
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
002		!	"	#	\$	%	&	'	()	*	+	,	-	.	/
003	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
004	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
005	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[\]	^	_
006	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
007	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	
00A		¢	£		¥		§	©		«	¬	-	®			
00B		±										»				
201			-	—				'	'	,	“	”		„		
202							...									
203	‰									<	>					
20A												€				
211							№									

ჭეხთაქორი ნიშნები

QWERTY-ის ქართული დიაპაზონი										
შთავრული ასოები										
წ	10A0	ყ	10A8	ჩ	10B0	ც	10B8	ცხ	10C0	10C8
ჭ	10A1	ყ	10A9	ც	10B1	ჩ	10B9	ჩხ	10C1	10C9
ყ	10A2	ც	10AA	ჩ	10B2	ჩ	10BA	ჩ	10C2	10CA
წ	10A3	ჩ	10AB	ჩ	10B3	ჩ	10BB	ჩ	10C3	10CB
ყ	10A4	ჩ	10AC	ჩ	10B4	ჩ	10BC	ჩ	10C4	10CC
ყ	10A5	ჩ	10AD	ჩ	10B5	ჩ	10BD	ჩ	10C5	10CD
წ	10A6	ყ	10AE	ჩ	10B6	ჩ	10BE		10C6	10CE
წ	10A7	ყ	10AF	ყ	10B7	ჩ	10BF		10C7	10CF

QWERTY-ის ქართული დიაპაზონი										
სასტრიქონო (მხედრული) ასოები										
ა	10D0	ი	10D8	რ	10E0	შ	10E8	ჭ	10F0	10F8
ბ	10D1	კ	10D9	ს	10E1	ჩ	10E9	ჭ	10F1	10F9
გ	10D2	ღ	10DA	ტ	10E2	ც	10EA	ღ	10F2	10FA
დ	10D3	მ	10DB	უ	10E3	ძ	10EB	წ	10F3	10FB
ე	10D4	ნ	10DC	ფ	10E4	წ	10EC	წ	10F4	10FC
ვ	10D5	ო	10DD	ქ	10E5	ჭ	10ED	ჭ	10F5	10FD
ზ	10D6	პ	10DE	ღ	10E6	ხ	10EE		10F6	10FE
თ	10D7	ჟ	10DF	ყ	10E7	ჯ	10EF		10F7	10FF

QWERTY-ის ქართული დიაპაზონი										
სასტრიქონო (ნუსხური) ასოები										
ა	2D00	ა	2D08	ბ	2D10	გ	2D18	დ	2D20	2D28
ე	2D01	ე	2D09	ვ	2D11	ზ	2D19	თ	2D21	2D29
ი	2D02	ი	2D0A	კ	2D12	ლ	2D1A	მ	2D22	2D2A
ო	2D03	ო	2D0B	ე	2D13	თ	2D1B	ი	2D23	2D2B
რ	2D04	რ	2D0C	ფ	2D14	ო	2D1C	ე	2D24	2D2C
ო	2D05	ო	2D0D	ყ	2D15	უ	2D1D	თ	2D25	2D2D
ხ	2D06	ხ	2D0E	ჩ	2D16	ე	2D1E		2D26	2D2E
ო	2D07	ო	2D0F	ყ	2D17	ჯ	2D1F		2D27	2D2F

QWERTY-ის სახვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები											
		(028	0	030	8	038	@	040	H	048
!	0021)	0029	1	0031	9	0039	A	0041	I	0049
"	0022	*	002A	2	0032	:	003A	B	0042	J	004
#	0023	+	002B	3	0033	;	003B	C	0043	K	004B
\$	0024	,	002C	4	0034	<	003C	D	0044	L	004C
%	0025	-	002D	5	0035	=	003D	E	0045	M	004D
&	0026	.	002E	6	0036	>	003E	F	0046	N	004E
'	0027	/	002F	7	0037	?	003F	G	0047	O	004F

QWERTY-ის სახვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები											
P	0050	X	0058	`	0060	h	0068	p	0070	x	0078
Q	0051	Y	0059	a	0061	i	0069	q	0071	y	0079
R	0052	Z	005A	b	0062	j	006A	r	0072	z	007A
S	0053	[005B	c	0063	k	006B	s	0073	{	007B
T	0054	\	005C	d	0064	l	006C	t	0074		007C
U	0055]	005D	e	0065	m	006D	u	0075	}	007D
V	0056	^	005E	f	0066	n	006E	v	0076	~	007E
W	0057	_	005F	g	0067	o	006F	w	0077		

QWERTY-ის სახვენი ნიშნები, ციფრები და ლათინური ასოები											
¢	00A2	®	00AE	“	201B	€	20AC				
£	00A3	±	00B1	”	201C	№	2116				
¥	00A5	»	00BB	„	201E						
§	00A7	-	2013	...	2026						
©	00A9	—	2014	‰	2030						
«	00AB	'	2018	<	2039						
¬	00AC	'	2019	>	203A						
-	00AD	,	201A	“	201B						

წლიწლიანი ადგილმდებარეობა კლავიატურაზე

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
„	!	?	№	§	%	:	.	;	,	/	-	=	(←		Ins	Hm	PU
Tab	ღ	ჯ	უ	კ	ე	ნ	გ	შ	წ	ზ	ხ	ც			Del	En	PD	
lock	ფ	ძ	ვ	თ	ა	პ	რ	ო	ღ	დ	ქ		Enter					
Shift	ჭ	ჩ	ყ	ს	მ	ი	ტ	ქ	ბ	ჭ		Shift					↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
“	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	+)	←		Ins	Hm	PU
Tab	ლ	პ	ო	ყ	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ	ც	ძ			Del	En	PD	
lock	ფ	ძ	ვ	თ	ა	პ	რ	ო	ღ	დ	ქ		Enter					
Shift	ჭ	ჩ	ყ	ს	მ	ი	ტ	ქ	ბ	ჭ		Shift					↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ჭ									ჭ			Del	En	PD	
lock										ჭ			Enter					
Shift								ღ				ჭ	Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ქ									ქ			Del	En	PD	
lock										ქ			Enter					
Shift								ღ				ქ	Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

ქართული კლავიატურა

ჭართული კლავიატურის უნივერსალური გარეობა
მთავრულ-მხედრული ასოების ასაკრეფად

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
„	!	?	№	§	%	:	.	;	,	/	-	=	(←		Ins	Hm	PU
Tab	ღ	ჯ	უ	კ	ე	ნ	გ	შ	წ	ზ	ხ	ც				Del	En	PD
lock	ფ	ძ	ვ	თ	ა	ბ	რ	ლ	დ	ქ			Enter					
Shift	ჭ	ჩ	ც	ხ	ძ	ი	ტ	ქ	ბ	ჰ			Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl		←	↓	→

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
“	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	+)	←		Ins	Hm	PU
Tab	წ	ჩ	ც	ხ	ძ	ი	ტ	ქ	ბ	ჰ	გ					Del	En	PD
lock	ფ	ძ	ვ	თ	ა	ბ	რ	ლ	დ	ქ			Enter					
Shift	ჭ	ჩ	ც	ხ	ძ	ი	ტ	ქ	ბ	ჰ			Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl		←	↓	→

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ჰ							ჰ						Del	En	PD
lock								ფ					Enter					
Shift							ღ			წ			Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl		←	↓	→

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ჰ							ჰ						Del	En	PD
lock								ფ					Enter					
Shift							ღ			წ			Shift				↑	
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl		←	↓	→

ჭეხიასიანი ხორეორეცესი

ქართული კლავიატურის უნივერსალური გაწყობა
მთავრულ-ნუსხური ასოების ასაკრეფად

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
„	!	?	№	§	%	:	.	;	,	/	-	=	(←		Ins	Hm	PU
Tab	ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ	Del	En	PD
lock	ჟ	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ცხ	Enter		
Shift	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ც	↑
Ctrl		Alt									Alt				Ctrl	←	↓	→

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
“	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	+)	←		Ins	Hm	PU
Tab	ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ	Del	En	PD
lock	ჟ	რ	ს	ტ	უ	ფ	ქ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ცხ	Enter		
Shift	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ყ	შ	ჩ	ც	↑
Ctrl		Alt									Alt				Ctrl	←	↓	→

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ა								ბ					Del	En	PD
lock										ბ				Enter				
Shift								ბ					ბ	Shift				↑
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←		Ins	Hm	PU
Tab			ა								ბ					Del	En	PD
lock										ბ				Enter				
Shift								ბ					ბ	Shift				↑
Ctrl		Alt								Alt				Ctrl	←	↓	→	

ქართული კლავიატურა

კლავიატურის განწყობის სქემა
მხედრული ტექსტის ასაკრეფად

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
201E	0021	003F	2116	00A7	0025	003A	002E	003B	002C	002F	2013	003D	0028	←	Ins	Hm	PU	
Tab	10E6	10EF	10E3	10D9	10D4	10DC	10D2	10E8	10EC	10D6	10EE	10EA		Del	En	PD		
lock	10E4	10EB	10D5	10D7	10D0	10DE	10E0	10DD	10DA	10D3	10DF	Enter						
Shift	10ED	10E9	10E7	10E1	10DB	10D8	10E2	10E5	10D1	10F0	Shift					↑		
Ctrl		Alt						Alt			Ctrl			←	↓	→		

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
201C	0031	0032	0033	0034	0035	0036	0037	0038	0039	0030	002D	002B	0029	←	Ins	Hm	PU	
Tab	10B6	10BF	10B3	10A9	10A4	10AC	10A2	10B8	10BC	10A6	10BE	10BA		Del	En	PD		
lock	10B4	10BB	10A5	10A7	10A0	10AE	10B0	10AD	10AA	10A3	10AF	Enter						
Shift	10BD	10B9	10B7	10B1	10AB	10A8	10B2	10B5	10A1	10C0	Shift					↑		
Ctrl		Alt						Alt			Ctrl			←	↓	→		

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←	Ins	Hm	PU	
Tab			10F3							10F4				Del	En	PD		
lock								10F5				Enter						
Shift							10F2			10F1	Shift					↑		
Ctrl		Alt						Alt			Ctrl			←	↓	→		

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←	Ins	Hm	PU	
Tab			10C3							10C4				Del	En	PD		
lock								10C5				Enter						
Shift							10C2			10C1	Shift					↑		
Ctrl		Alt						Alt			Ctrl			←	↓	→		

საქართველოს მთავრობის დასრულებული პროექტი

ხლავიატურის გაწყოობის სქემა
ნუსხური ტექსტის ასაკრეფად

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
201E	0021	003F	2116	00A7	0025	003A	002E	003B	002C	002F	2013	003D	0028	←	Ins	Hm	PU	
Tab	2D16	2D1F	2D13	2D09	2D04	2D0C	2D02	2D18	2D1C	2D06	2D1E	2D1A		Del	En	PD		
Lock	2D14	2D25	2D05	2D07	2D00	2D0E	2D10	2D0D	2D0A	2D03	2D0F	Enter						
Shift	2D1D	2D0C	2D17	2D11	2D0B	2D08	2D12	2D15	2D01	2D20	Shift		↑					
Ctrl		Alt							Alt			Ctrl	←	↓	→			

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
201C	0031	0032	0033	0034	0035	0036	0037	0038	0039	0030	002D	002B	0029	←	Ins	Hm	PU	
Tab	10B6	10BF	10B3	10A9	10A4	10AC	10A2	10B8	10BC	10A6	10BE	10BA		Del	En	PD		
lock	10B4	10BB	10A5	10A7	10A0	10AE	10B0	10AD	10AA	10A3	10AF	Enter						
Shift	10BD	10B9	10B7	10B1	10AB	10A8	10B2	10B5	10A1	10C0	Shift		↑					
Ctrl		Alt							Alt			Ctrl	←	↓	→			

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←	Ins	Hm	PU	
Tab			2D23								2D24			Del	En	PD		
lock								2D25				Enter						
Shift							2D22				2D21	Shift		↑				
Ctrl		Alt							Alt			Ctrl	←	↓	→			

Esc		F1	F2	F3	F4		F5	F6	F7	F8		F9	F10	F11	F12	psc	slk	pau
														←	Ins	Hm	PU	
Tab			10C3								10C4			Del	En	PD		
lock								10C5				Enter						
Shift							10C2				10C1	Shift		↑				
Ctrl		Alt							Alt			Ctrl	←	↓	→			

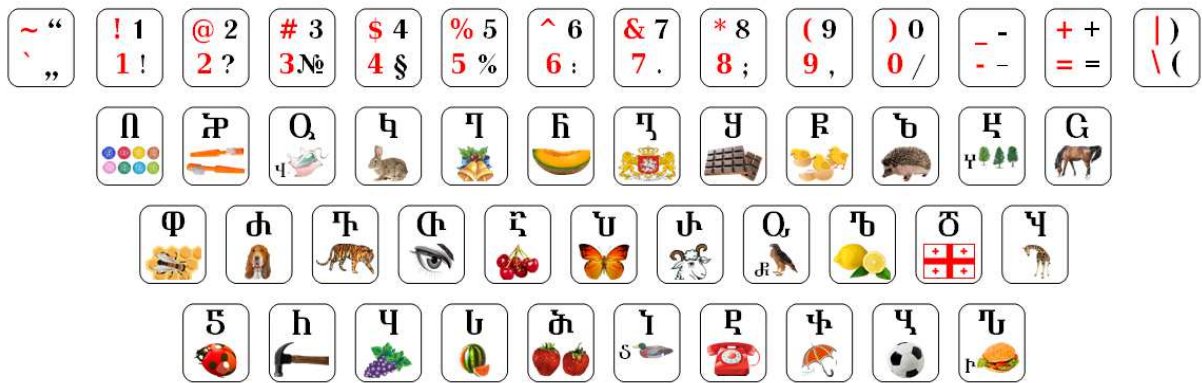
ქართული კლავიატურა

ჩაწებები კლავიშებზე

ჭართული

ჭართული საბავშვო

ჭეშთაქორი ხორორეღაქი

ქართულ-ინგლისური

~“ ` ,	! 1 1 !	@ 2 2 ?	# 3 3 №	\$ 4 4 §	% 5 5 %	^ 6 6 :	& 7 7 .	* 8 8 ;	(9 9 ,) 0 0 /	- - - -	+ + = =) \ (
Q ღ	W პ	E ყ	R ღ	T ყ	Y ჩ	U უ	I ყ	O ფ	P ხ	{ ყ	} ფ	G გ	
A ფ	S ძ	D ტ	F ტ	G ჯ	H ხ	J ქ	K ჭ	L ლ	:	“	”	ყ	
Z ზ	X ჩ	C ც	V ხ	B ბ	N ნ	M მ	< ჰ	> ჰ	?	რ	ს		

ქართულ-ინგლისური საბავშვო

~“ ` ,	! 1 1 !	@ 2 2 ?	# 3 3 №	\$ 4 4 §	% 5 5 %	^ 6 6 :	& 7 7 .	* 8 8 ;	(9 9 ,) 0 0 /	- - - -	+ + = =) \ (
Q ღ	W პ	E ყ	R ღ	T ყ	Y ჩ	U უ	I ყ	O ფ	P ხ	{ ყ	} ფ	G გ	
A ფ	S ძ	D ტ	F ტ	G ჯ	H ხ	J ქ	K ჭ	L ლ	:	“	”	ყ	
Z ზ	X ჩ	C ც	V ხ	B ბ	N ნ	M მ	< ჰ	> ჰ	?	რ	ს		

ჭართულ-ინგლისურ-აზერბაიჯანული

~ " " "	! 1 1 !	" 2 2 ?	VIII 3 3 №	; 4 4 §	% 5 5 %	: 6 6 :	? 7 7 .	* 8 8 ;	(9 9 ,) 0 0 /	- - - -	+ + = =	/) \ (
Q	Ü	E	R	T	Y	U	İ	O	P	Ö	Ğ		
Q	Ü	E	R	T	Y	U	İ	O	P	Ö	Ğ		
A	S	D	F	G	H	J	K	L	I	Ə			
A	S	D	F	G	H	J	K	L	I	Ə			
Z	X	C	V	B	N	M	Ç	Ş	,	’	”		
Z	X	C	V	B	N	M	Ç	Ş	,	’	”		

ჭართულ-ინგლისურ-თურქული

é " " "	! 1 1 !	" 2 2 ?	^ 3 3 №	+ 4 4 §	% 5 5 %	& 6 6 :	/ 7 7 .	(8 8 ;) 9 9 ,	= 0 0 /	? - * -	- + =	;) (
Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ğ	Ü		
Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ğ	Ü		
A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ş	İ			
A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ş	İ			
> <	Z	X	C	V	B	N	M	Ö	Ç	,	’	”	
> <	Z	X	C	V	B	N	M	Ö	Ç	,	’	”	

ჭეხთაქარ-ინგლისურ-აზერბაიჯანული

ქართულ-ინგლისურ-ბერძნული

~“ `”	!! 1!	@@ 2?	## 3 №	\$\$ 4 §	%% 5 %	^^ 6 :	&& 7 .	** 8 ;	((9 ,)) 0 /	- --	+ ==) \ (
Q : ⊖ ;	W ^ ჰ Ⴆ	E E Q,ϣ	R P Կ	T T ყ	Y Y ჩ	U ⊖ ყ	I I ყ	O O ჩ	P Π ხ	{ { [ჟჟ]	} }]G]		
A A ფ	S Σ ძ	D Δ ძ	F Φ ფ	G Γ ჩ	H H ხ	J Ξ ქ	K K კ,ჩ	L Λ ლ	: “ ; Ⴆ	“ ” , Ⴆ			
Z Z ზ	X X ხ	C Ψ ყ	V Ω ს	B B ბ	N N ნ ს	M M მ	< < , ფ,	> > . ფ.	? ? /სრ				

ქართულ-ინგლისურ-რუსული

~“ `”	!! 1!	@« 2?	# №	\$; 4 §	%% 5 %	^ : 6 :	&? 7 .	** 8 ;	((9 ,)) 0 /	- --	+ ==) \ (
Q Й ⊖ ;	W Ц ჰ	E У Q,ϣ	R K Կ	T E ყ	Y H ჩ	U Г ყ	I Ш ყ	O Ш ჩ	P З ხ	{ X [ჟჟ]	} Ъ]G]		
A Φ ფ	S Ы ძ	D B ძ	F A ფ	G Π ჩ	H P ხ	J O ქ	K Л კ,ჩ	L Д ლ	: Ж ; Ⴆ	“ Э , Ⴆ			
Z Я ზ	X Ч ხ	C C ყ	V M ს	B И ბ	N T ნ ს	M Б მ	< Б , ფ,	> Ю . ფ.	? , /სრ				

ჭართულ-ინგლისურ-ებრაული

~“” `”	!! 1!	@@ 2?	## 3 №	\$\$ 4 §	%% 5 %	^^ 6 :	&& 7 .	** 8 ;	((9 ,)) 0 /	-- ---	++ ==) { \ (}
Q / Q	W ' P	E ק Q, q	R ר q	T נ T	Y ט h	U ו U	I י Y	O ם P	P פ P	{ \ []	}] G		
A ש P	S ט d	D י F	F ב G	G ל H	H א J	J ת K	K נ L	L מ : ;	: ; " "	: ; " "	: ; " "	: ; " "	: ; " "
Z ז Z	X ח h	C צ C	V ו V	B ז B	N נ N	M מ M	< > , <	> < . <	? / / ?				

ჭართულ-ინგლისურ-სპარსული

~“” `”	!! 1!	@@ 2?	## 3 №	\$\$ 4 §	%% 5 %	^^ 6 :	&& 7 .	** 8 ;	((9 ,)) 0 /	-- ---	++ ==) { \ (}
Q ض Q	W ص P	E ث Q, q	R ق q	T ف T	Y غ h	U ع U	I ه Y	O خ P	P ح P	{ ج []	}] G		
A ش P	S س d	D ي F	F ب G	G ل H	H ا J	J ت K	K ن L	L م : ;	: ; " "	: ; " "	: ; " "	: ; " "	: ; " "
Z ظ Z	X ط h	C ز C	V و V	B ذ B	N د N	M م M	< > , <	> < . <	? / / ?				

ქართულ-ინგლისურ-სომხური

~“”	! 1	@ 2	# 3	\$ 3	% 4	^ 9	& և	* (()) 0	- -	+ +) °
‘ ’	1 ! :	2 ?	3 №	4 §	5 % ,	6 : -	7 . .	8 ; «	9 , »	0 /	- -	= =	\ (
Q Խ	W Ի	E Է	R Դ	T Տ	Y Ե	U Ը	I Ի	O Ո	P Պ	{ Չ	} Ջ		
Ո	Ք	Օ, Կ	Կ	Մ	Ի	Մ	Մ	Ք	Ն	ԼԿ	ԼԳ		
A Ա	S Ս	D Դ	F Ֆ	G Զ	H Հ	J Ջ	K Կ	L Լ	: Թ	“ ԓ			
Փ	ժ	Ի	Ը	Ջ	Ն	Ժ	Օ, Թ	Ն	; Ծ	‘ Կ			
Z Զ	X Ճ	C Գ	V Կ	B Բ	N Ն	M Մ	< Ե	> Դ	? Ծ				
Ճ	Ի	Կ	Ն	Ծ	Ի Տ	Բ	, Գ,	. Կ.	/ ՄԻ				

ზათინური და ქართული შრიფტების იდენტურობა
ბთავრული
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN
დბჰჲოჲჳჲ, ბობ ჲს ჲზზ ჲზბოჲოჲზზ ჲზჲზსჳ. სზჰბბბბ- ბბბბ, ბბბბბბბბბბ ბბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბ- ბბბბბბბ ბბბბბბბბ.
ბცივრე მთავრული
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN VERLANGTE, MIT DEM VATER DORTHIN ZU
დბჰჲოჲჳჲ, ბობ ჲს ჲზზ ჲზბოჲოჲზზ ჲზჲზსჳ. სზჰბბბბბბბ, ბბბბბბბბბ ბბბბბბბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბბბ ბბბბბბბბ. სზჰბბბბბ- ბბბ, ბბბბ ბბბბბ ბბბბ სზჰბბბბ
ჩუხსური
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen sie zusammen
დბჰჲოჲჳჲ, ბამ ჲს ჲზზ ჲზბოჲოჲზზ ჲზჲზსჳ. სზჰბბბბბბბ ბბბბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბბ ბბბბბბბბ. სზჰბბბბ- ბბბბ, ბბბბ ბბბბბ ბბბბ სზჰბბბბ.
ბხვდრული
<i>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen sie zusammen</i>
<i>დბბბბბ, ბბბ ჲს ჲზზ ჲზბოჲოჲზზ ჲზჲზსჳ. სზჰბბბბბბ ბბბბბბბბ ბბბბბბ ბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბბ ბბ ბბბბბბ ბბბ ბბბბბბ ბბბბბბ, ბბბბბბბ ბბბბბბბ ბბ</i>
ჩელნაწერი
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun
<i>დბბბბბ, ბბბ ჲს ჲზზ ჲზბოჲოჲზზ ჲზჲზსჳ. სზჰბბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბ ბბბ ბბბბბბ ბბბ ბბბბბბ ბბ ბბბბბბ ბბ ბბბბბბ ბბ</i>

ქართული ენის დამატებითი სასწავლო სახელწიფი

ნათიური და ქართული ასოების იდენტურობა	
შთავრული	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN	დავითი, რომელიც იყო მამის მცხველი, რომელიც არასდროს იყო ქალაქში. როდესაც იგი აღმოჩნდა, რომ მამის მცხველი იყო.
მცირე მთავრული	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN VERLANGTE, MIT DEM VATER DORTHIN ZU	დავითი, რომელიც იყო მამის მცხველი, რომელიც არასდროს იყო ქალაქში. როდესაც იგი აღმოჩნდა, რომ მამის მცხველი იყო, მამის მცხველი იყო.
ჩუსხური	
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die	დავითი, რომელიც იყო მამის მცხველი, რომელიც არასდროს იყო ქალაქში. როდესაც იგი აღმოჩნდა, რომ მამის მცხველი იყო, მამის მცხველი იყო.
მხედრული	
<i>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen sie</i>	დავითი, რომელიც იყო მამის მცხველი, რომელიც არასდროს იყო ქალაქში. როდესაც იგი აღმოჩნდა, რომ მამის მცხველი იყო, მამის მცხველი იყო.
ჰელანაური	
<i>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun</i>	დავითი, რომელიც იყო მამის მცხველი, რომელიც არასდროს იყო ქალაქში. როდესაც იგი აღმოჩნდა, რომ მამის მცხველი იყო, მამის მცხველი იყო.

ნათიური და ქართული შრიფტების იდენტურობა	
შთავრული	
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ	აბგდევზთიკლმნპრსტუფქცძჭკჟღვ
მცირე მთავრული	
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz	აბგდევზთიკლმნპრსტუფქცძჭკჟღვ
ჩუსხური	
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz	აბგდევზთიკლმნპრსტუფქცძჭკჟღვ
მხედრული	
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz	აბგდევზთიკლმნპრსტუფქცძჭკჟღვ
ჰელანაური	
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz	აბგდევზთიკლმნპრსტუფქცძჭკჟღვ

სათინური	ათ.	ათავ.	ABCDEF GHI JKL MNOP QRS TUVWXYZ
	ჩუბ.	ჩუბ.	abcdefghijklmnopqrstvwxyz
	სახტ.	სახტ.	abcdefghijklmnopqrstvwxyz
ქართული	ათ.	ათავ.	ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ
	ჩუბ.	ჩუბ.	ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ
	სახტ.	სახტ.	ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ

სათინური და ქართული ასოების სახელები									
სათინური					ქართული				
ათავ.			ჩუბ.		ათავ.			ჩუბ.	
ათავ.	ჩუბ.	სახტ.	ათავ.	სახტ.	ათავ.	ჩუბ.	სახტ.	ათავ.	სახტ.
A	a	a	Ⴀ	Ⴀ	Ⴀ	Ⴀ	Ⴀ	Ⴀ	Ⴀ
B	b	b	Ⴁ	Ⴁ	Ⴁ	Ⴁ	Ⴁ	Ⴁ	Ⴁ
C	c	c	Ⴂ	Ⴂ	Ⴂ	Ⴂ	Ⴂ	Ⴂ	Ⴂ
D	d	d	Ⴃ	Ⴃ	Ⴃ	Ⴃ	Ⴃ	Ⴃ	Ⴃ
E	e	e	Ⴄ	Ⴄ	Ⴄ	Ⴄ	Ⴄ	Ⴄ	Ⴄ
F	f	f	Ⴅ	Ⴅ	Ⴅ	Ⴅ	Ⴅ	Ⴅ	Ⴅ
G	g	g	Ⴆ	Ⴆ	Ⴆ	Ⴆ	Ⴆ	Ⴆ	Ⴆ
H	h	h	Ⴇ	Ⴇ	Ⴇ	Ⴇ	Ⴇ	Ⴇ	Ⴇ
I	i	i	Ⴈ	Ⴈ	Ⴈ	Ⴈ	Ⴈ	Ⴈ	Ⴈ
J	j	j	Ⴉ	Ⴉ	Ⴉ	Ⴉ	Ⴉ	Ⴉ	Ⴉ
K	k	k	Ⴐ	Ⴐ	Ⴐ	Ⴐ	Ⴐ	Ⴐ	Ⴐ
L	l	l	Ⴑ	Ⴑ	Ⴑ	Ⴑ	Ⴑ	Ⴑ	Ⴑ
M	m	m	Ⴒ	Ⴒ	Ⴒ	Ⴒ	Ⴒ	Ⴒ	Ⴒ
N	n	n	Ⴓ	Ⴓ	Ⴓ	Ⴓ	Ⴓ	Ⴓ	Ⴓ
O	o	o	Ⴔ	Ⴔ	Ⴔ	Ⴔ	Ⴔ	Ⴔ	Ⴔ
P	p	p	Ⴕ	Ⴕ	Ⴕ	Ⴕ	Ⴕ	Ⴕ	Ⴕ
Q	q	q	Ⴖ	Ⴖ	Ⴖ	Ⴖ	Ⴖ	Ⴖ	Ⴖ
R	r	r	Ⴗ	Ⴗ	Ⴗ	Ⴗ	Ⴗ	Ⴗ	Ⴗ
S	s	s	Ⴘ	Ⴘ	Ⴘ	Ⴘ	Ⴘ	Ⴘ	Ⴘ
T	t	t	Ⴙ	Ⴙ	Ⴙ	Ⴙ	Ⴙ	Ⴙ	Ⴙ
U	u	u	Ⴚ	Ⴚ	Ⴚ	Ⴚ	Ⴚ	Ⴚ	Ⴚ
V	v	v	Ⴛ	Ⴛ	Ⴛ	Ⴛ	Ⴛ	Ⴛ	Ⴛ
W	w	w	Ⴜ	Ⴜ	Ⴜ	Ⴜ	Ⴜ	Ⴜ	Ⴜ
X	x	x	Ⴝ	Ⴝ	Ⴝ	Ⴝ	Ⴝ	Ⴝ	Ⴝ
Y	y	y	Ⴞ	Ⴞ	Ⴞ	Ⴞ	Ⴞ	Ⴞ	Ⴞ

ქართული კლავიატურა

ზემოთ ნაჩვენებია ის, რაც უკვე გაკეთდა. ზემოთ კი ის, რაც უნდა გაკეთდეს.

1. **სასტრიქონო ასოების მთავრულში** (და პირიქით) გადაყვანის მარტივი შესაძლებლობის შექმნა ისევე, როგორც ეს არის ლათინურ გარნიტურებში. ღლავიშების ერთხელ დაჭერით მთავრულში გადადის სიტყვის პირველი ასო, მეორედ დაჭერისას კი სიტყვის სუყველა ასოები.

Shift + F3 = tbilisi batumi თბილისი ბათუმი
Shift + F3 = Tbilisi Batumi ტბილისი ჭათუმი
Shift + F3 = TBILISI BATUMI ტყუნსუნ ყტტოტტ

2. **ტცირე მთავრული ასოები** (Capitel). სასტრიქონო ასოების მცირე მთავრულში (და პირიქით) გადაყვანის მარტივი შესაძლებლობის შექმნა ისევე, როგორც ეს არის ლათინურ გარნიტურებში.

Ctrl + Shift + K = Tbilisi Batumi ტბილისი ჭათუმი
Ctrl + Shift + K = TBILISI BATUMI ტყუნსუნ ყტტოტტ

3. **მთავრული ასოების** (Unicod-ის უჯრედების 10A0—10CF) ამუშავება („ლეგალიზაცია“). ღმუამად ინტერნეტი (და არა მარტო) ვერ სცნობს მთავრულ ასოებს (ამ უჯრედებს). ღმ ასოების მაგივრად იწერება და ჩანს იეროგლიფები.

4. **ჩუსხური ასოების** (Unicod-ის უჯრედების 2D00—2D2F) ამუშავება („ლეგალიზაცია“).

5. **ღალიგრაფიული (თავისუფალი სტილის) შრიფტის** ნიმუშის შექმნა. ღქ უნდა გავითვალისწინოთ შემდეგი: ჩვეულებრივ საშრიფტო გარნიტურში არის სამი სახის ასო — ასომთავრული, ჩუსხური და მხედრული; კალიგრაფიულში კი მხოლოდ ორი — ასომთავრული და მხედრული.

6. **მთავრულ-ჩუსხური ტექსტის გადაყვანა მთავრულ-მხედრულში და პირიქით.** ᦒს ხერხი უნდა იყოს ძალიან მარტივი — კლავიშის ერთხელ დაჭერით.

- დონდაკი. *ფილისი*, 1710.
 ზოცვანი. *ფილისი*, 1710
 ღმრთულების ცოდნის წიგნი. *ფილისი*, 1721
 ღმრთულების ცოდნის წიგნი. *ფილისი*, 1721
 ღმრთულების ცოდნის წიგნი. *ფილისი*, 1721
 ღმრთულების ცოდნის წიგნი. *ფილისი*, 1721
 ღნტონ ჯაგრატიონი. „*ჩეობილსიტყვაობა*“. *ჟადაწერილია* 1768 წ. *ჟიორჯილექსი-ძესხიშვილის მიერ*
 ღიტაიის სიბრძნე. *ფილისი*, 1784
 ჟრეკლე მეფის წერილი *ძუხეთის იმპერატორ ჟკატერინე II-სადმი* (1784 წ.)
 ჟაიოზი. ღნბანი. *ძოკლე საქრისტიანო სწავლა*. *ძოზდოკი*. 1797
 ჟეორჯიევსკის ტრაქტატი (დასაწყისი). 1783 წ.
 ჟეორჯიევსკის ტრაქტატი. 1783 წ.
 ჟართველთა მოქცევისათვის ჟღრემ ძიცირისა. 1782 წ.
 ღნტონ ჯაგრატიონი. „*ჩეობილსიტყვაობა*“. *ჟადაწერილია* 1795 წელს *ჩეოფიტეს მიერ*
 ღნტონ ჯაგრატიონის „*ჩეობილსიტყვაობის*“ *გადაძწერის ჩეოფიტეს ანდერძი* (1795 წ.)
 ღნტონ ჯაგრატიონი. „*ჩეობილსიტყვაობა*“. *ჟადაწერილია* 1781 წელს *იოასაფის მიერ*
 „*ჟანწესება შინაგანისა საქართველოდსა მართვისა*“. 1801 წ. *ფრაგმენტი ძარი ჟროსეს სტატიიდან ჟურნალში* „Journal Asiatique“ 1832 წ.
 ღნტონ ჯაგრატიონის „*ჩეობილსიტყვაობის*“ *გადაძწერის შავით ძექტორ ღლექსიძის ანდერძი* (1800 წ.)
 ძეიმურაზ ჯაგრატიონი. „*ისტორია დაწყებითგან ივერისა*“. 1848 წ
 ჟესიკის ღექსი
 ძარი ჟროსეს ხელწერა
 ძეიმურაზ ჯაგრატიონი. *ჟანმარტება პოემა* «*ჩეფხისტყა-ოლისისა*»
 ძხედრული ასოები
 „*ძროების*“ *მიერ შექმნილი ცრუმთავრული ასოები*
 იაკობ ჟოგებაშვილი. „*ჩართული ანბანი და პირველი სა-კითხავი წიგნი მოსწავლეათათვის*“. 1865 წ.
 ჟურნალ «*ცისკრის*» *თავფურცელი*. 1861 წ.
 იმიტრი ჟიფიანი. *ჩართული ღრამატკა*. 1882 წ.
 ძთავრული ასოები
 ძცირე მთავრული ასოები
 ჩუსხური ასოები
 ძხედრული ასოები
 სეტრინის ქართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // *ჩ. ჟანიძე. ძხზულებანი 12 ტომად*. — *ჩ. 9*. — *ძბილისი*, 1986. — *ჩვ. 55-123*.
- ჩეფხის ტყაოლისის საკითხები*. // *ჩ. ჟანიძე. ძხზულებანი 12 ტომად*. — *ჩ. 5*. — *ძბილისი*, 1985. — *ჩვ. 7-275*.
 ჟრიფტ «*ღნივერსიტეტით*» *შესრულებული ტექსტის ფრაგმენტი*
 სახარება. *ფილისი*. 1709. *ძავფურცელი*
 სახარება. *ფილისი*, 1709. *ჩახტანგის წინასიტყვაობა*
 შავითანი. *ფილისი*. 1709
 სამოციქულო. *ფილისი*. 1709
 დონდაკი. *ფილისი*. 1710
 ზოცვანი. *ფილისი*. 1710
 ჟამნი. *ფილისი*. 1710
 შავითანი. *ფილისი*. 1712
 დურთხევანი. *ფილისი*. 1713
 შავითანი. *ფილისი*. 1716
 დონდაკი. *ფილისი*. 1751
 დურთხევანი. *ფილისი*. 1764
 შარაკლიტიკოსი. *ფილისი*. 1772
 დონდაკი. *ფილისი*. 1783
 დურთხევანი. *ფილისი*. 1784
 ზოცვანი. *ფილისი*. 1784
 სახარება. *ფილისი*. 1786
 ზატკი. *ფილისი*. 1788
 ჟამნი. *ფილისი*. 1791
 სამოციქულო. *ფილისი*. 1791
 სახარება. *ფილისი*. 1791
 დონდაკი. *ფილისი*. 1793
 ძარხვანი. *ფილისი*. 1793
 ძცირე ღოცვანი. *ფილისი*. 1793
 სახარება ვნების დვირიაკისა. *ჩუთაისი*. 1803
 დურთხევანი. *ჩუთაისი*. 1803
 ჟეჭდური სტილის ასოები
 ძთავრული; ძცირე მთავრული; ჩუსხური; ძხედრული
 ძთავრული
 ძცირე მთავრული
 ჩუსხური
 ძხედრული
 ძავისუფალი სტილის ასოები
 ძთავრული; ძხედრული
 ძთავრული
 ძხედრული
 ღსომთავრულის, ჩუსხურის და ძხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი იაკობ ჟოგებაშვილის „*შედა ენის*“ გარეკანის გაფორმების მაგალითზე.

ილუსტრაციების მაჩვენებელი

სასტრიქონო ციფრების ნიშნები

ძცხეთის „*შავითნი*“ (მე-10 ს.). *იკითხება მარჯვნიდან მარცხნივ (წინ უზის ჟვარი)*
 ჟაგრატის ტაძრის კედლის წარწერა

სასტრიქონო ციფრები
 ძთავრული ციფრები

საწყისი ასოები

ძიქელ ძოდრეკილი. „*საგალობელთა კრებული*“. 10 ს.
 „*ღრიგოლ ივთისმეტყველის თქმულებანი*“. 1031 წ.“
 „*ღრიგოლ ივთისმეტყველის თქმულებანი*“. 1031 წ.
 „*ჩელნაწერი*“. 11 ს.
 „*სვინაქსარი*“. 1040 წ.
 „*სვინაქსარი*“. 1040 წ.

ძოქვის სახარება. 1300 წ.
 ძოქვის სახარება. 1300 წ.
 ჟიჭვინთის სახარება. 12 ს.
 ჟრუჭის ოთხთავი. 12 ს.
 ძოქვის სახარება. 1300 წ.
 ძოქვის სახარება. 1300 წ.

„მინდა უთვინოვო თქმულებები“. 13 ს.
უნაშის ოთხთავი. 13 ს.
ტოქვის სახარება. 1300 წ.
ტოქვის სახარება. 1300 წ.
უნაშის ოთხთავი. 13 ს.
ტოქვის სახარება. 1300 წ.
„ოთხთავი“. 15 ს.
„ოთხთავი“. 15 ს.
მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნები-
დან
ჩახტანგის სტამბაში 1709 წ. გამოცემული „სახარების“ საწ-
ყისი ასოები
ჩუთაისის სტამბაში 1807 წ. დაბეჭდილი „შავითნის“ საწყი-
სი ასოები
ჩესის (იმერეთი) სტამბაში 1811 წ. დაბეჭდილი „ჩამოკრე-
ბილ სადღესასწაულო“ საწყისი ასოები
ჩარასი ჩრეტიმანდრითის მიერ შექმნილი საწყისი ასოები,
გადმოცემული ჩაფიელ ურისთავის მიერ 1883 წელს
ტრასტრეკტორიის საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. ჩატიშვილის
მიერ 1902 წელს

ტრასტრეკტორიის საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. ჩატიშვილის
მიერ 1902 წელს
ტრასტრეკტორიის საწყისი ასოები, შედგენილი ოთარ ტეგრელი-
ძის მიერ 2009 წ.
ჩანის ოთხთავი, 12 ს.
ჩლავერდის ოთხთავი; 11 ს.
უელათის ოთხთავი, 11 ს.
უელათის ოთხთავი, 11 ს.
ჩურთხევანი, 14 ს.
ჩრუჭის ოთხთავი, 12 ს.
ჩლავერდის ოთხთავი; 11 ს.
ტოქვის ოთხთავი, 13 ს.
სათნობათა კიბე, 12 ს.
ოთხთავი. 1054 წ.
ტრასტრეკტორიის საწყისი ასოების ტექსტში სმარების მაგალითე-
ბი თანამედროვე კალიგრაფების ნამუშევრებიდან
ოთარ ტეგრელიძე
შავით შაისურაძე

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

ტრასტრეკტორიის
ჩუსხური
ტრასტრეკტორიის
ტრასტრეკტორიის
სასათაურო
სასათაურო, ტრასტრეკტორიის, ტრასტრეკტორიის, ჩუსხური, ტრასტრეკტორიის
რული ასოები
ჩნტონ ჩაგრატონი. „ჩყობილსიტყვაობა“. ჟადაჩერილია
1781 წელს ურასაფის მიერ
ჩეორგიევსკის ტრასტრეკტორიის (დასაწყისი). 1783 წ.
ჩეორგიევსკის ტრასტრეკტორიის. 1783 წ.
ჩნტონ ჩაგრატონი. „ჩყობილსიტყვაობა“. ჟადაჩერილია
1768 წელს ჩეორგი ჩლექსი-ტრასტრეკტორიის მიერ
ჩნტონ ჩაგრატონის „ჩყობილსიტყვაობის“ გადამჩერილის
ჩეოფიტეს ანდერძი (1795 წ.)
ტრასტრეკტორიის ჩელოწერა
ჩრეკლე მეფის ჩერილი ჩუსეთის იმპერატორ ჟკატერინე II-
სადმი (1784 წ.)
ჩნტონ ჩაგრატონის „ჩყობილსიტყვაობის“ გადამჩერილის
შავით ჩექტორ ჩლექსიძის ანდერძი (1800 წ.)
ჩნტონ ჩაგრატონი. „ჩყობილსიტყვაობა“. ჟადაჩერილია
1795 წელს ჩეოფიტეს მიერ
ჩეიმურაზ ჩაგრატონი. ჟანმარტება პოემა „ჩეფხისტყა-
ოსნისა“

ჟრავმენტი ტრასტრეკტორიის ჩროსეს სტატიიდან ჟურნალში „Journal
Asiatique“ 1832 წ.
„სამხეთო და სამდღელო სახარება“. ჩვილისი, 1709 წ.
„სამდღელო და სამდღელო სამოციქულო“ ჩვილისი, 1709 წ.
„ნბაკონი უფლისა ჩუენისა ჩესო ჩრისტესი“. ჩვილისი,
1709 წ.
„სახარება ტრასტრეკტორიის. ტრასტრეკტორიის“
„ჩინი ჩყობილსიტყვაობა“. 1768 წ.
„ჩყობილსიტყვაობა“. ტრასტრეკტორიის ჩელოწერა
CASPAR NEFF. ჩეოლნი, 1549.
URBANN WISS. ჩეურნი, 1562.
MICHAEL BAURENFEIND. ჩეურნი, 1716
JOHANN CHRISTOPH ALBRESHT. ჩეურნი, 1766
LOUIS SENAULT. შარიზი, 1660
JAN VAN DEN VELDE. ტრასტრეკტორიის, 1605
JOSEPH CHAMPION. შონდონი, 1743
JOHN BLAND. შონდონი, 1760
RICHARD CLARK. შორტსმუტი, 1758
RICHARD DANIEL. შონდონი, 1664
ჩეიმანი. ტრასტრეკტორიის-19 ს. დასასრული
ჟმირ ჩურჯანაძის ნამუშევრები

ჩელითწერა

ჩელნაწერი ტრასტრეკტორიის ასოების ელემენტების მოხაზვის
თანმიმდევრობა და მიმართულება. 1-ლი საფეხური
ტრასტრეკტორიის ასოების ანბანური მწკრივი (სწორი)
ტრასტრეკტორიის ასოების ანბანური მწკრივი (დახრილი)
ჩელნაწერი ჩუსხური ასოების ელემენტების მოხაზვის
თანმიმდევრობა და მიმართულება. 1-ლი საფეხური
ჩუსხური ასოები
ჩუსხური ასოების ანბანური მწკრივი (სწორი)
ჩუსხური ასოების ანბანური მწკრივი (დახრილი)
ჩელნაწერი ტრასტრეკტორიის ასოების ელემენტების მოხაზვის
თანმიმდევრობა და მიმართულება. 1-ლი საფეხური
ტრასტრეკტორიის ასოები

ტრასტრეკტორიის ასოების ანბანური მწკრივი (სწორი)
ტრასტრეკტორიის ასოების ანბანური მწკრივი (დახრილი)
ქართული წერის ათვისება. ტრასტრეკტორიის-2 საფეხური. ოთხხაზიანი
რვეული. შახრა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 6,5 +
5,0 + 6,5. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2,3.
ქართული წერის ათვისება. ტრასტრეკტორიის-3 საფეხური. ოთხხაზიანი
რვეული. შახრა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 5,0
+ 5,0 + 5,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2.
ქართული წერის ათვისება. ტრასტრეკტორიის-4 საფეხური. ოთხხაზიანი
რვეული. ჟადაბმა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები
3,2 + 4,0 + 3,2. შუატანის და ზედატანის შეფარდება
1:1,8.

ტრასტრეკტორიის ტექნიკური

ქართული წერის ათვისება. ტე-5 საფეხური. ორხაზიანი რვეული. ჴადაბმა. ჴვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,25 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,75.

ქართული წერის ათვისება. ტე-6 საფეხური. ცალხაზიანი რვეული. ჴადაბმა. ჴვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,1 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,7.

ქართული კლავიატურა

ღსონიშების ადგილმდებარეობა კლავიატურაზე
ქართული კლავიატურის უნივერსალური გაწყობა მთავრულ-მხედრული ასოების ასაკრეფად
ქართული კლავიატურის უნივერსალური გაწყობა მთავრულ-ნუსხური ასოების ასაკრეფად
ძლავიატურის გაწყობის სქემა მხედრული ტექსტის ასაკრეფად
ძლავიატურის გაწყობის სქემა ნუსხური ტექსტის ასაკრეფად
ჩაწებები კლავიშებზე
ქართული
ქართული საბავშვო
ქართულ-ინგლისური

ქართულ-ინგლისური საბავშვო
ქართულ-ინგლისურ-აზერბაიჯანული
ქართულ-ინგლისურ-თურქული
ქართულ-ინგლისურ-ბერძნული
ქართულ-ინგლისურ-რუსული
ქართულ-ინგლისურ-ებრაული
ქართულ-ინგლისურ-სპარსული
მთავრულ-მცირე მთავრული
მთავრულ-ნუსხური
მთავრულ-მხედრული
მთავრულ-მცირე მთავრული
მთავრულ-ნუსხური
მთავრულ-მხედრული

ԲԵՍԿԱՐԱԿԱՆ ԺԵՂՈՂԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԲԱԶՄՈՒԼԵԹԻՍ ՄԱԻՑՎԵՆԵԹԵԼԻ

ՀՆՈՒՄԹԱՎՐԱԿԱՆ ԱՎԴՂԵՆԱ

Հնուների ժամանակների տարիներ	Վարդապետական
Վարդապետական ժամանակներ	Վարդապետական
Հրեաների ժամանակները աստվածաբանական ազդեցության տակ - հին	Վարդապետական հին աստվածներ
Մտաբանական և մեթոդական աստվածների ցանկում և ժամանակների - նախնական	Մատենական և վարդապետական աստվածների իդենտիֆիկացում Սամարիտական ժամանակներ
Վարդապետական	Իսրայելի և մտաբանական ժամանակների համարների մագալիտ
Վարդապետական	

ԿՄԱՐՆԵՐԻՆ ԱՄՈՎԱՐԴՆԻԿԱՆ ԱՍՏՎԱԿԱՆ ԱՎԴՂԵՆԱ

Մատենական վարդապետական աստվածների ժամանակները հին և նախնական
աստվածներ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՍՏՎԱԿԱՆ ԱՍՏՎԱԿԱՆ

հին աստվածներ	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	Վարդապետական
Վարդապետական	հին աստվածներ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԼԻԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԽԵԼՈՂՆԵՐԻ ԱՎԴՂԵՆԱ

Մանրագրերը և ժամանակները և կալիգրաֆիկական աստվածներ	Սասնափղի ժամանակները և աստվածներ
Սասնափղի ժամանակները և աստվածներ	Մատենական և վարդապետական աստվածների իդենտիֆիկացում
Սասնափղի ժամանակները և աստվածներ	Վարդապետական ժամանակների ժամանակների ժամանակները

ԲԵՍԿԱՐԱԿԱՆ ԺԵՂՈՂԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ზურდიდუა

ზიტერატურა

- ჩნტონ ჯაგრატიონი.** *ჩეობილსიტყვაობა.* — 1768 (გადამწერი ჟიორგი ჯლექსი-ჩესხიშვილი).
ჩნტონ ჯაგრატიონი. *ჩეობილსიტყვაობა.* — 1781 (გადამწერი შავით შექტორ ჯლექსიძე).
ჩნტონ ჯაგრატიონი. *ჩეობილსიტყვაობა.* — 1781 (გადამწერი ჯოასაფი).
ჩნტონ ჯაგრატიონი. *ჩეობილსიტყვაობა.* — 1781 (გადამწერი ჩეოფიტე).
ჯესიკის ლექსი.
ჯაიოზი. ჩნბანი. *შოკლე საქრისტიანო სწავლა.* შოზდოკი. 1797.
ჯამოკრებილი სადღესასწაულო. — ჩესი, 1811.
ჯანწესება შინაგანისა საქართველოგსა მართვისა, — შოზდოკი, 1801.
ჯუჯუშვილი შაატა. *ქართული წიგნი.* 1629-1929. — *ჩბილისი,* 1929.
შავითნი. — *ქუთაისი,* 1807.
შიმიტრი ჟიფიანი. *ქართული ღრამატკა.* — *სანქტ სეტერბურგი,* 1882.
ქრეკლე შეფის წერილი *ქუსეთის იმპერატორ ჟკატერინე შეორისადმი.* — 1784.
ქელთა და შვიდთა მნათობთათვის. XII საუკუნის ასტროლოგიური ტრაქტატი. — *ჩბილისი,* 1975.
ქეფხის ტყაოსნის საკითხები. // *ჩ. შანიძე. ჩხზულებანი* 12 ტომად. — *ჩ. 5.* — *ჩბილისი,* 1985. — *ჟგ.* 7-275.
ქეზბაია, შარინა. *ქართული ორნამენტი.* — *ჩიგნი* 1. — *ჩბილისი,* 2
ქეზბაია, შარინა. *ქართული ორნამენტი.* — *ჩიგნი* 2. — *ჩბილისი,* 2009.
ქეიმურაზ ჯაგრატიონი. *ქანმარტება პოემა «ქეფხისტყაოსნისა».* (*ქაიოზ ჯმედაშვილის რედაქციით, გამოკვლევით და საძიებლით.*) — *ჩბილისი,* 1960. — *ჟგ.* 033.
ქოსელიანი ჩ. *ქართული მწიგნობრობის, წიგნისა და სტამბის ისტორიის საკითხები (უძველესი დროიდან მე-19 ს. 60-ან წლებამდე).* — *ჩბილისი,* 1990
ქარიჭაშვილი შ. *ქართული წიგნის ბეჭდვის ისტორია* მე-17-18 სს. — *ჩბილისი,* 1929.
ქიტაიის სიბრძნე. *ჩფილისი,* 1784.
ქონდაკი. *ჩფილისი,* 1710.
ქოცვანი. *ჩფილისი,* 1710.
ქეფის ჟიორგის ძე ქეიმურაზ. *ქსტორია დაწყებითგან ჯვერიისა, ე. ი. ჟიორგისა, რომელ არს სრულიად საქართველოგსა.* — *სანქტ სეტერბურგი,* 1848.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ჩდრექრისტიანული ქართული წარწერები.* — 2012. — 212 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ჩსომთავრული.* — 1999. — 440 გგ., 978 ილ., ტაბ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ჩსომთავრული. ჩუსხური. შხედრული.* — 2008.— 312 გგ., 697 ილ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქიბლიოგრაფია.* — 2007. — 58 გგ.— 14 ილ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქერმანია* — 2010. — 344 გგ. 1712 ილ..
ქჭედლიძე ქამაზ. *შამწერლობები და ენები.* — 2007. — 412 გგ.;
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქანამედროვე ქერმანია* — 2009. — 182 გგ., 1939 ილ., 88 ტაბ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქანამედროვე ქერმანიის ლექსიკონი.* — 2011. — 252 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქსოფლიოს ქვეყნები.* — 2005. - 254 გგ. — 646 ილ;
ქჭედლიძე ქამაზ. *ოტორინოლარინგოლოგიის ბიბლიოგრაფია* — 2009. — 142 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *საქართველოს სიმბოლიკა.* — 2009. — 340 გგ., 3667 ილ., 89 ტაბ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ოძველესი ქართული წარწერები* — 2011. — 114 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქედერაციული შესპულიკა ქერმანია.* — 2013. — 280 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქართული დამწერლობა.* — 2006. — 134 გგ., 670 ილ., ტაბ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქართული ოტორინოლარინგოლოგიური ლიტერატურის ბიბლიოგრაფია* — 1989. — 66 გგ.
ქჭედლიძე ქამაზ. *ქართული წიგნი და ასომთავრულ-ნუსხური* — 2011. — 274 გგ.
ქრიონი. *ქრებული ჴკაკი შანიძის 80 წლისთავის საიუბილეოდ.* — *ჩბილისი,* 1967.
ქავლეს ეპისტოლეტა ქართული ვერსიები. // *ჩბილისის უნივერსიტეტის შრომები.* — *ჩ. 16.* — *ჩბილისი,* 1974.
ქეტრიწონის ქართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // *ჩ. შანიძე. ჩხზულებანი* 12 ტომად. — *ჩ. 9.* — *ჩბილისი,* 1986. — *ჟგ.* 55-123.
ქაკვლესიო სიტყვის კონა. — *ქულდა,* 2006. — 74 გგ., 40 ილ.
ქაქართველო — *ქუსეთის ხელშეკრულება (ქეორგევსკის ტრაქტატი).* — 1783.
ქახარება. — *ჩფილისი,* 1709.

ქართული სამკლავე ბაფთები
იქნა დამზადებული

- ქატიშვილი უ. ქართული ანბანის თაიგული. — ზეი-
ლისი, 1902.
- ქართული საანბანო წიგნის ბიბლიოგრაფია. (1629-
1953). — ტბილისი, 1957.
- ქართული წიგნი. ჴიბლიოგრაფია. ზ. 1. 1629-1920. —
ტბილისი, 1941.
- ქართული ხელნაწერი წიგნი. ტე-5-19 სს, — ტბილი-
სი, 2010.
- ქმნულების ცოდნის წიგნი. — ზეილისი, 1721.
- ყანიძე, ზ. შაფარული საუნჯე. // საბჭოთა ხელოვნე-
ბა. — 1962. — № 9. — ჴგ. 49—72.
- ყანიძე, ზ. შთავრული ასოების ხმარების გამო ქარ-
თულში. // ჴიტერატურული საქართველო. 30.06.67.
- ყანიძე, ზ. შობაქერეთა საბასუხოდ. // ჴიტერატურუ-
ლი საქართველო. 8.09.67.
- ყანიძე, ზ. სალიტერატურო ქართულის საჭირბორ-
ტო საკითხები (წერილების კრებული). — ტბილისი,
1979.
- ყანიძე, ზ. ქართული ორთოგრაფიის ისტორიიდან. //
შრომა. — 1967. — № 10. — ჴგ. 13—16.
- ხუბინაშვილი ნიკო. ქართული ლექსიკონი. — ჴულ-
და, 2010. — 230 გგ. — 559 ილ.
- ხუბინაშვილი ნიკო. ქართული ლექსიკონი. ტე-2
გამოცემა. — ჴულდა, 2010. — 441 გგ. — 559 ილ.
- ხუბინაშვილი ნიკო. ქართული ლექსიკონი. ტე-3 გა-
მოცემა. — ჴულდა, 2011. — 441 გგ.
- ჰავახიშვილი ჴვანე. ქართული დმწერლობათა-მცო-
დნეობა ანუ პალეოგრაფია. — ტბილისი, 1949.

Գեորգի Միքայելի
Մեղծարար
Շնչառություն
Ժամանակի ճակատ

Գեորգ Միքայելի
Մեղծարար
Շնչառություն
Ժամանակի ճակատ

ኢጥ
ላይ
ጊንጊ
ፀፀ
ገባ
ኸባ
ኸኸ
ቱኸ
ፎጠ
ኸ
ካካ
ኸጠ
ፅፀ
፸ኸ
ፍፍ
ዐጠ
ህጠ
ላጠ
ጋጠ
ጠጠ
ደጠ
ላጠ
ዐጠ
ቆጠ
በጠ
ላጠ
ያጠ
ከጠ
ርጠ
ጠጠ
ፎጠ
ደጠ
ኸጠ
ጠጠ
ጠጠ

Շնամաքորի պոռ-հավաքակտիչ Ժամաթեղաբան

ԲեթեՆ Ժցդմարտդ

Շք	Վյ	Ղդ	Ծծ	Ղդ	Դդ	Նն	Իի	Թա
Շիկիկ	Վահեկ	Ղահցյ	Ծահի	Ղահ	Դահայ	Նիիցի	Իիարու	Թահ
Ղդ	Գի	Նա	Ժժ	Էի	Չչ	Օա	Սս	Վյ
Ղահվար	Գահիար	Նահ	Ժահի	Էահի	Չի	Օահի	Սահի	Վահ
Ժի	Նս	Բք	Վվ	Փա	Ժժ	Ոո	Վյ	Գյ
Ղահ	Նահ	Բահ	Վահ	Փահ	Ժահ	Ոահ	Վահ	Գահ
Էի	Գը	Ժի	Բի	Տց	Էյ	Սս	Ճճ	Նու
Էի	Գահ	Ղահ	Բահ	Տահ	Էի	Սահ	Ճահ	Նահ
ԲԲ	Գիտավար հիստորի	Շ-Թ 1-9 1-4 10-90	Ժ-Վ 100-900 հ-Ն 1000-9000	Ք 10 000	Ժհ 100 000	հհ 1 000 000	հՔ 10 000 000	ՔՔ 100 000 000
Բարու	@ Գ. Ժցդմարտդ	Ղահ - Շահ	Շահ - Շահ	Վար	Վարիս	Օահ	Օահ	Օահիս

